

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Turizm Potansiyeli ve Rotalarının Adana Karaisalı İlçesi
Örneğinde Belirlenmesi**

Mehmet Akif KALA

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Temmuz, 2024

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAYI

**Turizm Potansiyeli ve Rotalarının Adana Karaisali İlçesi
Örneğinde Belirlenmesi**

Mehmet Akif KALA

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Bu Yüksek Lisans Tezi 03/09/2024 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından
Değerlendirilmiş ve Oy Birliği / Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.

Jüri : Prof. Dr. Süha BERBEROĞLU (Danışman)
: Prof. Dr. Hakan DOYGUN
: Prof. Dr. Cengiz USLU

Bu Tez Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında Hazırlanmıştır.

Tez No:

Prof. Dr. Sadık DİNÇER
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	I
ABSTRACT	II
TEŞEKKÜR.....	III
ÇİZELGELER DİZİNİ	IV
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	V
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	VIII
1. GİRİŞ	1
1.1. Turizm Tanımı ve Kapsam.....	2
1.1.1. Turizm ve Turizm Kavramı	2
1.1.2. Turizm İlkeleri ve Turizm Etkinlikleri.....	3
1.1.3. Turizm Planlaması	4
1.2. Turizm Rotaları	5
1.2.1. Turizm Rotalarının Amaç ve Faydaları.....	6
1.2.2. Turizm Rotaları Oluşturma ve Tasarım İlkeleri.....	7
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	9
3. MATERYAL VE YÖNTEM	13
3.1. Materyal	13
3.1.1. Karaisalı İlçesinin Genel Özellikleri.....	14
3.1.2. Karaisalı İlçesinin Tarihçesi.....	14
3.1.3. Coğrafi Konum	15
3.2. Yöntem.....	15
3.2.1. Veri Toplama	18
3.2.2. Alan Envanteri ve Sörvey Çalışmaları.....	19
3.2.3. Analiz ve Değerlendirme	20
3.2.4. Sentez ve Çıktılar	20
3.2.5. Turizm Rotalarının Belirlenmesi.....	20
4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA	23
4.1. Karaisalı Yöresinin Doğal Kaynak Değerler Envanteri ve Analizi	23
4.1.1. Topografik Özellikler.....	23
4.1.2. Arazi Örtüsü ve Alan Kullanımı Sınıflandırılması	26
4.1.3. Arazi Kullanım Kabiliyet ve Yetenek Haritası	27
4.1.4. Orman Varlığı	28
4.1.5. İklim.....	29
4.1.6. Doğal Bitki Varlığı.....	33
4.2. Karaisalı Veri Envanteri ve Analizi	38

4.2.1. Karayolu Mesafe Haritası	38
4.2.2. Mevcut Alan Kullanımı	39
4.2.3. İmar Durumu, Açık ve Yeşil Alan Varlığı	40
4.2.4. Koruma Alanları	42
4.3. Karaisalı Yöresinin Sosyo-Ekonomik Değerlerinin Envanteri ve Analizi.....	44
4.3.1. Karaisalı İlçesinin Demografik Potansiyeli	44
4.3.2. Sağlık ve Eğitim.....	46
4.3.3. Tarım ve Hayvancılık.....	46
4.3.4. Turizm	47
4.4. Turizm Değerine Sahip Doğal ve Kültürel Kaynaklar.....	48
4.5. Karaisalı İlçesi Turizme Yönelik Anket Verilerinin Analizi ve Değerlendirilmesi.....	54
4.5.1. Katılımcıların Genel Profili.....	54
4.5.2. Katılımcıların Alana Yönelik Genel Algı ve Eğilimleri	57
4.5.3. Katılımcıların Kavramsal Yaklaşımları	58
4.5.4. Katılımcıların Karaisalı İlçesi İçin Turizm Etkinlikleri Açısından Yorumları	59
4.5.5. Karaisalı İlçesinin Önemli /Seçilmiş Yörelerinin Kültür Turizmi ve Turizm Kimlik Değerleri Açısından Önemlilik Düzeylerinin Belirtilmesi	60
4.5.6. Anket Analizlerinin Değerlendirilmesi	61
4.6. Karaisalı İlçesi Turizme Yönelik GZFT (SWOT) Analizi.....	62
4.7. Karaisalı İlçesi Turizme Yönelik Stratejik Eylem Planı	65
4.8. Karaisalı İlçesi Turizm Rotalarının Belirlenmesi	69
4.8.1. Bisiklet Rotaları	79
4.8.2. Enduro – Motosiklet Rotaları.....	83
4.8.3. Yürüyüş Rotaları	88
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	95
5.1. Mekansal Öneriler.....	101
KAYNAKLAR	107
ÖZGEÇMİŞ	111
EKLER.....	113

Turizm Potansiyeli ve Rotalarının Adana Karaisalı İlçesi Örneğinde Belirlenmesi

Mehmet Akif KALA

Danışman: Prof. Dr. Süha BERBEROĞLU

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

ÖZ

Yerel, doğal ve kültürel miraslar turizmin en önemli parçasıdır ve bu değerlerin korunması, muhafaza edilmesi ve gelecek nesillere aktarılması oldukça önemlidir. Özellikle bu değerler turistik rotalarla ilgili ise bölgeye bir katma değer sağlama potansiyeline sahiptir. Turistik rotaların temel amacı; rota için planlanan doğal ve kültürel değerlerin birleştirilmesi, bölgenin geliştirilmesi ve turistler için keşif düzeyinin yükseltilmesidir.

Bu çalışmanın amacı Karaisalı ilçesinde doğal ve kültürel turizm değerlerini ortaya koymak amacıyla Karaisalı ilçesinin turizm potansiyeli kapsamında yürüyüş, bisiklet ve enduro motosiklet rotaları belirlenmiş ve haritalandırılmıştır. Rotalarının Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ortamında doğal ve kültürel verilerin sayısallaştırılması, envanter analizi, anket yoluyla belirlenmesidir. Bu kapsamda araştırma; literatür taraması, veri toplama, envanter, haritalama, analiz, değerlendirme ve sentez çalışmalarını içermektedir. Turizm talep ve eğilimleri belirlenerek, Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit (GZFT-SWOT) analizi ile mevcut durum değerlendirilmiş, turizm için stratejik eylem planı hazırlanmış ve bu veriler ışığında yürüyüş, bisiklet ve enduro motosiklet rotaları ortaya konmuştur. Karaisalı ilçesinde doğal ve kültürel turizm değerleri mekansal, noktasal ve doğrusal olarak sayısallaştırılmış ve ağ analizi kullanılarak mevcut ulaşım yolları ve ulaşım mesafeleri dikkate alınarak güzergahlar belirlenmiştir.

Karaisalı ilçesi doğal ve kültürel açıdan önemli değerlere sahiptir. Varda Köprüsü, Kapıkaya Kanyonu ile ilçede yer alan doğal ve yeşil alanlar, camiler ve türbeler, tarihi yapı, çeşme ve anıtlar, kaleler ve tarihi hamamlar ele alınmıştır. Çalışma alanıyla ilgili yapılan anketler sınıflama haritaları ve literatür taramaları sonucunda uygunluk analizleri oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda 3 grup halinde yürüyüş, bisiklet ve enduro motosiklet rotaları önerilmiştir. Rotalar üzerinde aktiviteler ve etkinlikler belirlenmiş, mekânsal öneriler ile rotalar üzerinde turizm yönünden destekleyici somut çıktılar çıkartılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karaisalı, Ekoturizm, Turizm Rotaları, CBS, GZFT.

Determination of Tourism Potential and Routes in the Case of Adana Karaisalı District

Mehmet Akif KALA

Advisor: Prof. Dr. Suha BERBEROĞLU

Department of Landscape Architecture

ABSTRACT

Local, natural and cultural heritage is the most important part of tourism and it is very important to protect, preserve and transfer these values to future generations. Especially when these values are linked to tourism routes, they have the potential to add value to the region. The main purpose of the tourism routes is to combine the natural and cultural values that are planned for the route, to develop the region and to increase the level of discovery for the tourists.

The aim of this study is to identify the walking, cycling and enduro motorbike routes in Karaisalı district in order to reveal the natural and cultural tourism values by digitising natural and cultural data in Geographical Information System (GIS) environment, inventory analysis and survey. In this context, the research includes literature review, data collection, inventory, mapping, analysis, evaluation and synthesis studies. Through the identification of tourism demand and trends, the current situation was assessed through a SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) analysis. A strategic action plan for tourism was prepared, and walking, cycling and enduro motorbike routes were identified in the light of this data. The natural and cultural tourism values of Karaisalı District were digitised spatially, point by point and linearly, and the routes were determined using network analysis, taking into account the existing transport routes and distances.

Karaisalı District has important natural and cultural values. Varda Bridge, Kapıkaya Canyon, natural and green areas, mosques and tombs, historical buildings, fountains and monuments, castles and historical baths in the district were considered. As a result of the study, walking, cycling and enduro motorbike routes were proposed in 3 groups.

Keywords: Karaisalı, Ecotourism, Tourism Routes, GIS, SWOT.

TEŞEKKÜR

Tez yazım sürecimde, konu belirlenmesi, araştırılması ve yazımı sırasında bilgi birikimi ve tecrübeleriyle çalışmayı yönlendiren ve ayrıca lisans öğrenimim sürecinde aldığım derslerde bilgi birikimini aşılamaaya çalışma konusunda yoğun uğraş içinde olan saygıdeğer hocam Prof. Dr. Süha BERBEROĞLU'na sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarında maddi manevi destek olan ve ayrıca çalışmakta olduğum Karaisalı Belediye Başkanlığı ve çalışanlarına teşekkür ederim.

Çalışmalarına yardım eden ve her an yanında olan eşime ve ayrıca aileme bu noktalara kadar gelmemi sağladıkları imkanlar için onlara teşekkür ederim.

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1. Turizm Rotaları İçin Yapılabilecek Etkinlikler	21
Çizelge 4.1. Karaisalı İlçesi bakı grupları alan dağılımı	24
Çizelge 4.2. Karaisalı İlçesi Yükseklik Grupları Alan Dağılımı	25
Çizelge 4.3. Karaisalı İlçesi Eğim Grupları Alan Dağılımı	26
Çizelge 4.4. Karaisalı İlçesinin Arazi Örtüsü ve Alan Kullanımı Sınıflandırması Alan Dağılımı	27
Çizelge 4.5. Karaisalı İlçesinin Arazi Kullanım Kabiliyetine Göre Alansal Dağılımı	28
Çizelge 4.6. Karaisalı İlçesi Orman Varlığı ve Arazi Durumu Yüzdelik Dağılımı	29
Çizelge 4.7. Karaisalı Yöresinde Yöresel Adıyla Tespit Edilen Bitki Türleri	34
Çizelge 4.8. Karaisalı Mevcut Alan Kullanımı yüzdelik dağılımı	40
Çizelge 4.9. Karaisalı İlçesinin İmar Durumu Alan Dağılımı	41
Çizelge 4.10. Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Sit Alanları	43
Çizelge 4.11. Karaisalı İlçesi Mahallelere Göre Kadın ve Erkek Nüfus Dağılımı	45
Çizelge 4.12. Karaisalı Bölgesinde Turizm Kaynak Değerine Sahip Doğal ve Kültürel Alanlar	48
Çizelge 4.13. Örnekleme Yöntemi	54
Çizelge 4.14. Karaisalı ilçesinin turizm açısından güçlü yönleri	63
Çizelge 4.15. Karaisalı İlçesinin Turizm Açısından Zayıf Yönleri	64
Çizelge 4.16. Karaisalı İlçesinin Turizm Açısından Fırsatlar	64
Çizelge 4.17. Karaisalı İlçesinde Turizme Yönelik Tehditler	65
Çizelge 4.18. Paydaş Listesi	66
Çizelge 4.19. Karaisalı bölgesinin bütüncül ve sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi	66
Çizelge 4.20. Karaisalı Yöresi ulusal ve uluslararası boyutta turizm markası olarak geliştirilmesi.	68
Çizelge 4.21. Bisiklet kullanımında eğitim uygunluğu düzeyleri	70
Çizelge 4.24. Karaisalı İlçesi Turizm Rotaları Zorluk Dereceleri	78
Çizelge 5.1. Rotalarda yapılacak etkinlikler ve mekânsal tasarım önerileri	101

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Araştırma Alanı Konum ve Sınırları	13
Şekil 3.2. Araştırma Yöntemi Akış Şeması	17
Şekil 4.1. Karaisalı İlçesi Bakı Haritası	23
Şekil 4.2. Karaisalı İlçesi Yükseklik Haritası.....	24
Şekil 4.3. Karaisalı İlçesi Eğim Haritası	25
Şekil 4.4. Karaisalı İlçesinin Arazi Örtüsü ve Alan Kullanım Haritası	26
Şekil 4.5. Karaisalı İlçesi Arazi Kullanım Kabiliyeti	27
Şekil 4.6. Karaisalı İlçesi Orman Varlığı	28
Şekil 4.7. Karaisalı İlçesi İklim Grafiği	30
Şekil 4.8. Karaisalı İlçesi Rüzgar Hızı Grafiği.....	30
Şekil 4.9.Karaisalı İlçesi Rüzgar Yönü Grafiği.....	31
Şekil 4.10. Karaisalı İlçesi Ortalama Sıcaklık Grafiği	31
Şekil 4.11. Karaisalı İlçesi Ortalama Su Sıcaklığı Grafiği.....	32
Şekil 4.12. Karaisalı İlçesi Yağış İhtimali Grafiği.....	32
Şekil 4.13. Karaisalı İlçesi Nem Grafiği	33
Şekil 4.14. Karaisalı İlçesi Karayolu Mesafe Haritası	39
Şekil 4.15. Karaisalı ilçesi mevcut alan kullanımı	39
Şekil 4.16. Karaisalı İlçesi İmar Durumu.....	41
Şekil 4.17. Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Sit Alanları	42
Şekil 4.18. Karaisalı İlçesi Yıllara Göre Nüfus Dağılım Grafiği	44
Şekil 4.19. Karaisalı İlçesinin Yaşa Göre Nüfus Dağılımı.....	46
Şekil 4.20. Ankete Katılanların Cinsiyet Durumuna Göre Yüzde Dağılımları	55
Şekil 4.21. Ankete Katılanların Yaş Gruplarına Göre Yüzde Dağılımları	55
Şekil 4.22. Karaisalı İlçesinde ankete katılanların eğitim durum yüzde dağılımları.....	56
Şekil 4.23. Ankete katılanların İkamet yerine göre yüzde dağılımları	56
Şekil 4.24. Ankete katılanların meslek grupları durumuna göre yüzde dağılımları	57
Şekil 4.25. Ankete katılanların Karaisalı ilçesinde kalış süresi yüzde dağılımları.....	57
Şekil 4.26. Ankete katılanların Karaisalı ilçesine ulaşım aracı durumu yüzde dağılımları.....	58
Şekil 4.27. Ankete katılanların Karaisalı ilçesinde günlük harcama miktarı yüzde dağılımları.....	58
Şekil 4.28. Ankete katılanların turizmin çağrıştırdığı kavramlar yüzdesi dağılımları.....	59
Şekil 4.29. Karaisalı ilçesi için turizm etkinlikleri açısından uygunluk dağılım	60
Şekil 4.30. Karaisalı yöresinin kültür turizmi ve değerleri açısından önemlilik düzeyleri	61
Şekil 4.31. Karaisalı ilçesi bisiklet kullanımı için eğim uygunluk haritası	70
Şekil 4.32. Karaisalı ilçesi anayollara uzaklık haritası.....	71
Şekil 4.33. Karaisalı ilçesi bisiklet kullanımı için anayola uzaklık uygunluk haritası.....	71

Şekil 4.34. Karaisali ilçesi kaynak noktalarından uzaklık haritası.....	72
Şekil 4.35. Karaisali ilçesi yürüyüş için kaynak noktalarına uzaklık uygunluk haritası.....	72
Şekil 4.36. Karaisali ilçesi bisiklet için kaynak noktalarına uzaklık uygunluk haritası.....	73
Şekil 4.37. Karaisali ilçesi enduro motosiklet için kaynak noktalarına uzaklık uygunluk haritası..	73
Şekil 4.38. Karaisali ilçesi yürüyüş rotaları uygunluk analizi.....	74
Şekil 4.39. Karaisali ilçesi turizm rotaları için bisiklet uygunluk analizi	75
Şekil 4.40. Karaisali ilçesi turizm rotaları için enduro motosiklet uygunluk analizi	75
Şekil 4.41. Karaisali ilçesi turizm rotaları uygunluk analizi	76
Şekil 4.42. Karaisali ilçesi turizm rotaları ve ulaşım ağı	79
Şekil 4.43. Kapıkaya Kanyonu Rotası	80
Şekil 4.44. Kapıkaya Kanyonu Rotası Kesiti.....	80
Şekil 4.45. Nergizlik Barajı Rotası	81
Şekil 4.46. Nergizlik Barajı Rotası Kesiti.....	81
Şekil 4.47. Kesirihan Rotası.....	82
Şekil 4.48. Kesirihan Rotası Kesiti	82
Şekil 4.49. Yerköprü-Varda Köprüsü Rotası	83
Şekil 4.50. Yerköprü-Varda Köprüsü Rotası Kesiti.....	83
Şekil 4.51. Nergizlik Orman Rotası	84
Şekil 4.52. Nergizlik Orman Rotası Kesiti.....	84
Şekil 4.53. Taşdurmaz Rotası.....	85
Şekil 4.54. Taşdurmaz Rotası Kesiti	85
Şekil 4.55. Kızıldağ-Pozantı Rotası	86
Şekil 4.56. Kızıldağ-Pozantı Rotası Kesiti.....	86
Şekil 4.57. Eğlence-Körüklü Rotası.....	87
Şekil 4.58. Eğlence-Körüklü Rotası Kesiti	87
Şekil 4.59. Körkün Kanyonu Rotası	88
Şekil 4.60. Körkün Kanyonu Rotası Kesiti.....	89
Şekil 4.61. Kapıkaya Kanyonu Rotası	89
Şekil 4.62. Kapıkaya Kanyonu Rotası Kesiti.....	90
Şekil 4.63. Ramazanoğlu Cami-Aşıklar Yolu Rotası.....	90
Şekil 4.64. Ramazanoğlu Cami-Aşıklar Yolu Rotası Kesiti	91
Şekil 4.65. Yanıkkale (Barakdağ) Rotası.....	91
Şekil 4.66. Yanıkkale (Barakdağ) Rotası Kesiti	92
Şekil 4.67. Milvan Kalesi (Karakılıç) Rotası.....	92
Şekil 4.68. Milvan Kalesi (Karakılıç) Rotası Kesiti.....	93
Şekil 4.69. Keçi Kalesi (Etekli) Rotası	93
Şekil 4.70. Keçi Kalesi (Etekli) Rotası Kesiti.....	94

Şekil 5.1.Yönlendirme Tabelası.....	95
Şekil 5.2.WC	96
Şekil 5.3. Çeşme.....	97
Şekil 5.4.Otopark Alanı	98
Şekil 5.5.Satış Ünitesi.....	99
Şekil 5.6.Genel Bilgilendirme Levhası.....	99
Şekil 5.7.Ziyaretçi Merkezi.....	100

SİMGELER VE KISALTMALAR

CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemleri
CVSH	: Coğrafi Veri Servis Havuzu
ÇEKÜL	: Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı
KMZ	: Google Earth Interchange Format
GDEM	: Küresel Dijital Yükseklik Modeli
GZFT	: SWOT Analizi (Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit)
OSM	: Open Street Map
TKP	: Türkiye'nin Kültür Portalı
DEM	: Dijital Yükseklik Modeli

1. GİRİŞ

Günümüzde nüfus artışı, yetersiz çevre, düzensiz ve plansız kentleşme, çevre kirliliği, gürültü kirliliği, uygun olmayan arazi kullanım planlama ve yönetim politikaları, vb. birçok faktör kentleşmenin sağlıklı ve olumsuz yönde gelişmesine yol açmaktadır. Şehirleşme eğilimi nedeniyle şehirler giderek doğadan ve insan yapısından uzaklaşmaktadır. İlgi çekiciliğini kaybederek, yaşam kalitesinin düşmesi, doğaya duyulan özlem vb. faktörler, şehir ortamından uzakta, doğa ve kültür değerlerinden faydalanmak ve buraları keşfetme, gezme ve vakit geçirme isteğini arttırmaktadır. Doğa ve kültür turizmi, doğal kaynakların ve kültürel mirasın sürdürülebilir şekilde korunması ve tanıtılması açısından önem taşır. Bu turizm türleri, bölgenin cazibesini artırarak yerel ölçekte kalkınmayı destekler (Kozak, 2012).

Doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından turizm, doğaya dayalı turizm, kültür turizmi, sağlık turizmi gibi birçok kavram kişilerin isteklerine göre şekillenerek ortaya çıkmıştır. Bu kavramlardan doğa turizmi ve sürdürülebilir turizm daha popülerdir ve insanların ilgi odağı haline gelmiştir. Özellikle günümüzde doğal ve kültürel kaynak değerlerinden turizm amaçlı yararlanılmaktadır. Bilinçsiz kullanım, yanlış ve yetersiz planlama ve yöntemi, turizm yatırımlarının yanlış bir şekilde önceliklendirilmesi sonucu kaynak değerleri olumsuz etkilenmiştir. Bu dezavantajları en aza indirmek için turizm kaynaklarının daha etkin kullanılması, ekolojiye dayalı çözümler geliştirilmesi önemli bir ihtiyaçtır. Bu çalışmaların paydaş katılımını ve yerel düzeyde kooperatif, ekonomik, sosyal ve çevresel kalkınmayı dikkate alması gerekmektedir. Bu kapsamda turistik rotalar yerel doğal ve kültürel değerleri korumak, yaşatmak, gelecek nesillere aktarmak, turizmi geliştirmek ve tanıtmak için önemli bir fırsat yaratmaktadır. Turizm, bölgesel kalkınmayı destekleyen önemli bir ekonomik aktivitedir. Yerel ekonomiyi canlandırmanın yanı sıra istihdam yaratır, sosyal ve kültürel zenginleşmeye katkıda bulunur. Özellikle kırsal alanlarda turizm, ekonomik kalkınma ve yerel halkın yaşam kalitesinin artırılması için etkili bir araçtır (Sharpley, 2002). Karaisalı gibi doğal ve tarihi zenginlikleri barındıran bölgeler için turizmin geliştirilmesi, bölgenin kalkınmasında önemli bir rol oynayabilir.

Turizm güzergahlarının asıl amacı; tek başına yeterince çekici olmayan turizm değeri ve faaliyetleri arasında bağlantı kurarak bütünlük sağlayarak, turizmi çeşitlendirerek ve noktasal alanlardan genel alanlara yayarak çekiciliği arttırmaktadır. Doğa ve kültür turizmi, yerel ekonominin canlanmasında ve kültürel mirasın korunmasında önemli bir rol oynar. Bu turizm türleri, sürdürülebilir kalkınma için stratejik bir yaklaşımdır.

Karaisalı ilçesi sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlerden dolayı yüksek turizm potansiyeline sahiptir. Önceki çalışmalara göre, Karaisalı bölgesinde yapılan kazılar sonucunda Karaisalı çevresinde son Kalkolitik çağ ortaya çıkarılmıştır. M.Ö. 1000'li yılların sonuna kadar olan yerleşim kesintisiz sayılabilmektedir. Bu önemli tarihsel izler nedeniyle Karaisalı Bölgesi ulusal ve uluslararası doğal ve kültürel potansiyel kaynak değerine sahiptir. Karaisalı, sahip olduğu

doğal ve tarihi zenginlikler sayesinde yüksek turizm potansiyeline sahiptir. Bölgedeki doğal alanlar ve tarihi yapılar, turizm açısından önemli kaynak değerleri oluşturur (Çetin, 2015).

Bu çalışmada, Karaisalı ilçesinin turizm potansiyelini belirlemektir. Mevcut sorunların tespiti, turizm stratejik eylem planı ve turizm güzergahlarının oluşturulması. Doğa ve Kültürü bütünleştirmek ve envanter belirlenerek turizm amaçlı kaynak değeri belirlenmiştir. Turizmin sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi, bölgesel kalkınma stratejilerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu, turistik rotaların planlanması ve yönetimi ile yerel kültürel ve doğal değerlerin korunması anlamına gelir (Timur, 2010). Turizmin potansiyeli ve mevcut sorunlar anket ve GZFT analizi ile ortaya konmuştur. Karaisalı ölçeğinde turizm için stratejik bir eylem planı oluşturularak yürüyüş, bisiklet ve enduro motosiklet turizm rotaları tasarlanarak önerilmiştir.

1.1. Turizm Tanımı ve Kapsam

Turizm; temelde sosyal, ekonomik, ülkeler ve şehirlerin kültürel etkileşim, kardeşlik ve dostluğun gelişmesine yardımcı olup, farklı ülkelerin ve kültürlerinin anlaşılmasını destekleyerek geçmişten günümüze büyüyen bir sektör haline gelmiştir. Birçok bilimsel çalışmada turizm kavramının farklı şekillerde tanımlandığı görülmektedir. İlk olarak turizm kavramı; E. Guyer Freuler tarafından 1905'te şu şekilde tanımlandı: "Ticaret, endüstri ve küçük sanatlara, artan boş zamana, çevresel değişime, çevrenin güzelliğine ve aktiviteden zevk almaya dayalı bir olaydır. Farklı insanların etkileşiminin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır" (Demir ve Çevirgen, 2006). Farklı kültürleri tanımak, doğa, kültür ve tarih zenginliklerini görmek için turizm sektörü, insanlar ile bu doğal ve kültürel yerler arasında bir köprü görevi görmekte ve rekreatif faaliyetler gerçekleştirmektedir.

1.1.1. Turizm ve Turizm Kavramı

Literatür kaynakları turizmi, çevreye zarar vermeden farklı yöntemler geliştirmeyi, ondan yararlanmayı ve tüm yerel halkın kültürlerini bozmadan turizm faaliyetlerinden yararlanmasını sağlamayı, çevreyi korumayı ve yerel halkın refahını artırmayı amaçlayan bir sektör olarak belirtmektedir. Geçmişten günümüze turizm, doğal alanlarda önemli bir ekonomik, sosyal ve ekolojik çıkış noktası haline gelmiştir. Turizm; doğa turizmi, günümüzde ekolojik turizm gibi birçok terimle aynı anlamı taşıyor gibi görünse de doğa turizminden farklı olarak kültürel değerlerin ve doğal değerlerin korunmasına odaklansa da gelir getirici faaliyetleri ve eğitim konularını da bünyesinde barındırmaktadır (Kurdoğlu ve ark., 2006).

Turizm faaliyetleri, doğal ve kültürel kaynakların değerlerine göre farklılık göstermektedir ve başlıcaları; yürüyüş, dağcılık, kuş gözlemciliği, doğa fotoğrafçılığı, doğa safarisi, kampçılık, rafting, bitki gözlem ve araştırma, doğa korumanın iyileştirilmesi, balık tutma, tarihi ve arkeolojik değerlerin korunması ve geliştirilmesi, orienteering, bisiklet, binicilik, hava sporları, meyve toplama,

yerel mimari yapıları gezme ve keşfetme, dini yapı ve eserleri görme ve keşfetme, kentin kimliğinin bir parçası olan sembol ve değerleri ziyaret etme, tarımsal faaliyetlerdir (Gül ve Özaltın, 2008).

Ziyaretçilere doğal yerler hakkında güçlü deneyimler yaşama doğal ve kültürel değerleri öğrenme fırsatı vererek, biyolojik çeşitliliği ve yerel kültürü korumanın önemini ortaya koymaktadır (Drumm ve Moore, 2002; Rahemtulla ve Wellstead, 2001).

Turizm, yerel halk tarafından değerlendirildiğinde farklı avantajlara sahiptir, ayrıca yerel çevrenin sağlığını dikkate almayı, kültürel mirası korumayı ve tanıtmayı ve yerel halkın ihtiyaçlarını geliştirmeyi amaçlar. Bu kriterlere göre gerçekleştirilen turizm, dünyanın çeşitli yerlerinde daha fazla ziyaretçinin farklı çevreleri tanımasını ve çevre bilincinin arttırılmasını sağlayacaktır (Gül ve Özaltın, 2007).

1.1.2. Turizm İlkeleri ve Turizm Etkinlikleri

Turizm; temel olarak doğal ve kültürel değerleri koruyan, ulusal ve uluslararası boyutta tanınırlığı ve çevre bilincini arttıran, yerel toplumun ve birçok ilgili paydaşlara sosyo-ekonomik katkılar sunan ve ayrıca sürdürülebilirlik kavramını göz önünde bulunduran bir faaliyet olarak kabul edilmektedir. Turizm gelişim sürecinde yerel halka, ziyaretçilere ve ilgili paydaşlara çevre ve kültür bilincinin işlenmesi, doğal ve kültürel kaynak değerlerine olan olumsuz etkilerin düşük olması, ekolojik odaklı ve yerel kimlik değerlerini yitirmeden tasarlanması, yerel halk için maddi getirisi olması önemli bileşenlerdendir (Anonim 1, 2024).

Turizmde temel hedefler; alanda mümkün olduğunca az iz bırakmak ve alanın mevcut durumunu geliştirmek için katkılar sunmak, kültürel, sosyal ve çevresel farkındalık yaratmak, hem ziyaretçiler, hem de yerel halk için olumlu tecrübeler sağlamak, koruma faaliyetlerine kaynak yaratmak, yerel halkın ekonomik kalkınmasına yardımcı olmak, relikt (soyu tükenen) ve endemik (sadece o yörede bulunan) ağaç ve bitki türlerine dikkat çekmek, somut olmayan kültürel mirası yaşatmak, yerel inisiyatifi harekete geçirmek, çevrebilincini tüm bireylere aşılacak, kaynakları verimli kullanmak ve yapılacak olan tüm faaliyetler için sürdürülebilirlik ilkesi şeklinde öngörülmektedir (Anonim 2, 2024)

Turizm etkinliklerinin gerçekleştirildiği doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin sürdürülebilirliğinin, koruma-kullanma dengesinin sağlanması adına gerçekleştirilen turizm etkinlikleri (Kurdoğlu ve ark., 2006; Anonim 3, 2024);

- Doğa temelli olmalıdır,
- Korunan alanlardaki doğal peyzaj üzerinde daha az ziyaretçi etkisine sahip olmalı,
- Planlama, gelişme, yürürlüğe koyma ve izleme safhalarında tüm ilgi gruplarını (bireyler, toplum, ziyaretçiler, tur operatörleri, sivil toplum kuruluşları ve hükümet kuruluşları) içermeli,
- Yerel halk ve diğer ilgi gruplar (tur operatörleri, turizm şirketleri, profesyonel rehberler)

için adil, uzun vadeli ve sürdürülebilir gelir sağlamalı,

- Yenilenemez kaynakların minimum kullanımını öngörmeli, olumsuz çevresel ve sosyo-kültürel etkilerin en asgari seviyeye indirilmesi için aktiviteler hem ziyaretçilerin hem de yerel halkın sorumluluğunda düzenlenmeli,
- Korunan alanların daha iyi yönetilmesi ve korunması için gelir sağlamalı,
- Yerel toplumun yapısını ve özgün kimlik değerlerini bozmadan geleneksel kültüre saygılı olmalı,
- Yerel halka yönelik ekonomik kalkınma olanakları yaratmalı,
- Yerel halkın haklarını ve manevi inançlarını tanımak ve güçlendirme oluşturmak için onlarla ortaklaşa çalışma sağlanmalı,
- Tüm ilgi gruplarını, korumadaki rolleri hakkında eğitici olmalıdır.

Yukarıda belirtilenler dikkate alınarak çevresel etkiler en aza indirilirken, doğal ve kültürel peyzaj değerleri, yerel kültürel değerler korunur, yerel halkın yararları en üst düzeye çıkarılır ve turistlerin memnuniyeti planlama ve yönetim ilkeleriyle en üst düzeye çıkartılarak çevre bilinci yükseltilebilir. Turizm ile ilgili sürdürülebilir, geleceğe yönelik ve uzun vadeli projeler sunulabilmektedir.

Turizm kendi içinde 2 başlık altına ayrılmaktadır. Kitle turizm (geleneksel, standart, büyük ölçekli) ve alternatif turizm (Macera, bilimsel, eğitsel, kırsal, kültürel) olarak ayrılmaktadır ve bunlar turizm başlığı altında toplanmaktadır.

Turizmin uygulayıcıları, katılımcıları ve dağıtıcılarının turizm ilkelerini takip etmesi önem taşımaktadır. Turizm faaliyetlerin uygulanması için planlanan yerler, doğal ve kültürel peyzaj değerleri üzerinde küçük bir etkiye sahip olan ekolojik ve ilgili mesleki disiplinlere göre tasarlanmalıdır. Bu planlar sunulurken sürdürülebilir kalkınma ilkesinin tam olarak kabul edilerek ekolojik bir yapıya kavuşturulması temel amaç olup, yenilenebilir enerji kaynakları (rüzgar enerjisi ve güneş enerjisi gibi) önerilmeli ve tüm yapı malzemelerinin yerli ürünlerle donatılması gerekmektedir. Doğa, rekreasyon, boş zaman ve sosyal aktivitelerin yanı sıra zihinsel rahatlama sunan, görselliğin yanı sıra işlevsel, estetik ve ekolojik alanlar daha etkin kullanılmakta ve bu alanlara olan talep artmaktadır (Anonim 4, 2024).

1.1.3. Turizm Planlaması

Hızla gelişen ülkelerin turizmi de doğru orantılı olarak büyümektedir. Kültürel değere sahip doğal, tarihi ve kültürel mekanların tahribi, bölgenin insanların adil şekilde faydalar elde edebileceği destinasyon çalışmalarının yapılmaması gelenek ve göreneklerin bozulmasına neden olmaktadır (Chan ve Bhatta, 2013). Başarılı, uzun vadeli ve sürdürülebilir turizm, ilgili mesleki alanların yönetimini ve planlanmasını gerektirmektedir. Planlama sürecinde katılım ilkesi gözetilmeli ve farklı paydaş ve uzman gruplarının yer aldığı planlama grupları oluşturulmalıdır.

Çünkü hassas alanlarda uygulanan turizm sektörü tasarımı, doğal, kültürel ve tarihi kaynakların değerlerinde geri dönülemez ve kalıcı hasarlara neden olabilmektedir. Etkileşim içerisinde olunan turizm alanında planlama yaklaşımı daha da önem kazanmaktadır. Planlama yaklaşımı 3 temel prensibi içermektedir. Bu prensipler yaklaşım, çözüm konuları ve stratejileridir. Prensiplerin temel hedefi toplum sağlığı, kültürel, doğal ve tarihi kaynak değerlerinin korunması, yerel ve yabancı turistleri tatmin edilmesi sürdürülebilirlik ilkesi içerisinde benimsenmiştir. Genel olarak, kapsayıcı ve işbirlikçi bir yaklaşımın uygulanması, yerel ekonomi, toplum ve çevre üzerinde olumlu bir etkiye sahip olup, turist memnuniyeti sağlarken toplumun refahını ve doğal kaynakların korunmasını geliştirir (Chan ve Bhatta, 2013).

Turizm planı ilkeleri göz önüne alınarak ortaya konulduğunda; doğal, kültürel ve tarihi değerlerin korunmasını, geliştirilmesini ve korunan doğal alanların geliştirilmesini teşvik eder, yerli ve yabancı turistlerin bilinçlenmesini ve çevre bilincini yükseltir, yerel halkın sosyo-ekonomik kalkınmasını destekler. Teknoloji tabanlı programlarla birlikte turizmin planlanması ve organize edilmesinin temelini oluşturan habitat tiplerinin karakterize edilmesi, arazi kullanımı ve korunmasına ilişkin mekansal bilgilerin oluşturulması özellikle mekansal bilgi teknolojilerinin yardımıyla mümkün olmaktadır. Sayısal verilerin işlenmesi ve tanımlanması, turizm planlanan alanlarda doğal türlerin, habitatların ve biyolojik çeşitliliğin belirlenmesi, doğal ve kültürel peyzaj yapılarının tanımlanması, analizi ve değerlendirilmesi, korunması ve yönetimi yer almaktadır. Önemli ekolojik alanların kapsamlı haritalanması gibi yollar izlenerek ilgili meslek gruplarının görüşleri dikkate alınarak planlamalar yapılmalıdır (Çetin ve Sevik, 2016).

Yerel ve özgün alanların kültürel ve doğal mirasın korunması ve ekonomik potansiyelinin değerlendirilmesi için bir alt başlık haline gelen ‘turizm planlaması’ kalkınma politikalarında sıkça ele alınmaktadır. Kültür turizmi fiziksel çevreye bağlı olarak koruma ve kalkınma uygulamalarında bölgesel ölçekte bütüncül bir yaklaşımla geliştirmesini sağlarken yerel ölçekte de birleşme ve sahiplenmenin önünü açmaktadır (Çekül, 2015).

1.2. Turizm Rotaları

Toplumda doğal ve kültürel peyzaj değerlerine ilişkin duyarlılığı ve farkındalığı artırmak için önemli araçlardan biri haline gelen turizm güzergahları, insanların ilk eğitim çağından itibaren küçük çocuklara aşıl原因an çevre ile ilgili duyarlılığın geliştirmesine katkı sağlamaktadır (Barrena ve ark., 2016). Turizm güzergahları ayrı turistik aktiviteleri birbirine bağlayarak tek bir başlık altında sunarak bütünlük ilkesi çerçevesinde güzergahların çekiciliğini artırır.

Çeşitli alanlarda turizm seçeneklerinin ortaya çıkmasıyla birlikte, turistlerin çevreye ve doğaya daha az zarar veren turistik faaliyetlere yönelmesi, turizme ilişkin beklentilerin artması ve turizm türlerinin büyümesi turizm sektörünü farklı bir yöne sevk etmiştir (Türker, 2013).

Güzergahlar; doğal, kültürel ve tarihi mirasın bölgesel ölçekte korunmasını ve tanıtılmasını desteklerken, yerel ölçekte kalkınmayı sağlamaktadır. Turistik rotalar, hem doğal ve kültürel

değerlere sahip turistik yerleri hem de bu yerlerde planlanan etkinlikleri kapsamlı şekilde bize sunan, birçok ilgi noktasını birbirine bağlayan, yerel halkın gelişimini ve tanınmasını sağlayan yol ağlarıdır.

Güzergahlar hem kamu hem de özel sektör tarafından bölgenin çekiciliğini ve turistik ürünü oluşturmak ve artırmak için geliştirilmektedir (Meyer, 2004).

1.2.1. Turizm Rotalarının Amaç ve Faydaları

Günümüzde turizmin en hızlı büyüyen sektörlerden biri olmasının başlıca nedenlerinden biri; nüfusun yoğun olduğu kentsel alanlarda hava ve gürültü kirliliği gibi çevre sorunları ile karşı karşıya kalan insanlar tarafından mekân ve toplumda değişimlere ihtiyaç duymuş ve bu ihtiyaçlar turizm talebine yansıdığı için yeni arayışlar ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu durum, kitle turizminin doğal ve kültürel alanlar üzerindeki olumsuz etkilerinin bilinmesi ve turizm bilinci arttıkça turizm sektörünün sürdürülebilirliğini teşvik etmek için kitle turizmine alternatif seçeneklerin tercih edilmesi ile açıklanmaktadır (Akın, 2016). Günümüzde yürüyüş parkurları ya da turizm parkurları turistik bölgeleri ziyaret etmek, keşfetmek ve buralarda vakit geçirmek için rehber ve yol haritası olarak kullanılmakla birlikte güzergahlar, doğal ve kültürel turizm değerleri ile turistlerin yönlendirilmesine ve kontrollü bir şekilde alanı kullanmasına olanak sağlayan bir ulaşım aracıdır.

Turizm güzergahları; bölgenin yöresel ürünleri, yerel kıyafetleri, geleneksel örf ve adetleri, somut olmayan kültürel değerleri ve tarihi izlerinin marka imajını geliştirmekte, bölgenin doğal ve kültürel turizm değerini ortaya çıkarmakta ve uluslararası alanda katkı sağlamakla birlikte Meyer (2004) ve Lourens (2007)'e göre sağladığı faydalar aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

- Turizm rotaları bir rota üzerindeki/bir bölgedeki çok çeşitli faaliyetleri, doğal ve kültürel turistik cazibe noktalarını bir araya getirir.
- Tek başına herhangi bir çekiciliği olmayan ve yetersiz kaynakları nedeniyle pazarlama çalışmaları ve turizm gelişimi sağlanamayan küçük yerleşim yerleri ve köylerin tanıtımına katkılar sağlamaktadır.
- Bölgedeki girişimcilerin kendi ürünlerini geliştirmelerini teşvik eder.
- Bölgedeki kalış süresini uzatır, turist harcamalarını artırır.
- Rotaların gelişmesi ile turistik aktiviteler de artmakta, restoranlarda ve çeşitli ürünler satan perakendeci dükkânlarda mola veren turistler alışveriş yapmaktadırlar.
- Turizm ürününün sürdürülebilirliğini sağlar ve uluslar ve uluslararası boyutta tanınmasına katkıda bulunur.
- Turizm bölgesinin bir kimlik kazanmasına, imaj yaratılmasına ve turistler tarafından bir cazibe noktası olmasına yardımcı olur.
- Güzergahların çekiciliğini artırır ve gelişmesine katkılar sunar.
- Turistler tarafından fazla bilinmeyen bölgelerin tanınmasını ve turizm ürünü olarak

kullanılmasını sağlar.

- Kırsal alanlarda ekonomik, sosyal ve kültürel yönden yerel halkın gelişmesine ve yaşam kalitesinin artmasına katkılar sunar.
- Bölgede doğrudan ve dolaylı istihdam artışı yaratır,
- Yerel ürünlerin yetiştirilmesi ve pazarlanması, tanıtımına yönelik marka değeri yaratılması ve yerel halk tarafından ortaya konulan bu yerel ürünlerin patentinin alınmasına yönelik bir takım bilimsel araştırmaların ortaya konulmasına katkılar sunmaktadır.
- Turizm rotaları turistleri bir bölgeye çekmenin yanı sıra, çeşitli ilgi çekici yerleri birbirine bağlamaktır (Meyer, 2004).
- Turizm rotaları, sınır aşan iş birliği, işbirlikçi hedef pazarlaması, ürün geliştirme, kamu-özel sektör ortaklıkları ve doğal ve kültürel miras koruma için fırsatlar yaratır (UNWTO, 2014).
- Turizm talebini ve gelirini tüm yıl boyunca ve bölge geneline yayarak zenginliğin bölgesel dağılımı, önemli cazibe merkezleri üzerindeki baskının azaltılması ve mevsimsellik konusunu ele almaktadır (UNWTO, 2014).
- Turizm rotaları; birden fazla ülke üzerinden geçerek aynı bölge veya ülkede rotalar üzerinden büyük mesafeler boyunca turizmi geliştirebilir.
- Daha fazla esneklik, keşif, öğrenme ve temas gerektiren zenginleştirici deneyimler arayan gezginler tarafından turizm rotalarına talep artmaktadır ve böylelikle turizm rotalarının geliştirilmesi önem kazanmaktadır.

1.2.2. Turizm Rotaları Oluşturma ve Tasarım İlkeleri

Turizm rotalarını tanımlayıcı sistemler turistik ziyaretleri düzenleme, planlama ve organize etmek için çok popüler uygulamalar haline gelmiştir. Tarihi değerleri, kültürel mirasları korumaya yönelik yapılan kültür rotaların, bölgesel ölçekte geliştirilmesine olanak sağlamaktadır (Çekül, 2014). Turizm güzergahları oluştururken tasarlanan turizm faaliyetlerinden yararlanmak isteyen turistler, zaman, ulaşımı, zorluk derecesi, gibi değişkenler belirlenecek olan rota ve güzergahların tasarım ve kullanımını etkileyen konulardır (Çekül, 2014). Rota üzerinde turistik faaliyetlerin yapıldığı yerler, sulak alanlar, dik yamaçlar, tarım alanları, arkeolojik alanlar, doğal ve kültürel varlıklar gibi turistik rotaların oluşmasında oldukça etkili faktörler bulunmaktadır. Bu güzergahlardan gerekli düzeyde faydalanabilmek için sayısal hale getirilmek üzere farklı yöntemler (fotogrametri, sürvey, klasik arazi çalışmaları, hava fotoğraflarından yer tayini gibi) kullanılmaktadır (Selim ve Sönmez, 2017).

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte her kesime elverişli, engelsiz, erişilebilir güncel seyahat rotaları oluşturmak mümkün hale gelmiştir. Genellikle turizm güzergahları

oluşturulurken; turizm güzergahlarının çok boyutlu olarak anlaşılması ve analizini mümkün kılan CBS teknikleri kullanılmaktadır (Selim ve Sönmez, 2017). Doğal ortamlar yaratmak ve bu alanların oluşturulmasında turizmin sürdürülebilir kalkınmanın bir parçası olarak algılanması; turizme ve yöre halkına çok boyutlu katkı sağlamakta, ekolojik ve ahlaki ilkelere dayalı turizm faaliyetlerini beraberinde getirmektedir (Arslan, 2005).

Rota oluşturmada tasarım ilkeleri;

- Hedef Kitle Analizi: Rotayı oluştururken hedef kitle belirlenmeli ve onların ilgi alanlarına göre rota şekillendirilmelidir.
- Bölgenin Potansiyeli ve Kaynakları: Bölgenin turizm potansiyeli doğal ve kültürel kaynakları detaylı bir şekilde analiz edilmelidir. Bu analiz sonucunda en cazip noktalar ve güzergahlar belirlenmelidir.
- Erişilebilirlik: Turizm rotasının ulaşılabilir olması önemlidir. Ulaşım olanakları, yolların durumu ve altyapı hizmetleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Sürdürülebilirlik: Rotalar tasarlanırken çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Doğal ve kültürel mirasın korunmasına dikkat edilmelidir.
- Güvenlik: Turistlerin güvenliği sağlanmalıdır. Rotanın güvenli olması ve acil durumlarda ulaşılabilir destek hizmetlerinin bulunması önemlidir.
- Bilgilendirme ve Yönlendirme: Turistlerin kolaylıkla takip edebileceği bilgilendirme ve yönlendirme levhaları olmalıdır. Rota boyunca bilgilendirici tabelalar ve haritalar yer almalıdır.
- Etkinlik ve Aktiviteler: Rotayı daha cazip hale getirecek etkinlik ve aktiviteler planlanmalıdır. Yerel festivaller, atölyeler ve rehberli turlar gibi etkinlikler rotaya dahil edilmelidir.
- Yerel Halkın Katılımı: Yerel halkın turizm rotalarının oluşturulmasına ve işletilmesine katılımı teşvik edilmelidir. Yerel ekonomiyi destekler ve turistlere özgün deneyimler sunar.
- Tanıtım ve Pazarlama: Rota iyi bir şekilde tanıtılmalı ve pazarlanmalıdır. İnternet, sosyal medya ve diğer tanıtım araçları kullanılarak geniş kitlelere ulaşılmalıdır.
- Geri Bildirim ve Sürekli İyileştirme: Turistlerin geri bildirimleri alınarak rota sürekli iyileştirilmelidir.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Tez çalışması kapsamında, konu ve kapsama bağlı olarak önceki çalışmalar incelenmiştir. Öncelikle, turizm rotalarıyla ilgili yapılan çalışmalar ve farklı bölgelerdeki turizm rotalarını etkileyen unsurlar incelenmiştir.

Polat (2006) ‘Turizm: Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi’ başlıklı çalışmada Karapınar bölgesi ve çevresine uygun turizm faaliyetleri için uygulama önerileri geliştirilmiştir. Karapınar ilçesinin turizm potansiyeli, doğal ve kültürel çevreye zarar vermeyecek ve ekonomik faydalar üretebilecek bir ekoturizm planlaması ile turizm sektörüne kazandırılması amaçlanmıştır. Karapınar İlçesi ve yakın çevresinin bazı ekoturizm etkinliklerine uygunluğu Coğrafi Bilgi Sistemleri, yerinde gözlem ve anket çalışmaları yardımıyla araştırılmıştır. Sonuç olarak İlçe ve yakın çevresinde gerçekleştirilmesi uygun ekoturizm etkinliklerine yönelik uygun alan tespitleri yapılmış ve uygulama önerileri getirilmiştir.

Çekül (2014), ‘Çukurova Mekansal Planlama Rehberi Kültürel Rota Sistemi’ başlıklı çalışma ‘Arazi çalışmaları’ ve ‘rota planlama rehberi’ şeklinde iki aşamalıdır. İlk grupta yer alan kültür rotaları aynı zamanda ICOMOS'un tanımladığı kültür rotası kavramıyla da örtüşmektedir. Tarihin belirli bir döneminde ticaret, ibadet, göç, savaş, keşif gibi amaçlarla kullanılmış olan bu rotalar, üzerlerinde düzenli ve toplu nüfus hareketlerine sahne olduğu gibi bireysel yolculuklar sonucu tarihe geçmiş olabileceği belirtilmiştir. İkinci grupta yer alan rotalar ise genellikle belirli bir tema etrafında geliştirilen, kültürel ve doğal mirasın temel olarak kullanıldığı, sanal bir izin takip edebileceği aynı zamanda tarihsel yol izlerini de içerebilen, günümüzde planlanmış güzergahlardır. Planlamanın başlıca hedefleri yerel kalkınmanın desteklenmesi, alternatif turizmin canlandırılması, doğal ve kültürel mirasın korunması şeklinde sıralanmıştır. Şarap rotası, gastronomi rotası gibi tematik örnekler bu grupta tanımlanmıştır. Bu kurgulanan program kapsamında, doğal ve kültürel mirasın korunması ve sunumunu bölgesel ölçekte destekleyen rotaların planlanması üzerine çalışılmıştır.

Timothy, D. J., And Boyd, S. W. (2006), Kültürel miras rotalarının turizm planlamasında ve sürdürülebilir kalkınmada nasıl önemli bir rol oynadığı tartışılmıştır. Kültürel miras rotalarının sürdürülebilir turizm gelişimine nasıl katkıda bulunabileceği ve bu süreçte hangi stratejilerin izlenmesi gerektiği ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Bu tür rotaların hem kültürel mirasın korunması hem de sürdürülebilir turizmin teşvik edilmesi açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Kültürel miras ve turizm ilişkisi üzerine detaylı bir inceleme sunarak, bu alanda çalışan akademisyenler ve uygulayıcılar için bilgiler sağlamıştır.

Xu, H., Zhu, W., And Liang, J. (2024), ‘Mirasın Korunması ve Bölgesel Kalkınmaya Yönelik Kültür Turizmi Ürünü Olarak Kültür Rotaları: Sistematik Bir İnceleme’ Bu çalışma, kültürel rotaların turizm gelişimi için nasıl kullanıldığı incelenmiştir. Dünya genelinde 68 kültürel rota çalışmasından elde edilen bulguları sentezlenmiş ve bu rotaların dağılımı, tipolojisi ve planlama

modelleri üzerine odaklanmıştır. Kültürel rotaların sürdürülebilir turizm ve bölgesel kalkınmaya katkıları değerlendirilmiştir.

Arslan ve Örüçü (2020), Eskişehir kenti örneğinde sosyal medya fotoğrafları ile kültürel hizmetleri inceledikleri çalışmalarında Maxent modeli kullanılarak çevresel faktörler gibi gözlenebilen noktaların maksimum entropisi hesaplanmış ve potansiyel dağılım modeli oluşturulmuştur. Buna göre; arazi örtüsü ve arazi kullanımı, mevcut yollar, akarsular, kültürel ve doğal peyzaj özellikleri ile ilişkilendirilmiş ve peyzajda var olan potansiyel ile kullanıcı tercihleri (kültürel ekosistem hizmet potansiyeli) birleştirilerek modellenmiştir. Sonuç olarak kültürel ekosistem hizmetlerine dayalı turizm veya korunan alanların planlanması kararlarında yardımcı bir modelleme oluşturulmuştur.

Yılmaz ve ark. (2004), 'Turizm Planlamasında Katılımcı Yaklaşımla Etkinlik Seçimi: Cehennemdere Vadisi Örneği' başlıklı çalışmada, öncelikle araştırma alanının turizm değerlerinin envanteri yapılmış ve envanter bulgularına dayalı olarak yedi turizm etkinliği oluşturulmuştur. Oluşturulan etkinlikler kuş gözleme, flora keşif yürüyüşü, sportif doğa yürüyüşü, odun dışı orman ürünleri keşif ve faydalanma gezisi, doğa keşif yürüyüşü, bisiklet turu ve yaban hayatı gözlemidir. Araştırma önerilen turizm etkinliklerini yaban hayatı, vejetasyon, gelir, altyapı, istihdam, talep ve kültür ölçütlerine göre değerlendirmiştir.

Rüzgar (2016), 'Adıyaman İli ve Yakın Çevresinin Turizme Yönelik Rekreatif Peyzaj Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma' başlıklı makalede Adıyaman ili ve çevresinin turizm ve rekreasyon olanaklarının ortaya çıkarılması amacıyla turizm bölgelerinin doğal ve kültürel peyzajları ile altyapı ve bölgesel sorunlarının, turizm fırsatlarının envanterinin çıkarıldığı bir veri tabanı oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda Adıyaman İli ve yakın çevresinde bulunan doğal, kültürel ve tarihi değerler, elde edilen veriler ışığında sınıflandırılmıştır; bu kaynakların aktif kullanılmasını sağlamak amacı ile turizm planı elde edilmiş ve turizm rotası oluşturularak, alanın sorunlarına yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Aklıbaşında ve Bulut (2014), 'Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) kullanılarak turizm ve rekreasyon uygun arazilerin analizi' çalışmasında, temel yöntem ve peyzaj değerlendirmesi McHarg (1992) yöntemleri ile bölgedeki doğal ve kültürel varlıkların turizm ve rekreasyon açısından haritalanarak çakıştırılmış ve belirli bir amaç için kullanım planlaması yapılmıştır. Alanın uygunluk analizinde turizm ve rekreatif kullanım; yükselti, eğim, iklim gibi faktörler değerlendirilerek uygunluk haritaları yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; doğal değeri çok yüksek ve derin vadi peyzajları, ovalar, dağlar ve diğer jeomorfolojik yapılar, flora ve fauna çeşitliliği ve diğer bakir alanlar özgün olarak değerlendirilmiştir.

Kervankıran ve Çuhadar (2014), 'Turizm Rotalarının Oluşturulmasında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Önemi' adlı çalışmada Coğrafi bilgi sistemi kullanılarak turizm güzergâhlarının planlanması, güzergâhlar üzerinde uygun ulaşım bağlantılarının belirlenmesi, turizm gelişim

bölgeleri için alternatif güzergâhların oluşturulması ve görselleştirme yoluyla güzergâhların haritalanması, kamu ve özel turizm sektörlerine yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır.

Akın (2016), ‘Turizm Alanlarının Değerlendirilmesi ve Turizmin Uygulanabilirliğinin Araştırılması (Gaziantep Örneği)’ çalışmasında Gaziantep’in turizm alanları tespit edilerek bu alanların turizme uygunluğu ortaya konmuştur. Araştırma sonucunda; Gaziantep’te bulunan ekoturizm alanları belirlenmiş, ekoturizm türünün bu alanlarda uygulanabilirliği tespit edilmiştir. Alt yapı ve üst yapı çalışmalarının ve tanıtım pazarlama çalışmalarının yetersizliği saptanmıştır.

Özbek (2017), ‘Turizm Açısından Konya İli Doğa Yürüyüşü Rotaları Üzerine Bir Araştırma’ başlıklı çalışmasında Konya’nın turizm potansiyeli üzerine çeşitli yaklaşımlar geliştirilmeye çalışılmış ve alternatif turizm rotaları önerilmiştir. Ayrıca yöredeki turizm talepleri incelenmiş ve turizm aktivitelerinin uygulanabileceği bölgelerin tespiti yapılmıştır. Araştırmada doküman analizi yöntemi ve bölgeye yapılan arazi çalışmaları sonucu elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Türkiye’deki mevcut ekoturizm merkezlerindeki uygulamalardan hareketle en fazla talep gören ekoturizm aktivitelerinden olan dağ yürüyüşü temalı rotalar, ilçeler bazında çalışma kapsamına alınmıştır.

Karabacak ve Özçağlar (2016), ‘Arazi Kullanımı Planlaması Yönünden Karpaz Yarımadası’nın Turizm Alanları’ çalışmasında Karpaz Yarımadası’nın mevcut turizm yapısı ve turizm faaliyetleri ortaya konularak turizm potansiyeli ile coğrafi özellikler ilişkilendirilmiş ve sahadaki turizm alanları ile turizm faaliyetlerinin planlanmasına yönelik GZFT analiz yapılmıştır.

Ersoy (2017), Urla Turizm Potansiyelinde Bademler Köyü isimli çalışmasında Urla turizm güzergahları, festivaller ve yöresel yemekleri incelenmiş, özellikle Bademler Köyüne ait günümüzde de devam etmekte olan lezzetlere ayrıca yer verilmiştir. Ekoturizm faaliyetleri için önemli bir noktada olduğu düşünülen Urla-Bademler ‘in ekoturizm potansiyeli ve yerel halkın ekoturizme karşı yaklaşımı araştırılmıştır. Ayrıca yapılan anket uygulaması sonucu yöre halkının ekoturizm bilgisi ile ekoturizmden beklentileri incelenmiştir. Araştırmada survey (tarama) yöntemi kullanılmıştır. Urla-Bademler alanının turizm potansiyelinin tespiti, yöredeki turizm faaliyetlerinin gelişmesi ve zenginleşmesi amaçlanmıştır.

İlhan ve ark. (2017), ‘Cehennem Deresi Kanyonu'nun (Ardanuç, Artvin) Turizm Potansiyeli’ başlıklı çalışmada, tarım başta olmak üzere geleneksel ekonomik faaliyetler açısından sınırlı imkanlara sahip olan Artvin İli Ardanuç İlçesi Cehennem Deresi Kanyonu’nun alternatif turizm etkinliklerinden birisi olan turizm potansiyelini ortaya koymak hedeflenmiştir. Araştırmada nitel betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak Cehennem Dersi Kanyonu ve yakın çevresinde gerçekleştirilmesi uygun ekoturizm faaliyetlerine yönelik GZFT analizi ve Görsel Değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sahasının eko turizme uygun alan haritaları yapılmış ve uygulama önerileri getirilmiştir.

Arslan (2019), ‘Burdur’da Doğa Turizmi ile İlişkili Alternatif Rotaların Belirlenmesi’ adlı çalışmasında; Burdur İlinde CBS kullanılarak ağ analizi (network analysis) yöntemi uygulanmış ve

alternatif 4 rota oluşturulmuştur. Belirlenen rotalar doğa turizmi ile ilişkili rotalar olup, ipek yolundan geçmesi ve kültürel peyzaj değerleri ile de bağlantılı olması bakımından yılın tüm zamanlarında gerçekleştirilebilecek faaliyetler önerilmiştir.

Alkan (2018), ‘Alternatif Bir Turizm Rotası: Kurtalan Ekspresi (An Alternative Tourism Route: Kurtalan Express)’ başlıklı çalışmada; Alternatif turizme uygun güzergâhlar üzerinde gerçekleştirilen turizm türleri ve faaliyetleri belirlenmiştir. Kurtalan Ekspresi güzergâhı üzerindeki birçok alanın potansiyel turistik özellikler barındırdığı ve doğru turizm politikaları ile turizm merkezi olabileceği öngörülmüştür.

3.1.1. Karaisalı İlçesinin Genel Özellikleri

Adana'ya 51 km uzaklıkta yer alan Karaisalı ilçesinin yüzölçümü 1.527 km² 'dir. Karaisalı İlçesi'nin kuzey bölgeleri dağlık, güney bölgeleri düzlüktür. Karaisalı ilçesi 37 Kuzey enlemi ile 35 Doğu boylamları arasında yer almaktadır. Adana iline bağlı olan Karaisalı, doğusunda İmamoğlu, güneyinde Yüreğir ve Seyhan, batısında Tarsus ve Pozantı, kuzeyinde Aladağ ilçeleri ile çevrilidir. Denize uzaklığı 93 km olup ilçe merkezinin denizden yüksekliği 241 m'dir. Karaisalı, engebeli arazinin bittiği Toros dağlarının geçiş bölgesinde kurulmuş ovaya tepeden bakan, engebeyle dağ arasında köprü görevi gören bir yerleşim birimidir. 2022 yılı TÜİK nüfus sayımlarına göre Karaisalı ilçe nüfusu toplam 22.042 kişidir ve bu sayının 11.357 erkek nüfusu, 10.685 kadın nüfusu oluşturmaktadır. Karaisalı ilçesine bağlı 9'u merkez olmak üzere 62 adet mahalle yerleşimi bulunmaktadır. Karaisalı ilçesine bağlı mahalle yerleşimleri; Akçalı mahallesi, Aktaş mahallesi, Altınova mahallesi, Aşağıbelemedik mahallesi, Aşağıyörükler mahallesi, Ayakkıf Mahallesi, Barakdağı Mahallesi, Başkır mahallesi, Bekirli mahallesi, Beydemir mahallesi, Bolacalı mahallesi, Bucak mahallesi, Çakallı mahallesi, Çatalan mahallesi, Çeceli mahallesi, Çevlik mahallesi, Çocuklar mahallesi, Çorlu mahallesi, Çukur mahallesi, Demirçit mahallesi, Döşekevi mahallesi, Durak mahallesi, Eğlence mahallesi, Emelcik mahallesi, Etekli mahallesi, Fettahlı mahallesi, Filikli mahallesi, Gildirli mahallesi, Gökhasanlı mahallesi, Güllülu mahallesi, Güvenç mahallesi, Hacılı mahallesi, Kacımusalı mahallesi, Kaledağı mahallesi, Kapıkaya mahallesi, Karahasanlı mahallesi, Karakılıç mahallesi, Karakuyu mahallesi, Karapınar mahallesi, Kıralan mahallesi, Kırıklı mahallesi, Kocaveliler mahallesi, Körüklü mahallesi, Kuşcusofulu mahallesi, Kuyucu mahallesi, Kuzgun mahallesi, Maraşlı mahallesi, Merkezboztahta mahallesi, Murtçukuru mahallesi, Nergizlik mahallesi, Nuhlu mahallesi, Ömerli mahallesi, Sadıkali mahallesi, Sarı Mehmetli mahallesi, Saypınar mahallesi, Selampınar mahallesi, Tatık mahallesi, Topaktaş mahallesi, Topkaralı mahallesi, Torunsolaklı mahallesi, Tümenli mahallesi ve Yazıbaşı mahallesidir (TÜİK, 2023).

Karaisalı çevresinde görülen iklim, Akdeniz ikliminin özelliklerini taşır. Bölgede meydana gelen yağışlar, genellikle yamaç yağışları ve gezici hava kütlelerinin karşılaşması ile oluşur. Ortalama yağış miktarı 917 mm'dir. Bölgede 38 yıllık ortalama sıcaklık 18.3 °C'dir. En soğuk ay Ocak (8.82 °C), en sıcak ay ise Ağustos (27.5 °C)'tur. Yine 38 yıllık verilere göre ortalama en yüksek sıcaklık 24 °C, ortalama en düşük sıcaklık 13.9 °C'dir (Göçer,2014).

İlçenin bitki örtüsü de Akdeniz iklimi özellikleri taşır. Yüksekliğin az olduğu yerlerde bodur ağaçlardan oluşan makiler görülür. Yörede bol miktarda murt (mersin) olması sebebiyle yöre insanlarına Murtçu adı da verilir. Yükselti arttıkça bitki örtüsü değişir ve ormanlar meşe, kızılçam, ardıç, göknar, sedir türlerinden oluşur (Göçer,2014).

3.1.2. Karaisalı İlçesinin Tarihçesi

Karaisalı'nın tarihi bulguları Roma devrine kadar dayanır. İlçe merkezinin güneyinde Roma devri kalıntılarına rastlanılmaktadır. Adı o devirde Midilli olan şehrin nüfusu 60.000- 70.000

civarında olduğu tahmin edilmektedir. Şehir İskender'in istilasıyla harap edildikten sonra değişik uygarlıklar geçirmiştir. Türklerin Anadolu'ya gelişlerinden sonra şehrin adının 'Çeceli' olarak değiştiği bilinmektedir. Karaisalı halkı Yüreğir ovasından gelen Ramazanoğulları ve Menemencioğulları soyundandır. Karaisalı adı Ramazanoğulları'ndan Karaisa Bey'e atfen verilmiştir.

Karaisalı bölgesine göçebe aşiretler zamanla bölge nüfusunun da artmasıyla bir kısmı tarıma elverişli Güney Çukurova bölgelerine, geri kalanları ise Kuzey kesimde hayvancılıkla uğraşmışlardır. İlk Kaza merkezinin bugünkü Hacılı Köyü olduğu ve kalıntılar ile bölgedeki diğer tarihi yapılar bulunmaktadır. Karaisa aşiretinin izlerini ve bölgenin kültürel geçmişini yansıtan önemli noktalar bulunmaktadır. Kapıkaya Kanyonunda, Roma dönemine ait su yolları ve taş köprü kalıntıları bulunurken, Yanikkale evresinde Orta ağ'dan kalma kale yapısıyla dikkat çekmektedir. Milvan Kalesi ve Keçi Kalesi ise, bölgenin stratejik savunma noktaları olarak kullanıldığı dönemlere dair izler taşımaktadır (Anonim 10, 2024).

3.1.3. Coğrafi Konum

Karaisalı, Adana ilinin kuzeybatısında yer alan, Toros Dağları'nın eteklerinde konumlanmış bir ilçedir. İlçe merkezi, Adana şehir merkezine yaklaşık 47 km uzaklıkta olup, doğuda Çukurova, batıda Pozantı ve Aladağ, kuzeyde ise Kozan ve İmamlu ilçeleri ile komşudur. Rakımı yaklaşık 240 metre olan Karaisalı hem Akdeniz ikliminin hem de karasal iklimin etkilerini göstermektedir. Bölge, ormanlık alanlar, derin vadiler ve yaylalar ile karakterize olup, akıt ayı gibi önemli su kaynaklarına da ev sahipliği yapmaktadır.

3.2. Yöntem

Bu alışmada Karaisalı bölgesinin doğal ve kültürel peyzaj kaynaklarının mevcut ve potansiyel değerleri belirlenmiş, kapsamlı bir envanter çalışmasıyla sayısallaştırılmış, kullanıcı gereksinimleri ve eğilimleri belirlenmiş, veri analizleri yapılmış, güncel Turizm koşullarının belirlenmesi için GZFT analizi kullanılmış, turizm faaliyet erevesi oluşturulmuş ve Karaisalı yöresi için turizm rotaları belirlenmiştir. Bu alışma yöntemi altı aşamadan oluşmaktadır.

1. Aşama

- a. Kaynak tarama ve veri elde etme,
- b. Literatür taraması,
- c. Çalışma alanı ile ilgili verilerin toplanması.
- d. Karaisalı bölgesinin doğal yapı özellikleri
- e. Karaisalı bölgesinin sosyo-kültürel yapı zellikleri.

2. Aşama

- a. Karaisalı yöresinin kaynak değerler envanteri ve analizi
 - i. Doğal kaynak değerler envanteri
 - ii. Kültürel kaynak değerler envanteri

3. Aşama

- a. Arazi çalışması
- b. Turizme yönelik anket çalışması.

4. Aşama

- a. Mevcut rotaların belirlenmesi.

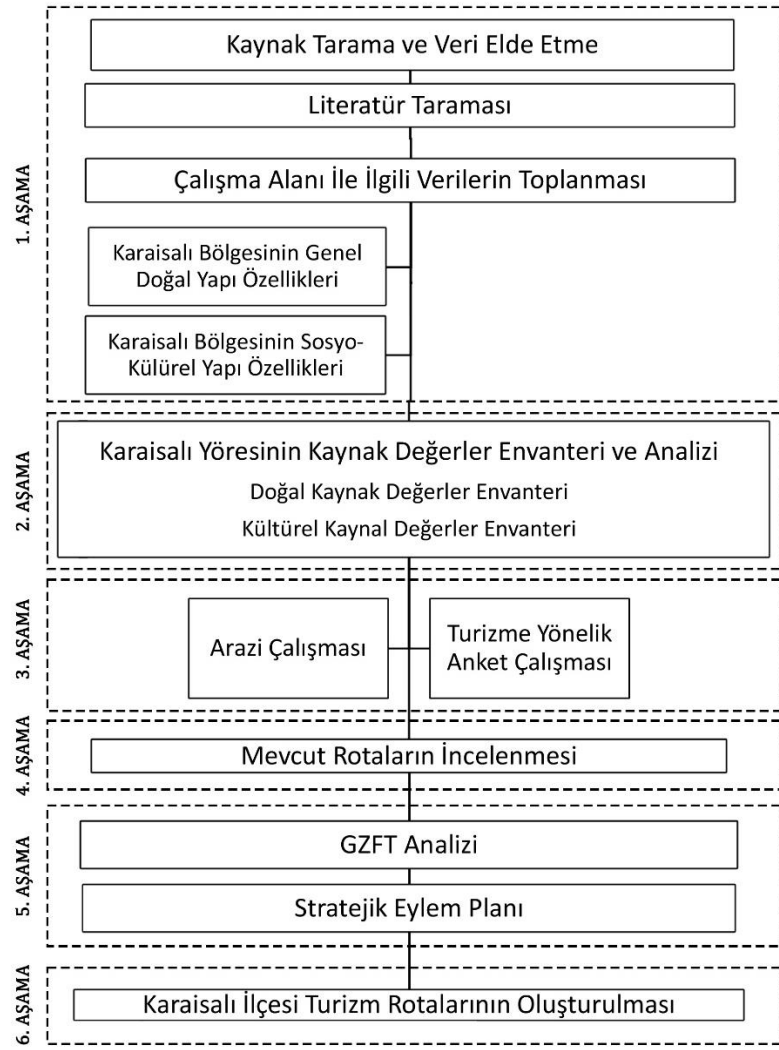
5. Aşama

- a. GZFT analizi
- b. Stratejik eylem planı

6. Aşama

- a. Karaisalı ilçesinin turizm rotalarının oluşturulması.

Çalışma yönteminin genel çerçevesi ve adımları aşağıdaki akış şemasında sunulmuştur (Şekil 3.2).

Şekil 3.2. Araştırma Yöntemi Akış Şeması

- Literatür Taraması; Turizm potansiyelini belirlemek ve rotaları oluşturmak için kullanılan yöntemler ve önceki çalışmalar incelenmiştir. Akademik makaleler ve raporlar üzerinden çalışmanın teorik temeli oluşturulmuştur.
- Saha Araştırması; Karaisalı ilçesindeki doğal, kültürel ve sosyo-ekonomik değerleri alanda gözlemlenmiştir. Bu aşama, bölgenin turizm potansiyelini yerinde değerlendirilmiştir.
- Anket Çalışması; Yerel halk ve ziyaretçilere yönelik anketler uygulanmış ve veri toplanmıştır. Anket sonuçları, ziyaretçilerin ilgi alanlarını ve Karaisalı ilçesinin turizm potansiyeline ilişkin önemli veriler sunmuştur.
- Veri Analizi; Anket verilerine göre analiz yapılmıştır. Analizler, ziyaretçilerin tercihleri ve beklentileri hakkında detaylı bilgiler sağlamıştır.
- Haritalandırma ve Rotaların Belirlenmesi; CBS kullanılarak yürüyüş, bisiklet ve enduro motosiklet rotaları belirlenmiş ve haritalandırılmıştır.
- GZFT Analizi; Karaisalı ilçesinin turizm potansiyeli güçlü ve zayıf yönler, fırsatlar ve

tehditler açısından değerlendirilmiştir.

- Sonuç ve Öneriler; Elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve Karaisalı ilçesinin turizm potansiyeline yönelik stratejik öneriler sunulmuştur. Bu öneriler, bölgenin turizm gelişimine katkıda bulunabilecek stratejiler ve eylem planlarını içermektedir.

3.2.1. Veri Toplama

Tez için gerekli birçok kaynak taraması yapılmış ve incelenmiştir. Veri elde edilmesinde farklı haritalar, resmi dokümanlar ve raporlar, bilimsel yayınlar ve çalışma alanından görseller, bilgisayar programları yardımıyla (Google maps, TKGM parsel sorgu, Google haritalar, sketchup, lumion, photoshop vb.) derlenmiştir.

- Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü bünyesinde, ulusal coğrafi veri servislerine erişim sağlamak amacı ile CVSH veri temini
- TÜİK, 2023, İlçe Nüfus Verileri,
- Karaisalı ilçe merkezinin imar planı,
- Aşama alan envanteri ve sörvey çalışması,
- Adana Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünde yer alan listeye göre Karaisalı ilçe sınırları içerisinde yer alan taşınmaz kültür varlıkları ve sit alanları,
- İlçe merkezi ve yakın çevresine ilişkin, arazide yapılan yerinde gözlemler ve bu gözlemler sonucu çekilen ve elde edilen görseller yardımcı materyal olarak yararlanılmıştır.
- Arazi çalışmaları ile ArcGIS 10.5 programından yararlanılarak turizm etkinliklerinin gerçekleştirilebileceği alanlar belirlenerek noktasal olarak işaretlenmiştir.
- Yörenin doğal kaynak değerleri (Topografik özellikler, arazi örtüsü ve alan kullanımı, arazi kullanım kabiliyeti haritası, orman varlığı, iklim ve doğal bitki varlığı)
- Kültürel kaynak değerleri (Karayolu mesafe haritası, mevcut alan kullanımı, imar durumu ve açık yeşil alan varlığı, koruma alanları)
- Sosyo-ekonomik değerleri (Demografik yapısı, sağlık ve eğitim varlığı, tarım ve hayvancılık, turizm)
- Turizm değerlerine kaynak değerleri
- Çalışma alanında mevcutta uygulanmakta olan turizm faaliyetleri ve alt yapı
- Devlet meteoroloji işleri genel müdürlüğü verilerinden elde edilen iklim verileri
- TÜİK, 2023 ilçe nüfus verileri
- Adana İl Kültür Turizm Müdürlüğü verileri,
- Arazide yapılan yerinde gözlemler ve bu gözlemler sonucu çekilen fotoğraflar yardımcı materyal olarak kullanılmıştır.

3.2.2. Alan Envanteri ve Sörvey Çalışmaları

Çalışma alanına ilişkin doğal ve kültürel kaynak envanteri yapılmıştır.

Alanın doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin elde edilmesi ve sayısal altlıkların oluşturulması kapsamında Karaisalı ilçesinin peyzaj karakterini ortaya koyacak coğrafi konumu, iklimi, yüzey şekilleri, su kaynakları, bitki örtüsü, tarihi ve kültürel alanları, yöreye ait somut olmayan kültürel değerler sayısallaştırılmıştır.

Dijital ortamda elde edilemeyen veriler Karaisalı ilçesinde arazi çalışmaları ile saha fotoğrafları, yöre halkıyla görüşmeler ile ortaya konulmuştur. Envanter ve sörvey çalışmaları ile elde edilen doğal ve kültürel veriler ArcGIS ortamında sayısal altlık haritalara alansal, noktasal veya çizgisel olarak aktarılmıştır.

- Doğal Faktörler: Eğim, yükseklik, orman varlığı ve bitki örtüsü, bitki formları ve arazi formları, peyzaj çeşitliliği, seyir amaçlı yüksek noktalar, ilginç jeolojik oluşumların varlığı ve peyzaj öğelerinin enderliği (endemik türler ve ekosistemler, büyüklüğü, yaşı veya dış görünüşleri nedeniyle ilgi çeken bitkiler), su kaynaklarının varlığı (göl, dere, gölet, vadi, dere vb.), iklim verileri (sıcaklık, nem ve yağış vb.).
- Kültürel faktörler: Arkeolojik alanlar (anıt, kale vb.), tarihi kalıntılar, mekanlar (Kesirihan, tarihi Kızıldağ camii), yerel kültür ve yerel kimliği yansıtacak unsurlar (el sanatları, gastronomi değerleri, gelenek ve görenekler vb.), tarihi ve kültürel olaylar, spor olanakları (yüzme, bisiklet, dağcılık vs.), somut olmayan kültürel değerler, ulaşılabilirlik / altyapı, inanç açısından önemli yerler (camii, türbe, yadır, adak yeri, vb.), politik ve sosyal koşullar; yerel halkın konukseverliği, turizm alanındaki yerel potansiyel işgücü vb.

Alanda anket çalışması: Karaisalı ilçesi için doğal ve kültürel değerlerin turizm açısından potansiyelinin ortaya konulması ve kullanıcı talep ve eğilimlerin belirlenmesi için ekte yer alan anket çalışmasına ait sorular ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

- Anket konusunun ve amacının belirlenmesi
- Anket soruları ve hipotezlerin oluşturulması
- Anket formunun tasarımı
- Anket örnekleme yöntemi
- Veri toplama süreci
- Veri analizi
- Anket bulgularının sonucu

Anket formunda profil bilgileri (eğitim, yaş, cinsiyet, meslek, gelir durumu), ikamet, kavramsal faktörler, kentsel turizm eğilimleri, ulaşım, kalış süresi ve talepler yer almıştır. Anket çalışmaları yüz yüze ve sosyal medya kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bir anket uygulaması yaklaşık 10 dakika sürmüştür. Anket, Karaisalı ilçesindeki yöre insanlarına ve sık ziyaret edenlere uygulanmıştır.

3.2.3. Analiz ve Değerlendirme

Alanın doğal ve kültürel peyzaj analizi: Karaisalı ilçesi araştırma alanından elde edilen envanter ve sörvey çalışması CBS ortamında mevcut veriler ile entegre edilerek yorumlanmış ve sonuç olarak uygunluk analiz paftaları (eğim, bakı, yükseklik, arazi yeteneği, yol mesafesi, akarsu yakınlığı) üretilmiştir.

3.2.4. Sentez ve Çıktılar

Çalışmadan elde edilen verilerin haritalanması, analizi ve GZFT analizleri dikkate alınarak Karaisalı bölgesi turizm eylem planı için mevcut durum çerçevesi oluşturulmuş, amaç, hedef ve faaliyetler tanımlanmıştır. Çalışma bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmış ve Karaisalı ilçesinin turizm potansiyelinin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi sağlanmıştır.

3.2.5. Turizm Rotalarının Belirlenmesi

Karaisalı bölgesinin doğal ve kültürel turizm değerleri ArcGIS 10.5 altlık haritalarında bölgesel, noktasal ve doğrusal olarak belirlenirken, rotalar mevcut erişim yolları ve sürüş mesafeleri baz alınarak tanımlanmıştır. Karaisalı İlçesinde halihazırda patika, asfalt yollar ve arazi yolları sayısal verilerle doğa ve kültür turizmi noktalarına bağlanmıştır. Ağ analizi yöntemi kullanılarak turistik güzergahlar belirlenmiştir. Rota oluşturulurken izlenen yol; i) yol ağı veri tabanı oluşturma, ii) ağ topolojisi oluşturma iii) ağ veri tabanı oluşturma iii) ağ analizi ile en uygun güzergahın belirlenmesi. Bu rotalar belirlenirken turizm kaynaklarının değerleri ve içeriği, ulaşım süresi, ulaşım mesafesi, ulaşım şekli, mevcut bir yolun varlığı ve önlemlerin niteliği göz önünde bulundurulmuştur.

Bu bağlamda yürüme mesafesi ve zaman ilişkisi ele alınmaktadır. Bilimsel olarak bir yaya normal koşullarda saatte ortalama 4 km yürüyebilir. Ayrıca rotalarda hangi faaliyet veya tedbirlerin uygulanacağına yönelik öneriler sunulmuştur. Önerilen güzergâhlara yürüme, bisiklet, özel araç veya toplu taşıma araçları ile ulaşım mümkündür.

Rotalarda öngörülen doğal ve kültürel turizm noktalarında yapılacak olan faaliyetler/eylemler ortaya konulmuştur. Bu faaliyet tipleri belirlenirken turizm ilkeleri göz önünde bulundurulmuştur ve turizm odaklı yapılan bu etkinlikler turizm güzergahı üzerinde bulunan her bir nokta için mekânsal özelliği ile önerilmiştir. Faaliyet tipleri Çizelge 3.1’de verilmiştir. (Akın, 2016)

Çizelge 3.1. Turizm Rotaları İçin Yapılabilecek Etkinlikler (Akın, 2016)

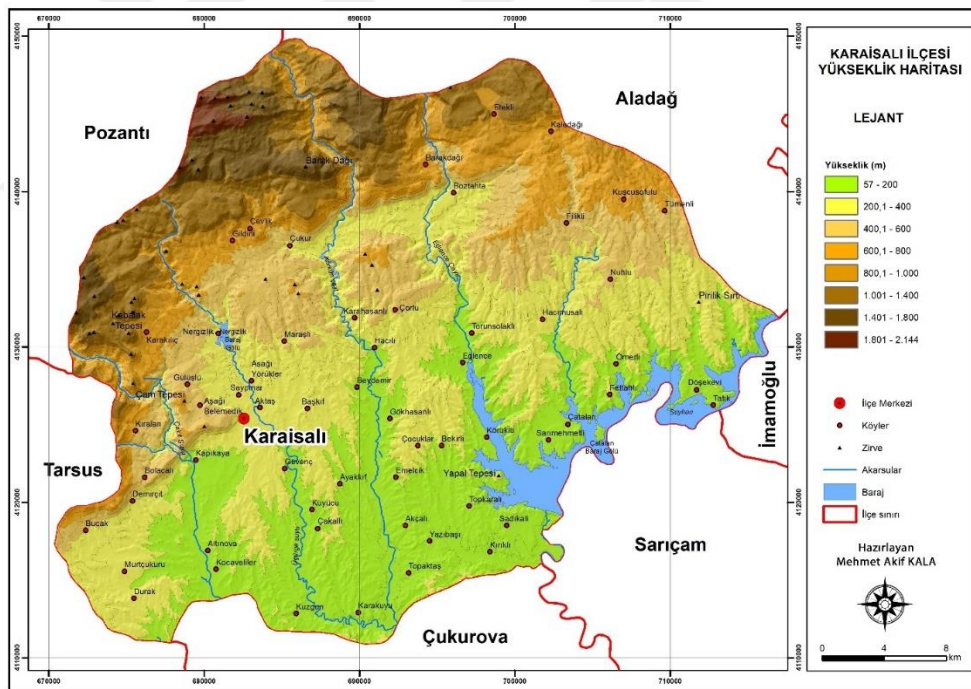
Karaisalı İlçesi Turizm Rotaları İçin Yapılabilecek Etkinlikler ve Aktiviteler					
No	Simge	Aktivite	No	Simge	Aktivite
1		Doğa fotoğrafçılığı	11		Yaban Hayatı ve Sokak Hayvanları Koruma ve Gözlem
2		Manzara Seyretme	12		Yerel ölçekte istihdam ve Yöre halkına ek gelir etkinlikleri
3		Kamp Etkinliği	13		Doğa Koruma Etkinlikleri
4		Hamam Kültürünü Canlandırma	14		Doğal Yetişen Bitki gözlem
5		Su Aktiviteleri	15		Ağaç budama ve Ağaçlandırma Faaliyetleri
6		Yemek	16		Çeşme kültürünü canlandırma
7		Piknik	17		Tıbbi aromatik bitki yetiştirme
8		Tarihi yapıları gezme	18		Arkeolojik kazı ve Restore Çalışması uzmanlık aktivitesi
9		Kış Turizm	19		Olta Balıkçılığı
10		Tarımsal Faaliyetler	20		Meyve Toplama

Çizelge 4.1. Karaisalı İlçesi bakı grupları alan dağılımı

Bakı	Alan (Ha)	Oran (%)
Kuzeybatı	8.409	7,21
Kuzey	7.788	6,68
Kuzeydoğu	11.821	10,14
Doğu	17.103	14,67
Güneydoğu	12.547	10,76
Güney	19.463	16,69
Güneybatı	19.428	16,66
Batı	16.640	14,27
Düz Alanlar	3.406	2,92
Toplam	116.605	100,00

Yükseklik Grupları: DEM verilerinden ArcGIS 10.5 programı aracılığıyla oluşturulmuştur. Elde edilen bu verilere göre Karaisalı ilçesinin başlıca yükseltileri; Kale Dağı, Süzgeç Dağı, Akdağ ve Susuz Dağıdır. (Anonim 7, 2023). Şekil 4.2’de yükseklik haritası incelendiğinde eşyüksekti eğrilerine göre bölgenin rakımı 57-2.144 m arasında değişmektedir.

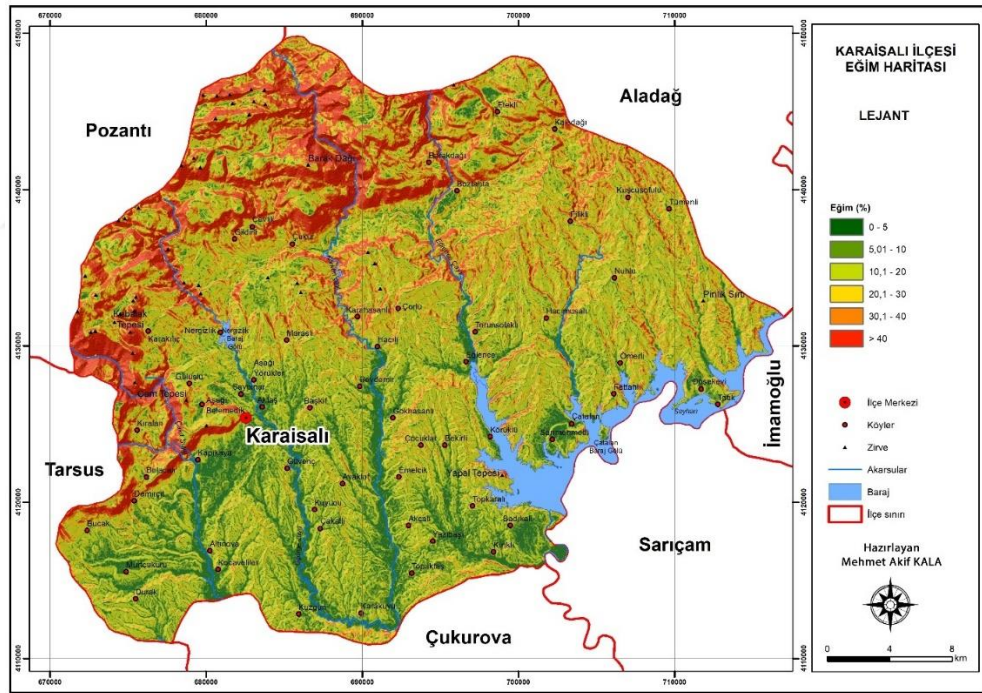
Şekil 4.2. Karaisalı İlçesi Yükseklik Haritası

Yükseklik grupları alan dağılımları ise Çizelge 4.2'ye göre; Karaisalı ilçesinde 67.731 hektar alanla ağırlıklı olarak 57- 400 metre arasında yükseklik grubu oluşturmaktadır.

Çizelge 4.2. Karaisalı İlçesi Yükseklik Grupları Alan Dağılımı

Yükseklik (m)	Alan (Ha)	Oran (%)
57 - 200	33.937	28,99
200,1 - 400	33.794	28,87
400,1 - 600	17.175	14,67
600,1 - 800	9.568	8,17
800,1 - 1.000	6.005	5,13
1.001 - 1.400	10.805	9,23
1.401 - 1.800	4.988	4,26
1.801 - 2.144	780	0,67
Toplam	117.053	100,00

Eğim Grupları: DEM verileri kullanılarak eğim grupları ArcGIS 10.5 program aracılığıyla oluşturulmuştur. Elde edilen bu verilere göre Karaisalı ilçesinin (0-5), (5-10), (10-20), (20-30), (30-40), (>40) eğim aralıkları olmak üzere 6 eğim grubu oluşturulmuştur (Şekil 4.3). Karaisalı ilçesi en yüksek %30,31’lik bir oranla %10-20 eğim grubundan oluşmaktadır.

Şekil 4.3. Karaisalı İlçesi Eğim Haritası

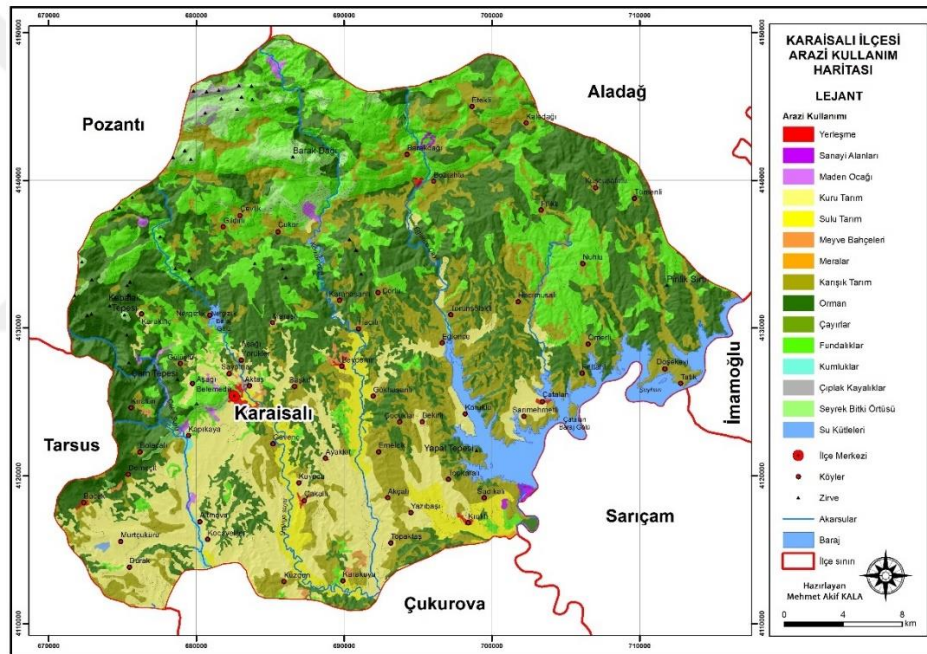
Karaisalı ilçesi %11,49’u 0-5 eğim grubunu, %14,34’ü 5-10 eğim grubunu, %30,31’i 10-20 eğim grubunu, %20,07’si 20-30 eğim grubunu, %10,47’si 30-40 eğim grubunu ve son olarak %13,33’ü >40 eğim grubunu kapsamaktadır. Eğim grupları Çizelge 4.3’te verilmiştir.

Çizelge 4.3. Karaisalı İlçesi Eğitim Grupları Alan Dağılımı

Eğim (%)	Alan (Ha)	Oran (%)
0-5	13.400	11,49
5-10	16.716	14,34
10-20	35.338	30,31
20-30	23.402	20,07
30-40	12.206	10,47
>40	15.542	13,33
Toplam	116.605	100,00

4.1.2. Arazi Örtüsü ve Alan Kullanımı Sınıflandırılması

Arazi örtüsü ve alan kullanımı sınıflandırması sonucu oluşturulan veriler rota uygunluk analizinde kullanılmıştır (Anonim 8, 2024). Elde edilen bu verilere göre Karaisalı ilçesinin 15 farklı arazi örtüsüne sahip olduğu Şekil 4.4'te görülmektedir. Karaisalı ilçesi en fazla %33,34'lük bir oranla orman alanlarına sahiptir.

Şekil 4.4. Karaisalı İlçesinin Arazi Örtüsü ve Alan Kullanım Haritası (Anonim 8, 2024)

Çizelge 4.4'e göre Karaisali ilçesinin % 0,32'sini yerleşim alanları, % 0,13'ünü Sanayi alanları, %0,43'ünü Maden ocağı alanları, %15,12'sini Kuru Tarım alanları, %3,84'ünü Sulu Tarım alanları, %0,33'ünü Meyve Bahçeleri, %0,04'ünü Mera alanları, %18,78'ini Karışık Tarım alanları, %33,34'ünü Orman alanları, %0,55'ini Çayırlar, %19,92'sini Fundalıklar, %0,17'sini Kumluk Alanlar, %0,28'ini Çıplak Kayalıklar, %2,82'sini Seyrek Bitki Örtüsü ve %3,95'ini Su Kütleleri oluşturmaktadır.

Karaisalı ilçesinin %0,32'sini yerleşim alanı, %0,13'ünü sanayi alanı, %0,43'ünü maden ocağı, %38,07'sini tarım alanı, %0,75'ini meralar, %0,19'unu geniş yapraklı ormanlar, %32,67'sini iğne yapraklı ormanlar, %0,48'ini karışık orman, %19,92'sini seyrek bitki alanları, %0,28'ini çıplak kayalıklar, %2,82'sini orman toprağı ve son olarak %3,95'ini su kütleleri oluşturmaktadır. Karaisalı ilçe sınırlarını kaplayan en fazla tarım alanları ve iğne yapraklı orman alanları olduğu görülmektedir.

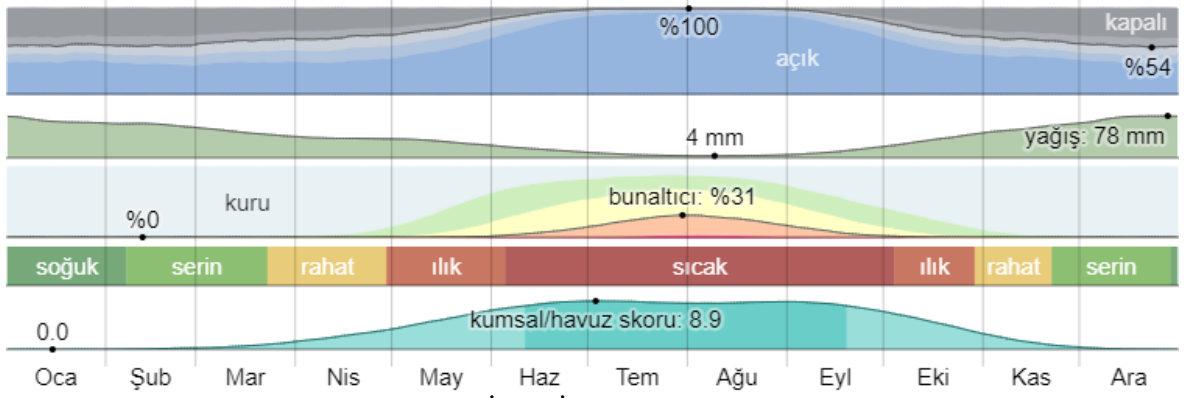
Çizelge 4.6. Karaisalı İlçesi Orman Varlığı ve Arazi Durumu Yüzdelik Dağılımı

Orman Varlığı ve Arazi Durumu	Alan (Ha)	Oran (%)
Yerleşme	370	0,32
Sanayi	148	0,13
Maden Ocağı	499	0,43
Tarım Alanları	44.563	38,07
Meralar	882	0,75
Geniş Yapraklı Orman	227	0,19
İğne Yapraklı Orman	38.239	32,67
Karışık Orman	560	0,48
Seyrek Bitki Alanları	23.312	19,92
Çıplak Kayalıklar	332	0,28
Orman Toprağı	3.303	2,82
Su Kütleleri	4.625	3,95
Toplam	117.058	100,00

4.1.5. İklim

Doğu Akdeniz Bölgesinde bulunan çalışma alanı tipik Akdeniz iklim özelliklerine sahip olup, yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlı geçen hava koşulları görülmüştür. Meteorolojik ve iklimsel özelliklerin yorumlanmasında, Adana ve Karaisalı Meteoroloji istasyonunda kaydedilen veriler kullanılmıştır. Meteoroloji Genel Müdürlüğünden alınan Adana kentine ait (1929–2022) iklimsel veriler Şekil 4.7'de verilmiştir. 240 m rakıma sahip Karaisalı Meteoroloji istasyonundan alınan, Mayıs 2022 ile Haziran 2023 tarihleri arasında aylık toplam yağış, ortalama sıcaklık, rüzgar hızı, rüzgar yönü, nem, ortalama su sıcaklığı Şekil 4.7'de verilmiştir. Bölgede ortalama sıcaklık 28,7 °C, aylık toplam yağış ortalaması en fazla 126,4 mm ile aralık ayında, ortalama en yüksek sıcaklık 34,7 °C ile ağustos ayında, ortalama en düşük sıcaklık ise 5,2 °C ile ocak ayında gerçekleşmiştir. Ortalama nispi nem en yüksek haziran ayında %70,6'dır. Çalışma alanına ait aylık ortalama sıcaklık ve toplam yağış grafiği Şekil 4.7'de verilmiştir. (Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2023)

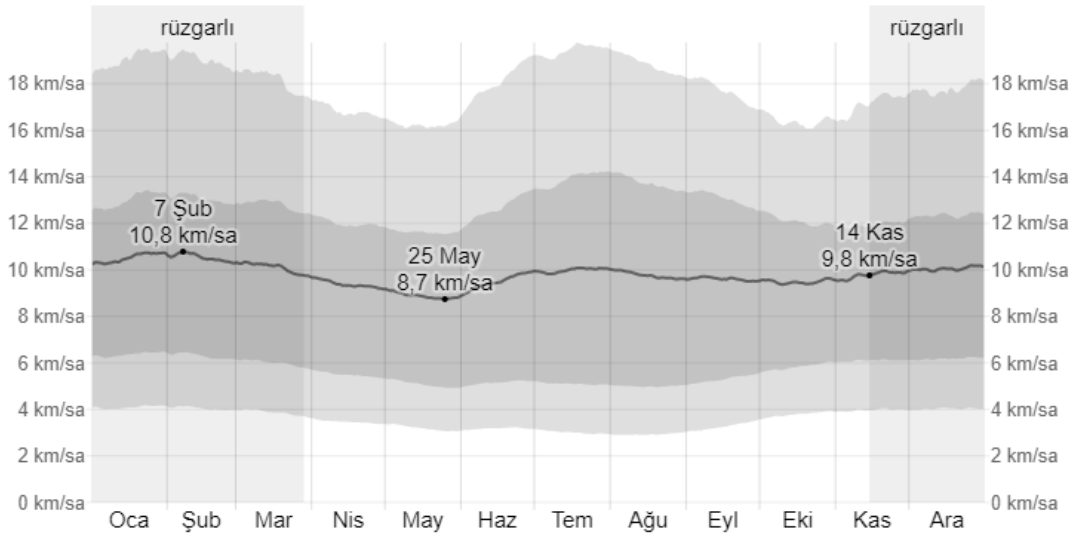
Karaisalı bölgesinde yıl içerisinde sıcaklık 3°C ila 35°C arasında değişiklik göstermekte ve nadiren -1°C altında ve 37°C üzerinde gerçekleşmektedir (Şekil 4.7) (Anonim 5, 2023).

Şekil 4.7. Karaisali İlçesi İklim Grafiği (Anonim 5, 2023)

Rüzgar Hızı

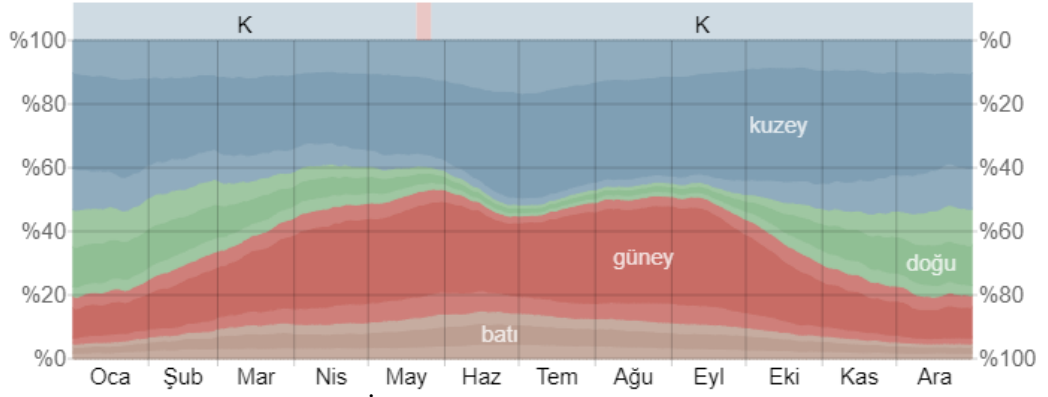
Karaisali ortalama saatlik rüzgar hızı yıl boyunca hafif mevsimsel varyasyonlar göstermektedir. Yılın rüzgarlı olan dönemi 9,8 kilometre/saat düzeyinin üstünde ortalama rüzgar hızıyla 14 Kasım tarihinden 28 Mart tarihine kadar 4,4 ay boyunca gerçekleşmektedir. Karaisali bölgesinde yılın en rüzgarlı ayı Şubat ayıdır ve bu dönemde ortalama saatlik rüzgar hızı 10,5 kilometre/saat olmaktadır. Yılın en sakin zamanı 28 Mart tarihinden 14 Kasım tarihine kadar 7,6 ay boyunca gerçekleşmektedir (Şekil 4.8).

Şekil 4.8. Karaisali İlçesi Rüzgar Hızı Grafiği (Anonim 5, 2023)

Rüzgar Yönü

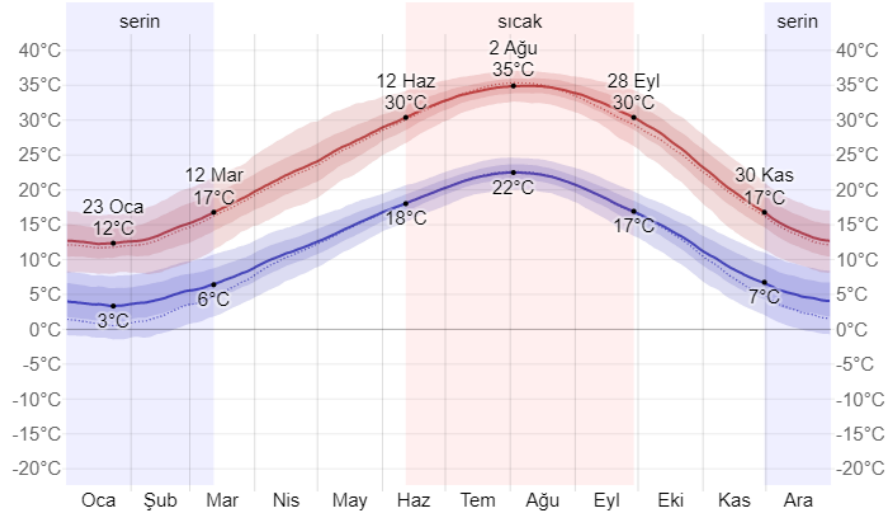
Karaisali bölgesinde hakim rüzgar yönü yıl boyunca değişiklik göstermektedir. Rüzgar güney yönünden 20 Mayıs-26 Mayıs tarihleri arasında esmektedir. Kuzey yönünden 26 Mayıstan 20 Mayıs'a kadar 12 ay boyunca esmektedir (Şekil 4.9).

Şekil 4.9. Karaisalı İlçesi Rüzgar Yönü Grafiği (Anonim 5, 2023)

Ortalama Sıcaklık

Karaisalı İlçesinde yüksek sıcaklık 3,5 ay sürmektedir ve 12 Haziran tarihinde başlayıp 28 Eylül tarihine kadar devam etmektedir. Günlük ortalama yüksek sıcaklık 30°C üzerindedir. Karaisalı bölgesindeki en sıcak ay Ağustos ayıdır; bu ayda ortalama yüksek sıcaklık 35°C iken düşük sıcaklık 22°C düzeyindedir. Serin havalar 3,5 ay sürmektedir ve 30 Kasım tarihinde başlayıp 12 Mart tarihine kadar sürer, günlük ortalama yüksek sıcaklık 17°C altındadır. Karaisalı bölgesindeki en soğuk ay Ocak ayıdır; bu ayda ortalama düşük sıcaklık 4°C iken yüksek sıcaklık 12°C düzeyindedir. Ortalama sıcaklık grafiği Şekil 4.10'da verilmiştir.

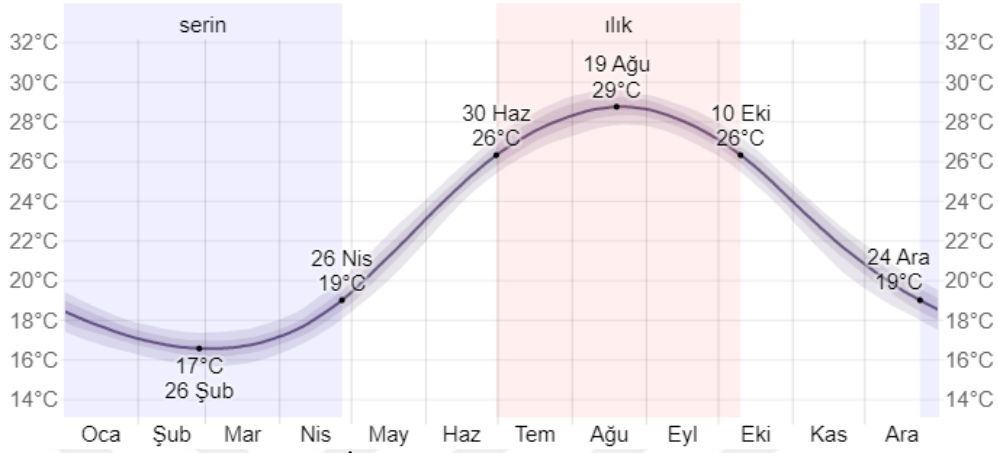
Şekil 4.10. Karaisalı İlçesi Ortalama Sıcaklık Grafiği (Anonim 5, 2023)

Ortalama Su Sıcaklığı

Karaisalı ilçesi çevresinde Sulama havzaları, HES'ler ve akarsular gibi büyük su kütlelerine yakın konumdadır. Ortalama su sıcaklığı yıl boyunca mevsimsel değişiklikler göstermektedir.

Yılın su sıcaklığının daha ılık olduğu dönemi ortalama sıcaklığın 26°C düzeyinin üzerinde olduğu 30 Haziran tarihinden 10 Ekim tarihine kadar sürer. Karaisalı bölgesinde suyun en sıcak olduğu ay Ağustos ayıdır ve bu dönemde ortalama sıcaklık 29°C olmaktadır.

Yılın su sıcaklığının daha serin olduğu dönemi ortalama sıcaklığın 19 C düzeyinin altında olduğu 24 Aralık tarihinden 26 Nisan tarihine kadar sürmektedir. Karaisalı bölgesinde suyun en serin olduğu ay Şubat ayıdır ve bu dönemde ortalama sıcaklık 17°C olmaktadır. Ortalama su sıcaklığı grafiği Şekil.4.11’de verilmiştir.

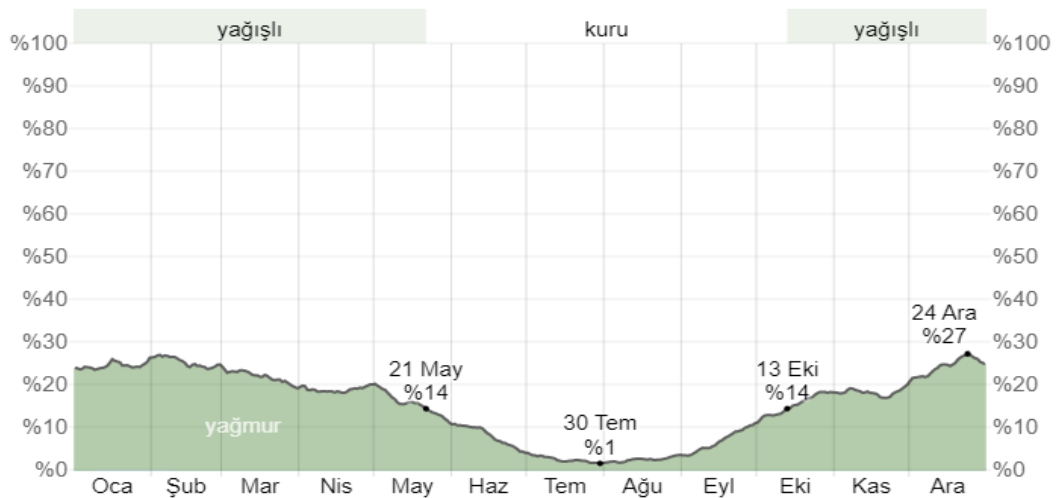

Şekil 4.11. Karaisalı İlçesi Ortalama Su Sıcaklığı Grafiği (Anonim 5, 2023)

Yağış

Karaisalı bölgesinde yağış yıl boyunca değişiklik göstermektedir. Yağmurlu mevsim 13 Ekim tarihinden 21 Mayıs tarihine kadar sürer ve herhangi bir günün yağmurlu olma ihtimali %14 oranından yüksektir. Karaisalı bölgesinde en çok yağmurun düştüğü ay şubat ayı, en az yağmurun düştüğü ay Temmuz ayıdır.

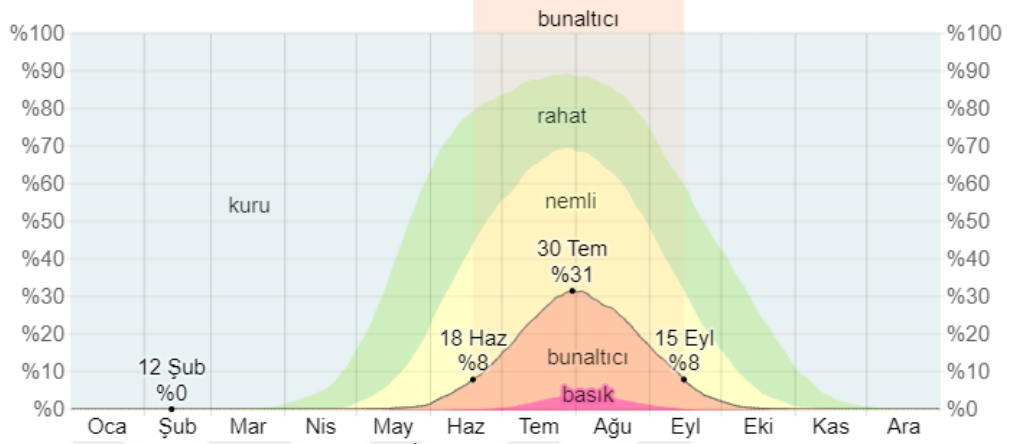
Yıl boyunca görülen en yaygın yağış formu yağmur olup 24 Aralık tarihinde %27 ile yüksek orandadır. Yağış grafiği Şekil 4.12’de verilmiştir.

Şekil 4.12. Karaisalı İlçesi Yağış İhtimali Grafiği (Anonim 5, 2023)

Nem

Karaisalı hissedilen nem oranında önemli düzeyde mevsimsel değişkenlik bulunmaktadır. Yılın en bunaltıcı dönemi 18 Haziran tarihinden 15 Eylül tarihine kadar sürmektedir ve bu dönemde biyo-iklimsel konfor düzeyi en az %8 civarında bunaltıcı, basık veya dayanılmaz olmaktadır. Karaisalı bölgesindeki en bunaltıcı dönem Temmuz ayındadır. 12 Şubat yılın en az bunaltıcı günüdür. Nem grafiği Şekil. 4.13'te verilmiştir.

Şekil 4.13. Karaisalı İlçesi Nem Grafiği (Anonim 5, 2023)

4.1.6. Doğal Bitki Varlığı

Adana ili topraklarının %29'u ormanlıktır. Ormanlar dağlık bölgelerde yer alır. Tipik bitki örtüsünü Akdeniz bitkileri teşkil eder, dağ yamaçlarını 700-800 m yüksekliğe kadar makiler, yüksek yerleri de kara çam ve sedir ağaçları kaplar. Kuzeyde bozkır ve fundalıklara rastlanır. Kuzey ve kuzeybatıdaki dağlarda "Alpin bitkileri" görülür. İlçe sınırlarında örtüsüz toprak yok denilecek kadar azdır.

Karaisalı İlçesi Doğu Akdeniz flora bölgesi içinde yer almaktadır. Kurakçıl karakterli, herdem yeşil, sert yapraklı ağaç ve çalılardan oluşan bir bitki örtüsü vardır (Yılmaz, 1996). Bölgenin karakteristik bitkisi kızılçamdır (*Pinus brutia*). Araştırma alanı sınırları içerisinde kızılçam ormanları ile maki ve otsu bitkilerin oluşturduğu bir bitki örtüsü görülmektedir. Doğal bitki örtüsü içerisinde yer alan bazı bitki türleri; *Ceratonia siliqua*, *Asparagus* sp., *Cercis siliquastrum*, *Capparis spinosa*, *Laurus nobilis*, *Cistus salviifolius*, *Olea europea* var. *sylvestris*, *Clematis flammula*, *Pistacia terebinthus*, *P. lentiscus*, *Calicotome villosa*, *Crataegus monogyna*, *Myrtus communis*, *Nerium oleander*, *Quercus coccifera*, *Rubus* sp., *Cortaderia* sp., *Cyclamen persicum*, *Erica manupuliflora*, *Hedera helix*, *Hypericum* sp., *Lithodora hispidula*, *Paliurus spina-christii*, *Smilax aspera*. Karaisalı ilçesinde tespit edilen bitki türleri Çizelge 4.7'de sunulmuştur (Günes, 2010).

Çizelge 4.7. Karaisalı Yöresinde Yöresel Adıyla Tespit Edilen Bitki Türleri (Günes, 2010)

Bitki no	Bitki Bilimsel Adı	Bitki Yöresel Adı
1.	<i>Pistacia terebinthus</i> L. subsp. <i>palaestina</i> (Boiss.) Engler	Menengiç, Çıtırmak, Sakızlık
2.	<i>Rhus coriaria</i> L.	Sumak
3.	<i>Acer monspessulanum</i> L. subsp. <i>microphyllum</i> (Boiss.) Bornm.	Şimşir ağacı
4.	<i>Anethum graveolens</i> L.	Dereotu
5.	<i>Cuminum cyminum</i> L.	Kimyon
6.	<i>Laser trilobum</i> (L.) Borkh.	Sıra, Sıra otu
7.	<i>Petroselinum crispum</i> (P. Mill.) Nyman ex A.W. Hill	Maydanoz
8.	<i>Smyrniun connatum</i> Boiss. & Kotschy	Baldıran
9.	<i>Ammi visnaga</i> (L.) Lam.	Hıltan
10.	<i>Nerium oleander</i> L.	Sındılık
11.	<i>Arum conophalloides</i> Kotschy ex Schott	Yılan Bıçağı
12.	<i>Arum dioscoridis</i> Sm.	Yılan Bıçağı
13.	<i>Hedera helix</i> L.	Hebil
14.	<i>Ceterach officinarum</i> DC. (Rustyback)	Altın otu
15.	<i>Achillea biebersteinii</i> Afan	Erkurtaran
16.	<i>Anthemis cotula</i> L.	Papatya, Yoğurt çiçeği, Babaçya
17.	<i>Artemisia absinthium</i> L.	Yavşan
18.	<i>Carduus nutans</i> L.	Akkız kangalı, Düdüklü kangal
19.	<i>Centaurea iberica</i> Trev. ex Sprengel	Çakırdiken, Kör diken
20.	<i>Helianthus tuberosus</i> L.	Yer elması
21.	<i>Helichrysum plicatum</i> DC. subsp. <i>Plicatum</i>	Mantuvar
22.	<i>Helichrysum pallasii</i> (Sprengel) Ledeb.	Mantuvar
23.	<i>Tagetes petula</i> L.	Çıtlık
24.	<i>Taraxacum officinale</i> Weber	Karahindiba
25.	<i>Tussilago farfara</i> L.	Öksürük otu
26.	<i>Gundelia tournefortii</i> L. var. <i>Tournefortii</i>	Kahve kengeri
27.	<i>Echinops ritro</i> L.	Çırpma kenger, Şeker Kangalı
28.	<i>Lactuca serriola</i> L.	Keklik otu
29.	<i>Onopordum carduchorum</i> Bornm. & Beauverd	Sütlü kenger
30.	<i>Tragopogon longirostris</i> Bisch. ExSchultz	Yemlik
31.	<i>Silybum marianum</i> (L.) Gaertn.	Kangal
32.	<i>Heliotropium europaeum</i> L.	Boz Ot
33.	<i>Brassica elongata</i> Erh.	Hardalı
34.	<i>Brassica nigra</i> (L.) W.D.J. Koch	Eşek turpu
35.	<i>Fibigia eriocarpa</i> (DC.) Boiss.	Süleyman otu
36.	<i>Cardaria draba</i> (L.) Desv.	Toklu baş
37.	<i>Nasturtium officinale</i> R. Br.	Su Teresi
38.	<i>Opuntia ficus-indica</i> (L.) Miller	Lap inciri
39.	<i>Capparis spinosa</i> L.	Keditırnağı

40.	<i>Lonicera etrusca</i> Santi	Yedi Donlu
41.	<i>Sambucus ebulus</i> L.	Ayı otu, Mayasıl otu
42.	<i>Telephium imperati</i> subsp. <i>orientale</i> (Boiss.) Nyman	Binbaş
43.	<i>Stellaria media</i> (L.) Vill subsp. <i>Postii</i> Holmboe	Tellice
44.	<i>Silene dichotoma</i> Ehrh.	Đnşalak, Gıvışgan
45.	<i>Silene vulgaris</i> (Moench) Garcker	Đnşalak, Gıvışgan
46.	<i>Chenopodium botrys</i> L.	Güvey otu
47.	<i>Cistus creticus</i> L.	Karahan- Karagan
48.	<i>Hypericum perforatum</i> L.	Kantaron, Kantron
49.	<i>Hypericum hyssopifolium</i> Chaix subsp. <i>elongatum</i> (Ledeb.) Woron var. <i>Elongatum</i>	Kantaron, Kantron
50.	<i>Hypericum confertum</i> Choisy subsp. <i>stenobotrys</i> (Boiss.) Holmboe	Kantaron, Kantron
51.	<i>Ecballium elaterium</i> (L.) A. Rich.	Cırtlatan keleş
52.	<i>Lageneria siceraria</i> (Mol.) Standl.	Su kabağı
53.	<i>Convolvulus arvensis</i> L.	Basırık (Bağırsak) otu
54.	<i>Cornus mas</i> L.	Kızılcık
55.	<i>Sedum hispanicum</i> L. var. <i>hispanicum</i>	Bıçılğan otu
56.	<i>Cucumis</i> sp.	Karga keleş
57.	<i>Juniperus drupacea</i> Lab.	Andız ağacı
58.	<i>Juniperus excelsa</i> M.Bieb.	Andız, Ardiç ağacı
59.	<i>Juniperus foetidissima</i> Willd.	Ardiç
60.	<i>Juniperus oxycedrus</i> L.	Ardiç, Pıt andızı
61.	<i>Equisetum ramosissimum</i> Defs.	Ulama otu
62.	<i>Erica manipuliflora</i> Salisb.	Püren, Süpürge Otu
63.	<i>Arbutus andrachne</i> L.	Sandal
64.	<i>Euphorbia chamaesyce</i> L.	Hanım döşegi
65.	<i>Euphorbia helioscopia</i> L.	Sütleşen
66.	<i>Mercurialis annua</i> L.	Mal öldüren
67.	<i>Ceratonis siliqua</i> L.	Cırnıp, Harnup
68.	<i>Colutea cilicica</i> Boiss. & Bal	Taklak (Patlak)
69.	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	Fasulye, Bakla, Pakla
70.	<i>Cicer arietinum</i> L.	Nohut
71.	<i>Medicago sativa</i> L. subsp. <i>sativa</i>	Yonca
72.	<i>Trifolium pratense</i> L. var. <i>pratense</i>	Üçgül
73.	<i>Trifolium fragiferum</i> L.	Üçgül
74.	<i>Cercis siliquastrum</i> L. subsp. <i>Siliquastrum</i>	Gelincik çalı
75.	<i>Quercus coccifera</i> L.	Pelit ağacı, Pıynar
76.	<i>Fumaria officinalis</i>	Şahtere
77.	<i>Erodium cicutarium</i> (L.) L' Herit. subsp. <i>cicutarium</i> L.	Değnelik otu, Filket otu, Siğil otu
78.	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz
79.	<i>Lavandula stoechas</i> L.	Kekik, Karabaş otu
80.	<i>Mentha aquatica</i> L.	Dağ nanesi
81.	<i>Mentha spicata</i> L.	Nane
82.	<i>Nepeta nuda</i> subsp. <i>albiflora</i>	Kese otu, Keseğen otu, Yara otu

83.	<i>Ocimum basilicum</i> L.	Reyhan
84.	<i>Origanum syracum</i> L.	Dağ nanesi
85.	<i>Origanum vulgare</i> L.	Boz çay, Boz ot
86.	<i>Origanum minutiflorum</i> O. Schwarz	Merdoş
87.	<i>Salvia viridis</i> L.	Yeşilbaş
88.	<i>Salvia multicaulis</i> Vahl.	Adaçayı
89.	<i>Rosmarinus officinalis</i>	Biberiye
90.	<i>Teucrium chamaedrys</i> L.	Hüseyin Bey Tireği, Hüseyin Betre
91.	<i>Teucrium polium</i> L.	Kefen otu
92.	<i>Sideritis bilgerana</i> P.H. Davis	Dağ çayı, Yayla çayı
93.	<i>Thymbra spicata</i> L. var. <i>spicata</i>	Seyil kekiği, Kekik, Kara kekik
94.	<i>Thymus sipyleus</i> Boiss. subsp. <i>Sipyleus</i> var <i>sipyleus</i>	Yayla kekiği
95.	<i>Onosma stenolobum</i> Hausskn. Ex H. Riedl	Somuncak otu
96.	<i>Laurus nobilis</i> L.	Defne
97.	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan
98.	<i>Allium sativum</i> L.	Sarımsak
99.	<i>Allium scorodoprasum</i> L. subsp. <i>Rotundum</i>	Körmen
100.	<i>Ornithogalum oligophyllum</i> E.D.Clark	Bızalak
101.	<i>Asparagus acutifolius</i>	Zaparna
102.	<i>Viscum album</i> L. subsp. <i>Abietis</i> (Wiesb.) Abromeit	Gövelek
103.	<i>Hibiscus esculentus</i> L.	Bamya
104.	<i>Malva neglecta</i> Wallr.	Gömeç
105.	<i>Malva sylvestris</i> L.	Gömeç
106.	<i>Alcea pallida</i> Waldst. & Kit.	Ayşe-Fatma
107.	<i>Gossypium hirsutum</i> L.	Pamuk-koza
108.	<i>Ficus carica</i> L.	İncir
109.	<i>Morus alba</i> L.	Dut
110.	<i>Morus nigra</i> L.	Karadut, Urum dudu
111.	<i>Morchella esculenta</i> (L.) Pers.	Göbelek
112.	<i>Eucalyptus camaldulensis</i> Dehnhardt	Gariptos
113.	<i>Myrtus communis</i> L.	Murt
114.	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin
115.	<i>Fontanesia phillyreoides</i> Labill.	Cilpirti
116.	<i>Phillyrea latifolia</i> L.	Kesme
117.	<i>Papaver rhoeas</i> L.	Übük, Lale
118.	<i>Papaver triniifolium</i>	Kıllı übük
119.	<i>Sesamum indicum</i> L.	Küncü
120.	<i>Abies cilicica</i> (Ant. & Kotschy) Carr. subsp. <i>Cilicica</i>	Ladin, Ledin
121.	<i>Cedrus libani</i> A. Rich.	Katran ağacı
122.	<i>Pinus brutia</i> Tenore	Çam, Kızıl kabuk
123.	<i>Pinus nigra</i> J.F.Arnold	Akçam
124.	<i>Plantago lanceolata</i> L.	Kırk sinirotu
125.	<i>Plantago major</i> L.	Kırk sinirotu
126.	<i>Platanus orientalis</i> L.	Çınar

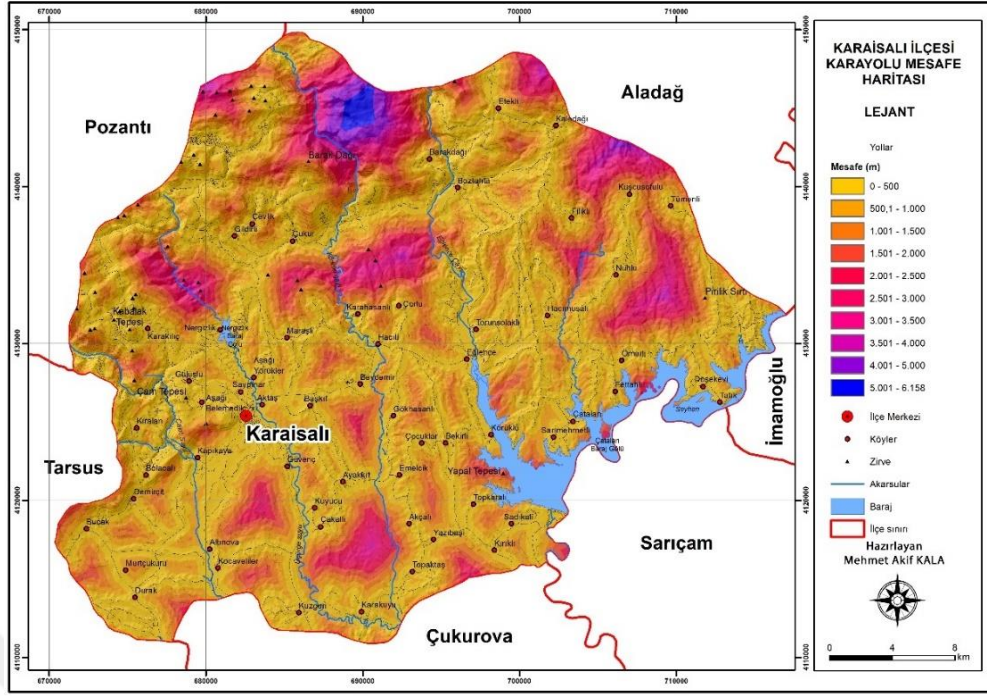
127.	<i>Arundo donax</i> L.	Kargı, Kamış
128.	<i>Aegilops biuncialis</i> Vis.	Peygamber buğdayı
129.	<i>Avena sterilis</i> L.	Deli şifan
130.	<i>Bromus tomentellus</i> Boiss.	Dana dipçiği
131.	<i>Bromus tectorum</i> L.	Dana dipçiği
132.	<i>Stipa bromoides</i> (L.) Dörfler	Dipçik
133.	<i>Lolium temulentum</i> L.	Delice
134.	<i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.	Ayrık otu
135.	<i>Triticum vulgare</i> L.	Buyday, Buğday
136.	<i>Zea mays</i> L.	Mısır
137.	<i>Polygonum cognatum</i> Meissn.	Madımak
138.	<i>Rumex acetosella</i> L.	Ekşimek, Ekşi ot
139.	<i>Rumex conglomeratus</i> Murray,	Ekşimek, Ekşi ot
140.	<i>Rumex hydrolapathum</i> Huds.	Ekşimek, Ekşi ot
141.	<i>Rumex crispus</i> L.	Ekşimek
142.	<i>Polyporus squamosus</i> (Huds.) Fr.	Ledin mantarı
143.	<i>Laetiporus sulphureus</i>	Katran kavı
144.	<i>Portulaca oleracea</i> L.	Semiz, Soğuklağan, Soğukluk
145.	<i>Primula vulgaris</i> Huds.	Ak menekşe
146.	<i>Punica granatum</i> L.	Nar
147.	<i>Adonis flammea</i> Jacq.	Keklik gözü
148.	<i>Clematis vitalba</i> L.	Akasma
149.	<i>Rhamnus oleoides</i> L. subsp. <i>Graecus</i> (Boiss. & Ruet.) <i>Holmboe</i>	Körtiken
150.	<i>Rhamnus petiolaris</i> Boiss.	Cehri
151.	<i>Paliurus spina-christi</i> Miller.	Karaçalı, Çaltı diken
152.	<i>Zizyphus jujuba</i> Miller.	Hırnap
153.	<i>Cerasus avium</i> (L.) Moench.	Kiraz
154.	<i>Crateagus monogyna</i> Jacq.	Kırmızı alıç
155.	<i>Crataegus orientalis</i> Pallans ex M. Bieb. Var. <i>Orientalis</i>	Sarı alıç, Beyaz alıç
156.	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.	Ayva
157.	<i>Mespilus germanica</i> L.	Muşmula
158.	<i>Potentilla speciosa</i> Wild. Var. <i>speciosa</i>	Kök çayı
159.	<i>Potentilla recta</i> L.	Beşparmak otu
160.	<i>Prunus spinosa</i> L.	Ekşi erik
161.	<i>Pyrus eleagnifolia</i> Pallas	Taş armudu
162.	<i>Rosa canina</i> L.	Kuşburnu
163.	<i>Rubus sanctus</i> Schreber	Böğürtlen
164.	<i>Potentilla speciosa</i> Willd. Var. <i>speciosa</i>	Kökçay
165.	<i>Galium aparine</i> L.	Yapışkanlı ot
166.	<i>Ruscus aculeatus</i> L. var. <i>Angustifolius</i> Boiss.	Kandak, Sarı ilik
167.	<i>Citrus aurantium</i> L.	Turunç
168.	<i>Citrus limon</i> (L.) Burm.	Limon
169.	<i>Salix alba</i> L.	Söğüt
170.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Atkestanesi

171.	<i>Verbascum</i> sp.	Sığırkuyruğu
172.	<i>Ailanthus altissima</i> (P.Mill.) Swingle	Ossuruk ağacı
173.	<i>Hyoscyamus niger</i> L.	Sırçak otu
174.	<i>Solanum melongena</i> L.	Patlıcan
175.	<i>Solanum nigrum</i> L.	Göğündürme
176.	<i>Solanum tuberosum</i> L.	Patates
177.	<i>Physalis alkekengi</i> L.	Teleme otu
178.	<i>Styrax officinalis</i> L.	Günlük
179.	<i>Tamarix smyrnensis</i> Bunge	Ilgın
180.	<i>Daphne sericea</i> Vahl.	Develik
181.	<i>Daphne oleoides</i> Schreber	Develik
182.	<i>Celtis australis</i> L.	Dardağan
183.	<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan, İstirgaç
184.	<i>Urtica pilulifera</i> L.	Isırgan, İstirgaç
185.	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt
186.	<i>Vitis vinifera</i> L.	Asma
187.	<i>Tribulus terrestris</i> L.	Çoban çökerten
188.	<i>Peganum harmala</i> L.	Üzerlik

4.2. Karaisalı Veri Envanteri ve Analizi

4.2.1. Karayolu Mesafe Haritası

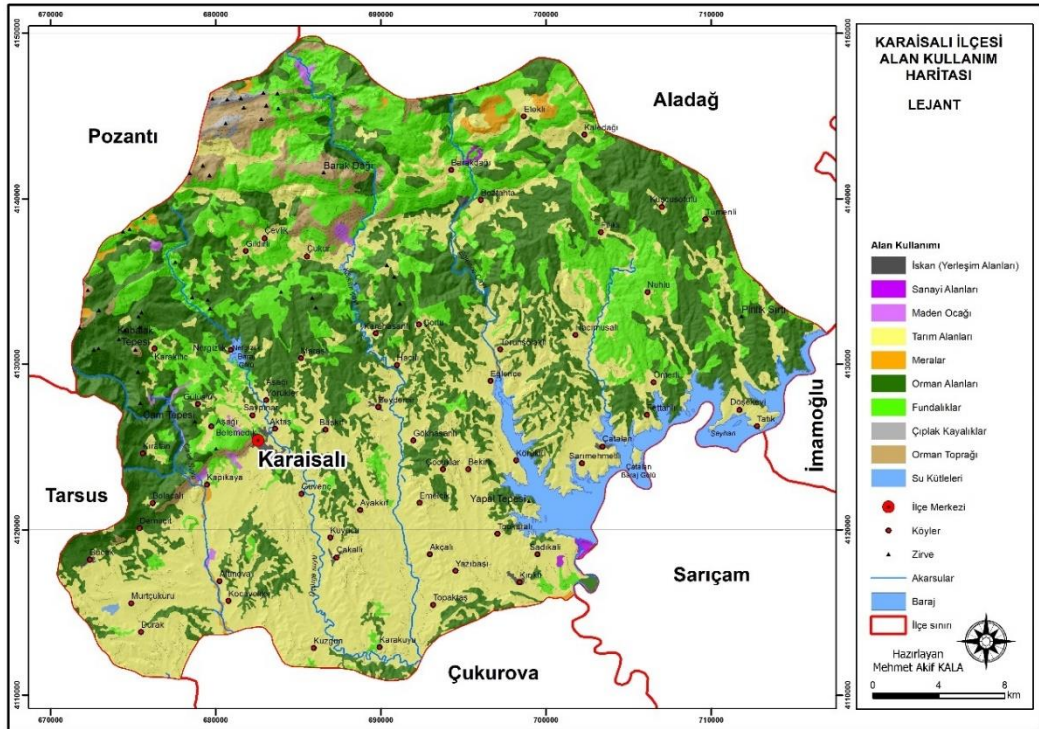
Karaisalı ilçesine ulaşım Adana ilinden asfalt yol ile sağlanmaktadır (Karayolları Genel Müdürlüğü, 2023). İlçeye bağlı olan köy ve mahallerine ulaşım asfalt yolla, köy yolları ve sokakları kilit parke taş ve asfalt ile kaplıdır. Karayolu mesafe haritası rota uygunluk analizinde kullanılmıştır. Mesafe haritası Karaisalı ilçesinin turizm potansiyelinin ve erişilebilirliğinin değerlendirilmesinde, rotaların planlanması ve optimize edilmesinde, lojistik stratejilerin belirlenmesinde önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Karaisalı ilçesine ait mesafe haritası Şekil 4.14’de verilmiştir.

Şekil 4.14. Karaisali İlçesi Karayolu Mesafe Haritası (Karayolları Genel Müdürlüğü, 2023)

4.2.2. Mevcut Alan Kullanımı

Karaisali ilçesinin mevcut alan kullanımı rota uygunluk analizinde kullanılmıştır. Mevcut alan kullanımı Şekil 4.15.'de ve ilçeye ait mevcut alan kullanım durumu yüzdelik dağılımı Çizelge 4.8'de verilmiştir (Anonim 8, 2024).

Şekil 4.15. Karaisali ilçesi mevcut alan kullanımı (Anonim 8, 2024)

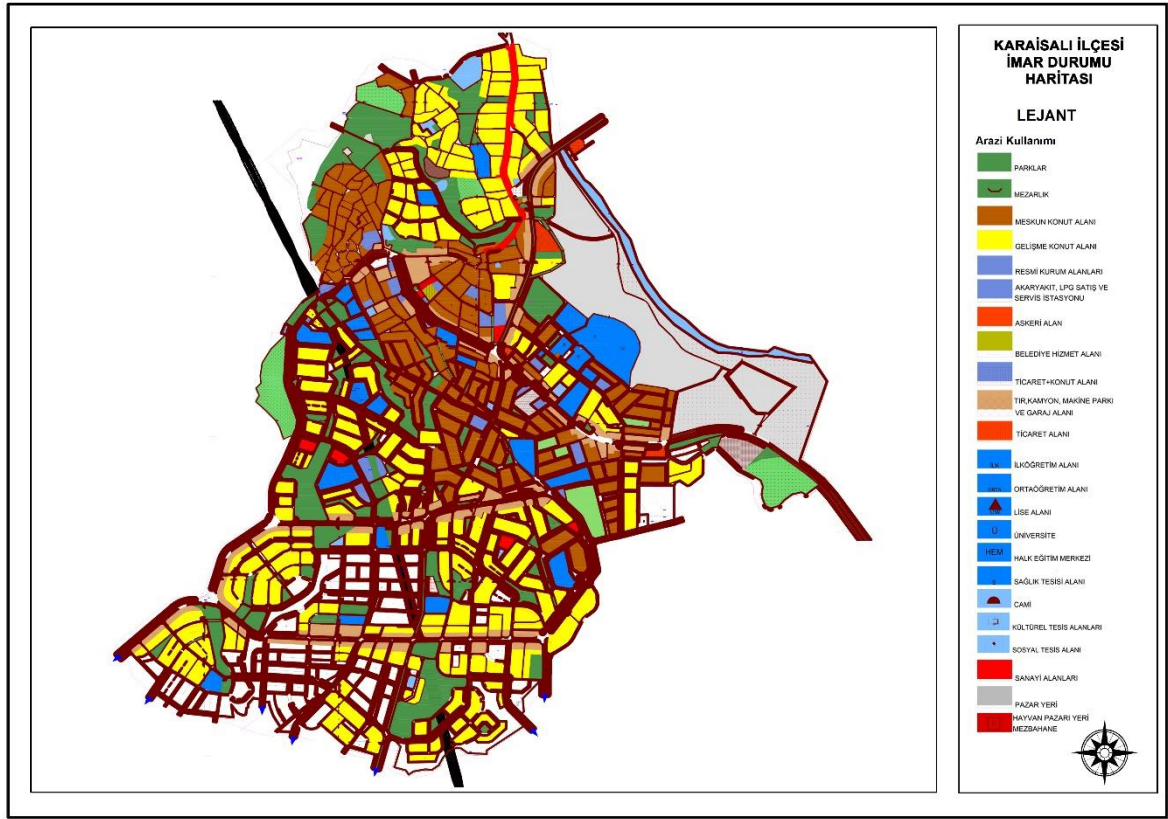
Çizelge 4.8. Karaisalı Mevcut Alan Kullanımı yüzdelik dağılımı

Alan Kullanımı	Alan (Ha)	Oran (%)
Yerleşme	370	0,32
Sanayi	148	0,13
Maden Ocağı	499	0,43
Tarım Alanları	44.563	38,07
Meralar	882	0,75
Orman	39.025	33,34
Fundalıklar	23.312	19,92
Çıplak Kayalıklar	332	0,28
Orman Toprağı	3.303	2,82
Su Kütleleri	4.625	3,95
Toplam	117.059	100,00

Karaisalı ilçesinde mevcut kalan kullanım miktarları; yerleşim alanı 370 ha (%0,32), sanayi alanı 148 ha (%0,13), maden ocağı 499 ha (%0,43), tarım alanları 44.563 ha (%38,07), meralar 882 ha (%0,75), orman alanları 39.025 ha (%33,34), fundalıklar 23.312 ha (%19,92), çıplak kayalıklar 332 ha (%0,28), orman toprağı 3.303 ha (%2,82), su kütleleri 4.625 ha (%3,95) ve toplamda 117.059 ha şeklindedir.

4.2.3. İmar Durumu, Açık ve Yeşil Alan Varlığı

Karaisalı ilçesinde toplam 19 adet farklı kullanım bulunmaktadır ve ilçe merkezi toplam 2.300.000 m² imar alanına sahiptir. Alanda en yaygın kullanımları yollar ve konut alanları oluşturmaktadır. İlçe merkezi dışında imar bulunmamaktadır. Karaisalı ilçesinin imar durumu Şekil 4.16'da ve İmar alan miktarları Çizelge 4.9.'de verilmiştir (T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2024).

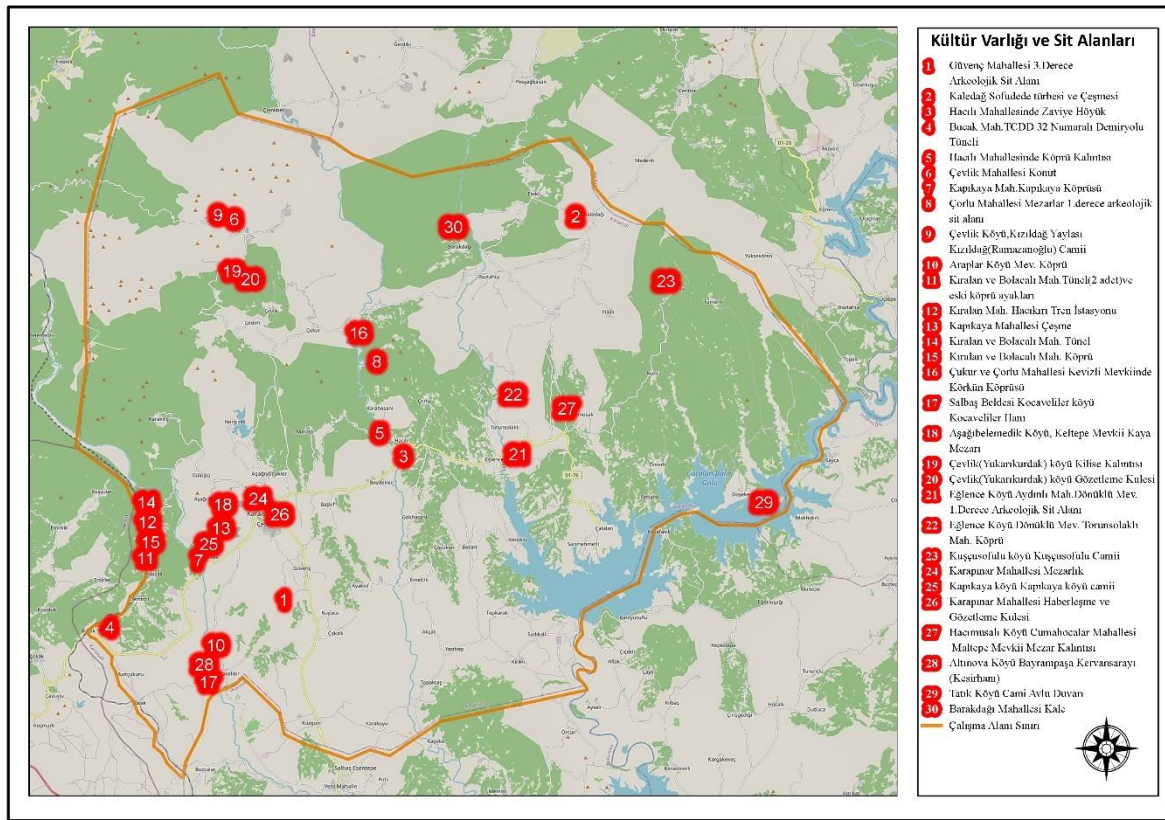
Şekil 4.16. Karaisali İlçesi İmar Durumu (T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2024)

Çizelge 4.9. Karaisali İlçesinin İmar Durumu Alan Dağılımı

No	ALAN DAĞILIMI	ALAN(m ²)
1	Akaryakıt ve Servis İstasyonu Alanı	14153,26
2	Belediye Hizmet Alanı	27436,64
3	Ticaret Alanı	27286,09
4	Kamu Hizmet Alanı	55313,41
5	Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanı	13037,39
6	Sanayi Alanı	3624,38
7	Ticaret + Konut Alanı	189057,07
8	Tarım Alanı	311755,51
9	Orman Alanı	60507,60
10	İbadet Alanı	14792,46
11	Eğitim Alanı	160379,60
12	Yükseköğretim Alanı	60585,10
13	Kültürel Tesis Alanı	9578,73
14	Sosyal Tesis Alanı	17102,96
15	Sağlık Alanı	19680,40
16	Spor Alanı	38089,46
17	Park	622771,81
18	Mezarlık	22001,60
19	Meydan	667,58

4.2.4. Koruma Alanları

Kültür Turizm Bakanlığı Adana Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünde yer alan listeye göre Karaisalı ilçe sınırları içerisinde yer alan taşınmaz kültür varlıkları ve sit alanları Çizelge 4.10'da sunulmuştur. Koruma alanların turizm değeri nedeniyle rota uygunluk analizinde kullanılmıştır. Adrese dayalı yer alan listede son karar tarihleri yer almaktadır. Bu listeye göre 32 adet korunan alan olup bunlardan en popüler olanları Varda Köprüsü, Kızıldağ (Ramazanoğlu) Cami ve TCDD 32 Numaralı Demiryolu Tünelidir. Aktif olarak kullanılan bu yapılar günümüze korunarak sağlam bir şekilde aktarılmıştır. Diğer tarihi ve korunan alanlar tahriplerle birlikte günümüze kadar gelmiştir (Şekil 4.17).

Şekil 4.17. Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Sit Alanları (T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2024)

Çizelge 4.10. Taşınmaz Kültür Varlıkları ve Sit Alanları (Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, 2023)

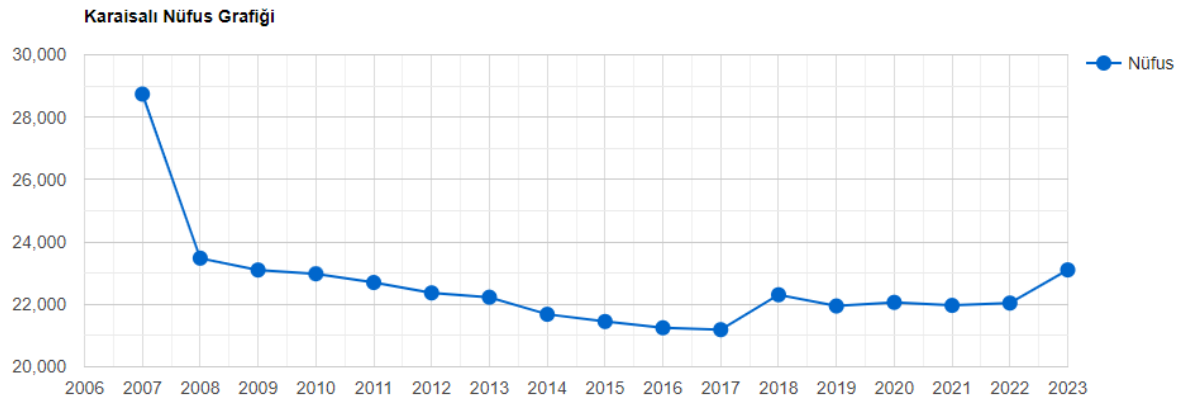
No	Adres-Kültür Varlığı ve Sit Alanı	Karar Tarih No
1	Güvenç Mahallesi 3.Derece Arkeolojik Sit Alanı	31.03.2022-14681
2	Kaledağ Sofudede türbesi ve Çeşmesi	01.06.2018-9635
3	Hacılı Mahallesiinde Zaviye Höyük	23.10.2020-12906
4	Bucak Mah.TCDD 32 Numaralı Demiryolu Tüneli	25.02.2020-12168
5	Hacılı Mahallesiinde Köprü Kalıntısı	25.4.2017-7845
6	Çevlik Mahallesi Konut	26.10.2018-10370
7	Kapıkaya Mah.Kapıkaya Köprüsü	30.3.2018-9403
8	Çorlu Mahallesi Mezarlar 1.derece arkeolojik sit alanı	24.11.2017-8817
9	Çevlik Köyü,Kızıldağ Yaylası Kızıldağ(Ramazanoğlu) Camii	27.10.2016 7040
10	Araplar Köyü Mev. Köprü	31.1.2014 3234
11	Kıralan ve Bolacalı Mah. (mülkiyeti TCDD ye ait) Tünel (2 adet) ve eski köprü ayakları	29.1.2016 5969
12	Kıralan Mah. Hacıkırı Tren İstasyonu	29.1.2016 5971
13	Kapıkaya Mahallesi Çeşme	27.5.2016 6487
14	Kıralan ve Bolacalı Mah. Tünel (mülkiyeti hazineye ait)	29.1.2016 5970
15	Kıralan ve Bolacalı Mah. Köprü	29.1.2016 5970
16	Çukur ve Çorlu Mahallesi Kevizli Mevkiinde Körkün Köprüsü	20.9.2016 6811
17	Salbaş Beldesi Kocaveliler köyü Kocaveliler Hanı	29.6.2006 1711
18	Aşağıbelemelik Köyü, Keltepe Mevkii Kaya Mezarı	29.06.2006 1714
19	Çevlik(Yukarıkurdak) köyü Kilise Kalıntısı	29.6.2006/1713
20	Çevlik(Yukarıkurdak) köyü Gözetleme Kulesi	24.02.2022-14495
21	Eğlence Köyü Aydınli Mah.Dönüklü Mev. 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı	27.4.2007 2613
22	Eğlence Köyü Dönüklü Mev. Torunsolaklı Mah. Köprü	27.10.2016 7041
23	Kuşçusofulu köyü Kuşçusofulu Camii	1.8.2007 2997
24	Karapınar Mahallesi Mezarlık	12.4.1991 844
25	Kapıkaya köyü Kapıkaya köyü camii	29.4.2005 576
26	Karapınar Mahallesi Haberleşme ve Gözetleme Kulesi	13.1.1994 1691
27	Hacımusalı Köyü Cumahocalar Mahallesi Maltepe Mevkii Mezar Kalıntısı	22.10.2004 198
28	Altınova Köyü Bayrampaşa Kervansarayı (Kesirhanı)	21.3.2002 4642
29	Tatık Köyü Cami Avlu Duvarı	13.2.1996 2399
30	Barakdağı Mahallesi Kale	28.01.2021-13188

4.3. Karaisalı Yöresinin Sosyo-Ekonomik Değerlerinin Envanteri ve Analizi

4.3.1. Karaisalı İlçesinin Demografik Potansiyeli

Adana ili Karaisalı İlçesi 31.12.2023 tarihli adrese dayalı ilçe nüfusunun toplamı 23105 olduğu bilinmektedir. Karaisalı ilçesinin toplam erkek nüfusu 11952 toplam kadın nüfusu ise 11153'dir.

Karaisalı İlçesinin Yıllara göre nüfus değişimleri Şekil 4.18'de verilmiştir. İlçenin nüfusu 2007 yılında 28,740 oranında olup Çukurova Belediyesine bağlanan bazı mahallelerle 2008 yılında Karaisalı nüfusu 23,481'e düşmüştür. Son sayımla birlikte 2023 yılında ise 23.105'dir. Şekil. 4.18'de yer almaktadır.

Şekil 4.18. Karaisalı İlçesi Yıllara Göre Nüfus Dağılım Grafiği (TÜİK, 2023)

Karaisalı ilçesinin %48,7'lik oranla kadın nüfus oluştururken, %51,3'lük oranla erkek nüfus oluşturmaktadır. Karaisalı ilçesinin erkek ve kadın nüfusu arasında %2,6 oranında değişim olduğu görülmektedir (TÜİK, 2023).

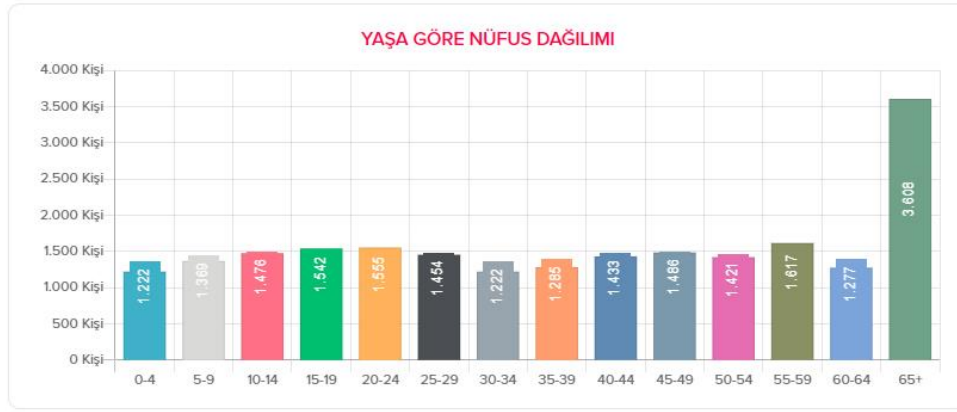
Çizelge 4.11'e göre kadın ve erkek sayısı mahallelere göre birbirine yakın olduğu görülmektedir ve en fazla nüfus oranı merkez mahalle olan Çeceli Mahallesi'nde olup 3.271'dir ve merkez dışında en fazla nüfusa sahip olan mahalle ise Çukur Mahallesi'dir (TÜİK, 2023).

Çizelge 4.11. Karaisalı İlçesi Mahallelere Göre Kadın ve Erkek Nüfus Dağılımı (TUİK, 2023).

MAHALLE ADI	TOPLAM NÜFUS	ERKEK	KADIN	MAHALLE ADI	TOPLAM NÜFUS	ERKEK	KADIN
AKÇALI	98	64	34	HACIKIRI	154	78	76
AKTAŞ	100	53	47	HACILI	348	172	176
ALTINOVA	303	155	148	HACIMUSALI	638	316	322
AŞAĞIBELEMEDİK	52	28	24	KALEDAĞI	383	218	165
AŞAĞIYÖRÜKLER	106	52	54	KAPIKAYA	154	87	67
AYAKKIF	309	162	147	KARAHASANLI	31	19	12
BARAKDAĞI	324	169	155	KARAKILIÇ	200	91	109
BAŞKIF	191	104	87	KARAKUYU	85	45	40
BEKİRLİ	410	219	191	KARAPINAR	2.882	1.487	1.395
BEYDEMİR	401	211	190	KIRIKLI	604	304	300
BOLACALI	56	35	21	KOCAVELİLER	207	107	100
BUCAK	337	171	166	KÖRÜKLÜ	171	88	83
ÇAKALLI	421	222	199	KUŞCUSOFULU	484	243	241
ÇATALAN	346	179	167	KUYUCU	154	81	73
ÇECELİ	3.772	1.977	1.795	KUZGUN	456	230	226
ÇEVLİK	424	217	207	MARAŞLI	277	146	131
ÇOCUKLAR	135	72	63	MERKEZBOZTAHTA	363	180	183
ÇORLU	508	257	251	MURTÇUKURU	180	98	82
ÇUKUR	827	422	405	NERGİZLİK	215	114	101
DEMİRÇİT	75	39	36	NUHLU	121	67	54
DÖŞKEVİ	123	60	63	ÖMERLİ	127	64	63
DURAK	207	116	91	SADIKALI	193	103	90
EĞLENCE	382	180	202	SARİMEHMETLİ	165	80	85
EMELCİK	188	102	86	SAYPINAR	67	34	33
ETEKLİ	648	335	313	SELAMPINAR	1.140	562	578
FETTAHLI	53	32	21	TATIK	72	29	43
FİLİKLİ	134	75	59	TOPAKTAŞ	172	102	70
GİLDİRLİ	163	85	78	TOPKARALI	78	43	35
GÖKHASANLI	164	87	77	TORUNSOLAKLI	764	395	369
GÜLÜŞLÜ	114	58	56	TÜMENLİ	313	146	167
GÜVENÇ	317	166	151	YAZIBAŞI	219	119	100

Çizelge 4.11'e göre Karaisalı ilçesine bağlı mahallelerden en fazla nüfusa sahip Merkez Çeceli Mahallesi olup en az nüfusa sahip mahalle ise Bolacalı Mahallesidir (TUİK, 2023).

Karaisalı ilçesinde Şekil 4.19'a göre 65 yaş ve üzeri nüfusun daha fazla olduğu görülmektedir (TUİK, 2023).

Şekil 4.19. Karaisalı İlçesinin Yaşa Göre Nüfus Dağılımı (TUİK, 2023)

4.3.2. Sağlık ve Eğitim

Karaisalı ilçe merkezinde 1 adet meslek yüksek okulu 3 adet ilkokul ve anaokul, 2 adet ortaokul, 3 adet lise, 1 adet halk eğitim merkezi ve 2 adet özel eğitim kurumu bulunmaktadır (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2023). Karaisalı ilçe merkezinde 1 adet devlet hastanesi, 2 adet aile sağlık merkezi ile 6 adet ibadethane bulunmaktadır.

4.3.3. Tarım ve Hayvancılık

İlçe sınırları içinde yaşayan halkın en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Tarım ikinci iş olarak da yapıldığı görülmektedir. Sulama imkanına sahip tarım alanlarında ikinci ürün alınabilmektedir. Bölgede bulunan Nergizlik Barajı sulama amaçlı yapılmış bir barajdır. İlçe sınırlarında 300.000 dekardan fazla alanda tarım faaliyeti yapılmaktadır. Bu arazilerde çeşitli tarla bitkileri, sebze, bağ ve meyvelerin üretildiği görülmektedir (Bozdoğan, 2002).

Arazilerde en çok üretimi yapılan tarla bitkileri; buğday, pamuk, mısır, arpa, nohut, ayçiçeği, fasulye ve yulaftır. En çok yetiştirilen meyveler, Trabzon hurması, şeftali, kiraz, erik, elma, armut, antepfıstığı, dut, keçi boynuzu, nar, ceviz, kayısı, yeni dünya, ayva, narenciye (limon, portakal, mandalina, turunç), zeytin ve bağ olarak da üzümdür. Sebze olarak yetiştirilen bitkiler ise salçalık biber, soğan, sarımsak, patlıcan, domates, karpuz, lahana (beyaz), lahana, ıspanak, fasulye, turp, bakla, bezelye, bamya, sakız kabak, salatalıktır (Bozdoğan, 2002).

Yetiştirilen tarla bitkileri içinde yöreye özgü salçalık biber üretimi fazladır, özellikle nehir vadilerinde, sulu tarımın yapılabildiği alanlarda yetiştirilmektedir. Yörede yetişen, tarım ve hayvancılık ürünleri rota belirleme aşamasında rota üzerinde tanıtım ve satış noktalarında gelir getirici ürün olarak ekonomiye katkı sağlama potansiyeline sahiptir.

Hayvancılık ilçe halkının diğer önemli geçim kaynağıdır. Bölgede, koyun kıl keçisi, yerli sığır, saf kültür sığırtı ve tavuk ekonomik değere sahip yetiştirilen hayvanlardır. Özellikle dağlık köylerde hayvancılık önemli geçim kaynağıdır. Kıl keçisi en fazla yetiştirilen hayvandır. Son yıllarda devlet eliyle hayvancılığı geliştirme projeleri ortaya konmuştur. Arıcılık ve tavuk yetiştiriciliği ilçenin bazı köylerinde yapılan diğer ekonomik faaliyettir.

Orman işçiliği bölgede olan diğer bir ekonomik faaliyettir. İlçe sınırlarında yer alan bazı köylerin temel geçim kaynağı orman işçiliğidir. Bölgede son yıllarda faaliyet gösteren taş ocakları ve maden ocakları bölge ekonomisine katkı sağlayan diğer ekonomik faaliyetlerdir. 2010-2012 yılları içinde bölgede Çakıt Çayı üzerinde iki önemli hidroelektrik santrali kurulmuş ve sınırlı da olsa bölge ekonomisine katkıda bulunmaktadır. İlçede sanayi gelişmeyen ekonomik faaliyetlerdendir. Bunun nedeni, ilçenin ulaşım bakımından elverişli konumda olmamasıdır. İlçede birçok zeytinyağı fabrikası faaliyet göstermektedir.

4.3.4. Turizm

Karaisalı'da özellikle kırsal kesimde geleneksel yaşam dış etkilere rağmen devam etmektedir. Konargöçerlikten yerleşik hayata geçen ve kısmen de olsa geleneksel yaşamı devam ettiren yörede gelenek ve göreneklerin izlerini bulmak mümkündür. İlçede inanç açısından farklılıklar mevcuttur. İlçe sınırlarında iki Tahtacı Alevisi Köyü bulunmaktadır. Ayrıca yörede ziyaret yerleri mevcuttur. İlçede 1 Nisan'da Kuvvay-ı milliye şenlikleri, ağustos ayında Kızıldağ yayla güreşleri geniş katılımların olduğu aktivitelerdir. Karakılıç Köyü yakınlarında geçmişi Roma dönemine ait olan Milvan Kalesi, Altınova Köyü yakınlarındaki tarihi ipek yolu üzerinde bulunan Kesiri Han, Karaisalı'nın 40 km kuzeydoğusundaki Etekli Köyü'nde bulunan Keçi Kalesi adıyla anılan, Romalıların yapmış olduğu oldukça yüksek, etrafında bulunan zindan ve Yanık Kale yörede bulunan tarihi mekanlardır. Kızıldağ Yaylası, Yerköprü ve Dokuzoluk mesire yerleri ile Kapıkaya kanyonu önemli turistik yerlerdendir. Hacıkırı Köyü yakınlarında bulunan yaklaşık 100 m yüksekliğinde, 1903 yılında Almanlar tarafından yapılan ve kendine özgü tasarımıyla dikkat çeken Varda Köprüsü, (Alman Köprüsü) önemli bir tren köprüsüdür.

Karaisalı ilçe merkezinde 1 adet çok yataklı otel yer almaktadır. Ayrıca Kızıldağ yaylasından yapım aşamasında olan 3 katlı belediye hizmetinde açılması planlanan konaklama tesisi bulunmaktadır. Varda Köprüsü yakınlarında Varda Çardak Kafe yer almaktadır. Bu tesiste Yöresel ürünler ve yemekler sunulmaktadır. Dokuzoluk Orman Parkı alanında yapımı devam eden kır lokantası ve sergi satış üniteleri yer almaktadır.

İlçedeki kütüphaneler; İlçe Halk Kütüphanesi ve Karaisalı Lisesi Kütüphanesi, ÇÜ Karaisalı Meslek Yüksek Okulu Kütüphanesi olmak üzere üç kütüphane bulunmaktadır.

Gazeteler: Karaisalı Gazetesi internet ortamında basın-yayın faaliyetini sürdürmektedir.

Dergiler: Karaisalı Platformu, Kaymakamlık ve dernek organizasyonu aracılığı ile çıkan yerel dergilerdir (Göçer, 2014).

Gelenek ve Görenekler

Karaisalı ilçesinde erkek ve kadın giyiminde "şalvar" ön plandadır. Kadın giyiminde şalvarla birlikte "güdük, yelek" olarak adlandırılan uzun kollu, yakasız, önden yırtmaçlı bir bluz, başa takılan kenarları oyaltı, renkli desenli "yağlık" denilen yazmalar ve ayağa giyilen "yemeni" veya "lastik

pabuçlar" yer almaktadır. Erkek giyiminde ise şalvarla birlikte bedene giyilen "mintan" ve başa takılan "kasket" görülür (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023).

Geleneksel el sanatları ve hediyelik eşya olarak Karaisalı yöresinde önceleri bölgede çok yaygın ve gelişmiş olan el sanatları 20.yy'da teknolojinin gelişmesiyle eski önemini kaybetmeye başlamıştır. Köy ve ilçe merkezlerinde dokumacılık, küçük el sanatları ile uğraşanlar bulunmaktadır. Bunların başlıcaları, halı, kilim, çul, çuval, heybe, torba, sava, çorap vb. Ayrıca sandık, dolap, ekmek tahtası, oklava gibi tahta işlerine de Pozantı, Aladağ, Karaisalı ilçelerinde rastlanır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023).

4.4. Turizm Değerine Sahip Doğal ve Kültürel Kaynaklar

Karaisalı ilçe sınırları içerisinde yer alan turizm değerine sahip halkın ziyaret, piknik alanı, yürüyüş, konaklama gibi ihtiyaçlar için kullandıkları mekanların tanım ve konumuna ilişkin bilgiler Çizelge 4.12'de verilmiştir.

Çizelge 4.12. Karaisalı Bölgesinde Turizm Kaynak Değerine Sahip Doğal ve Kültürel Alanlar
(Anonim 10, 2024)

No	Doğal ve Yeşil Alan Adı	Resim	Genel Tanımı
1	Kapıkaya Kanyonu		İlçe merkezine 5 km mesafede yer almaktadır. Doğal oluşum olup 330 metre yüksekliktedir. Kanyon içerisinde yürüyüş patikaları, piknik alanları, Bahçecik şelalesi ve asma köprü yer almaktadır. Kanyonun toplam uzunluğu 4,53 km'dir.
2	Kapıkaya Kanyonu Asma Köprü		Kapıkaya Kanyonu içinde yer alan asma köprü ana taşıyıcıları çelik konstrüksiyondan yürüyüş alanı ise ahşap giydirmedir. İki yaka arası geçiş sağlayan köprü yürüyüş patikasının devamlılığını sağlayarak Varda Köprüsü güzergahına bağlantı sağlamaktadır.
3	Dokuzoluk Orman Parkı		Dokuzoluk Orman parkı ilçe merkezine arası mesafe 27 km'dir. Dokuzoluk ismi dokuz tane oluktan su akması nedeniyle. Orman Parkının içinde restoran dinlenme ve piknik alanları yer almaktadır. Olta balıkçılığı ve su aktiviteleri yapılmaktadır.

4	Körkün Şelalesi		Karaisalı ilçe sınırları içerisinde yer alan Körkün Şelalesi Mevsim değişimi nedeniyle bazen su seviyesinde farklılıklar göstermektedir. Su seviyesi artması sonucu kanyondan geçiş zorlaşarak şelalelerin bir kısmı görülebilmektedir. Kanyondan geçen Körkün Nehri aynı zamanda Seyhan Nehri'ne akmaktadır. Kanyonda olta balıkçılığı ve su aktiviteleri yapılabilmektedir.
5	Eğlence Çayı		Karaisalı ilçesine 15 km mesafede yer alan Eğlence Çayını Eğlence 2 HES ile Dokuzoluk Orman Parkından geçen sular beslemektedir. Yağışların artmasıyla Çatalan Barajından gelen balıkların artmasıyla birlikte Eğlence Çayına yumurta bırakmaya gelmektedir. Av sezonunda elverişli olan akarsu da olta balıkçılığı ve su sporları için uygundur.
6	Bahçeçik Şelalesi		Yılın belirli zamanlarında akan suyuyla Bahçeçik şelalesi Kapıkaya Kanyonu içinde yer almaktadır. Piknik ve kamp alanları ziyaretçilerin rekreasyon amacıyla vakit geçirebileceği alanları oluşturmaktadır.
7	Nergizlik Barajı		Nergizlik Barajı, Adana'da, Üçürge Deresi üzerinde, sulama ve taşkın önleme amacıyla 1985-1995 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır. Baraj 2.326 hektarlık bir alana sulama hizmeti vermektedir. Baraj çevresinde bulunan araç yolları ve yürüyüş patikaları piknik ve farklı rekreasyon aktiviteleri için elverişlidir.
8	Selampınar Parkı		Karaisalı ilçe merkezinde yer alan park aşırı yağışlardan sonra kayaların arasından çıkan suyla göletlerde su birikmektedir. İlçe merkezindeki halk için rekreasyon ve piknik alanı sağlamaktadır.

9	Yerköprü Orman Parkı		Yer Köprü ilçe merkezine 9 km uzaklıktadır. Bir noktadan batan su 150 metre sonra başka bir yerden çıkmasından dolayı “Yer Köprü” ismini almıştır. Yerköprü içinde bir adet tesis ve piknik alanları bulunmaktadır.
10	Macera Parkı		Yer Köprü Orman Parkı ile Hacıkırı Mahallesi arasında kalan ve ana yola 300 metre mesafede yer alan Macera Parkında piknik, kamp alanları, paintball alanı, çocuk oyun grupları yer almaktadır.
11	Kızıldağ Yaylası		Kızıldağ yaylası Çevlik mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Osmanlı İmparatorluğu zamanında Adana'nın yönetimi yaz aylarında Kızıldağ'dan yapıldığı resmi kayıtlarda belirtilmektedir. Kızıldağ yaylası Adana il merkezine 78 km uzaklıktadır. Yaz sezonunda yaylanın nüfusu 40.000'e ulaşmaktadır. Kış mevsimlerinde kış turizmi yapılabilmektedir.
12	Göçgöç Kayası		Kızıldağ yaylası içinde yer alan Göçgöç kayası zirvesine doğal taşlardan basamaklar oluşturularak zirveye ulaşılmaktadır. Zirveden ise Kızıldağ Yaylası yerleşim alanı görülebilmektedir.
13	Varda Çardak Kafe		Varda Köprüsüne 100 metre mesafede yer almaktadır. Kafe işletmesi Karaisalı İlçe Belediyesinde olup, kahvaltı ve yemek servisi vermektedir. Mimarı yapısı ahşap ağırlıklı olup Varda Köprüsünü görmek için gelen ziyaretçilerin dinlenme, yemek ve wc ihtiyaçlarını karşılayabilmektedirler.

14	Karapınar Parkı		İlçe merkezinde bulunan Karapınar parkı, ismini Hasan Dağından çıkan Karapınar suyundan almaktadır. 10 dönüm alan içinde yer alan parkta doğal su parkta piknik ve dinlenme alanları sunmaktadır. Adana ilinin en temiz parklarından olarak listelenmiştir. Ağırlıklı olarak çınar ağaçları park içinde yer almaktadır.
15	Merkez (Atatürk) Parkı		Karaisalı ilçe merkezinde yer almaktadır. Dinlenme ve yemek yenilebilmektedir. Selçuklu Dönemi Padişahlarının büstlerinin yer aldığı parkta Karaisalı taşı ile zemin döşemesi yapılmıştır.
16	Hacılı Kabaklık Kamp Alanı		Hacılı köyünde yer alan Kamp alanı Körkün kanyonun beslediği akarsu geçmektedir. Günübirlik veya konaklamalı kamp ve piknik etkinlikleri için uygundur. Akarsuda yüzme ve olta balıkçılığı yapılabilmektedir.
No	Camiler ve Türbeler	Resim	Genel Tanımı
1	Kızıldağ Merkez Cami		16. yüzyılda Ramazanoğulları tarafından yapılmış olan Merkez cami içinde külliye de yer almaktadır. 1 m kalınlığında moloz ve kesme taş örgü duvarlı dikdörtgen planlı caminin tüm cephelerinde dikdörtgen formlu geniş pencereler dövme demir parmaklıklarla muhafaza altına alınmış, caminin tam ortasında yer alan sedir ağacından yapılmış ahşap direkler çatıyı taşımaktadır. Caminin dışında Arap mimarisinden esinlenerek yapılmış ahşap minare özgün özelliğini korumaktadır.
2	Sofudede Türbesi		Karaisalı ilçesinin Kaledağı Köyü Sofu Dede Mahallesi'nde bulunmaktadır. 1413-1421 yılları arasında bu bölgeye gelen ilk Osmanlı savaşçılarından olan Sofu Dede türbesi yanında düzenlenen alanda her yıl anma etkinlikleri düzenlenmektedir.

3	Kapıkaya Türbe/Cami		Kubbeli cami olarak kayıtlara geçen Kapıkaya Türbesi 1988 yılında koruma kurulu tarafından resmi tespit çalışmaları yapılmış olup 2005 yılında dinsel yapı olarak kesin korunan alan statüsüne alınmıştır.
No	Tarihi Yapı, Çeşme ve Anıtlar	Resim	Genel Tanımı
1	Varda Köprüsü		Alman köprüsü diye bilinen “Varda Köprüsü” tarihi eser niteliğine sahiptir. Alman köprüsü; kagir köprü türünden dört ana ayak üzerinde kurulu, 200 metre uzunluğunda olan köprünün, orta ayak yüksekliği 99 metredir. Köprünün ayakları çelik mesnet türünde olup, dış kaplaması taş örme tekniği ile yapılmış. Alman köprüsünün yapımına 1905 yılında başlanmış ve demir yolu köprüsü inşaatı 1912 yılında bitirilmiştir. Aktif tren yolu olarak kullanılmaktadır.
2	Hacıkirı Kireç Ocağı		Varda Köprüsü yakınındaki Hacıkirı Mahallesi'nde bulunan tarihi kireç ocağı 1912 yıllarında Varda Köprüsü inşaatında malzeme çıkartmak için kullanılmıştır. Kapıkaya Kanyonunun kuzeyinde yer almaktadır.
3	Kapıkaya Köprüsü		Koruma Kurulunda kültürel yapı olarak yer alan köprü, Varda Köprüsü döneminde yapıldığı tahmin edilmektedir. 3 kemerli olan köprü araç yolu olarak aktif olarak kullanılmakla birlikte Kapıkaya kanyonunu enine kesmektedir.
No	Höyük, Kaya Mezarları ve Kaleler	Resim	Genel Tanımı

1	Kesirihan		Kesirihan, Altınova Mahallesi yakınlarında tarihi ipek yolu üzerinde 4.Murat'ın Bağdat seferine çıkması üzerine ordunun konaklaması amacıyla 1638 yılında yaptırılmıştır. Kervansarayın yaptırılmasında büyük emeği olan Bayrampaşa 60.000 kişilik Osmanlı ordusuyla Bağdat seferine katılarak Urfa yakınlarında vefat etmiştir. Kervansarayın matematikteki kare veya dikdörtgen görünümünden dolayı Kesir ismi verilmiştir.
2	Çevlik Gözetleme Kulesi		Çevlik (Yukarıkurdak) köyünde yer alan gözetleme kulesi zamanla harabe haline gelmiştir. Konum olarak çevresinde zirve noktada yer alan kale olarak kullanılan kule zamanında gözetleme kulesi olarak kullanılmıştır.
3	Keçi Kalesi (Etekli)		Etekli Köyü sınırlarında olan kale Tereli Yaylası mevkiinde yer almaktadır. Kale, Etekli köyünden yaklaşık olarak 7 kilometre uzaklıktadır. Kale 1200 rakımda yer almaktadır. Keçilerin otlatıldığı alan olarak anılmaktadır.
4	Milvan Kalesi (Karakılıç)		Karakılıç köyü yakınlarında bulunmaktadır. Çakıt nehri kıyısında yer almaktadır ve dağ yamacındadır. Roma dönemine ait kervan yolu bulunmaktadır. Karaisalı yöresinde, Adana Valisi Mustafa Paşa'nın Menemenci aşiretinden "haraç alma" isteğinden dolayı, 1815 yılında yapılmıştır.
5	Yanıkkale (Barakdağı)		Yanıkkale, Barakdağı ile Keçi Kalesi arasında kalan vadi içerisine inşa edilmiştir. Roma döneminde bir gözetleme kalesi olarak inşa edilen Yanıkkale, yaklaşık on beş kilometrelik doğa yürüyüşü sonrası ulaşılan bir vadiye yer alır. Doğa yürüyüşü düzenleyen turların güzergahında yer almaktadır. Restore çalışmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
No	Tarihi Hamamlar	Resim	Genel Tanımı

1	Selampınar Hamamı		Tarihi bilinmeyen hamamın kubbeli yapısı ve eski kervan yoluna yakınlığıyla 19 yy. başlarından kaldığı tahmin edilmektedir. Atıl durumda olan hamam kullanılmamaktadır.
---	-------------------	--	---

4.5. Karaisalı İlçesi Turizme Yönelik Anket Verilerinin Analizi ve Değerlendirilmesi

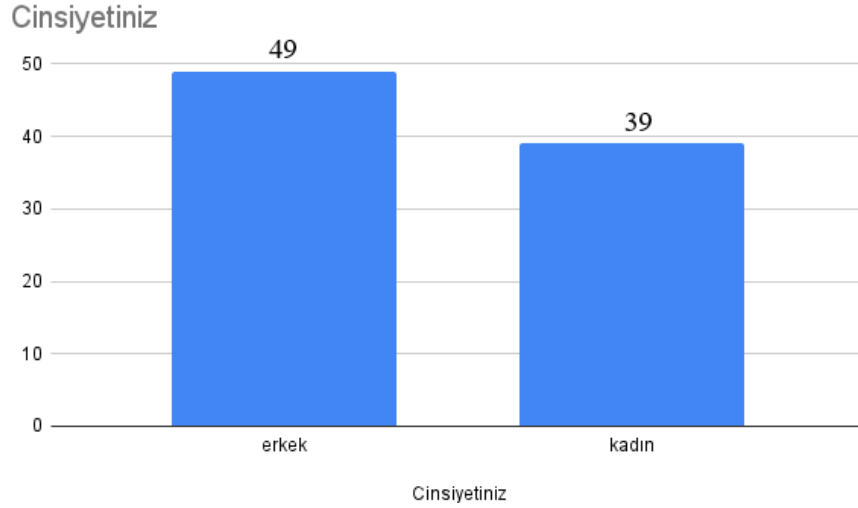
Çalışmanın bu bölümünden Karaisalı çevresi ve yakınlarında mevcut olan ve talep edilen turizm faaliyetlerinin ve rotalarının tespit edilmesi, yerel halk ve ziyaretçilerin isteklerinin belirlenmesi için yerel halka ve ziyaretçilere anket uygulanmıştır. Anketler 2023 yılında, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs aylarında Karaisalı ve mahallerinde yapılmıştır. 1 adet Anketin tamamlanma süresi ortalama 7- 10 dk arasında sürmüştür. Karaisalı ilçesinde yaşayan veya Karaisalı'yı ziyaret etmiş kişilere anket uygulanmıştır. Örneklem büyüklüğü yöntemi ile elde edilen sonuçlara ulaşabilmesi için %90 güven aralığında ve %10 hata ile örnek hacmi 68 bulunmuştur. Ancak çalışmadaki bazı anketlerin eksik ve anlamsız olabileceği, ilçenin tamamına ulaşmanın zor olmasından dolayı anketin güvenilir olması bakımından araştırma alanına 100 adet anket uygulanmıştır. Örneklem büyüklüğü ile ilgili formül ve örnek büyüklüğü hesaplanması Çizelge 4.13'te verilmiştir (Miran, 2002; Newbold, 1995).

Çizelge 4.13. Örneklem Yöntemi. Miran (2002) ve Newbold (1995).

$n = ((Np(1 - p)) / ((N - 1)\sigma^2_{\hat{p}} + p(1 - p)))$						
Formülde; n: Örnek hacmi N: Popülasyon sayısı $\sigma^2_{\hat{p}}$: Oranın varyansı p: 0,5						
Güven Aralığı	Değerler	Hata Payı	Varyans Değişimi	Popülasyon sayısı	P değeri	ÖRNEK SAYISI
90%	1,645	0,1	0,0304	23105	0,5	68

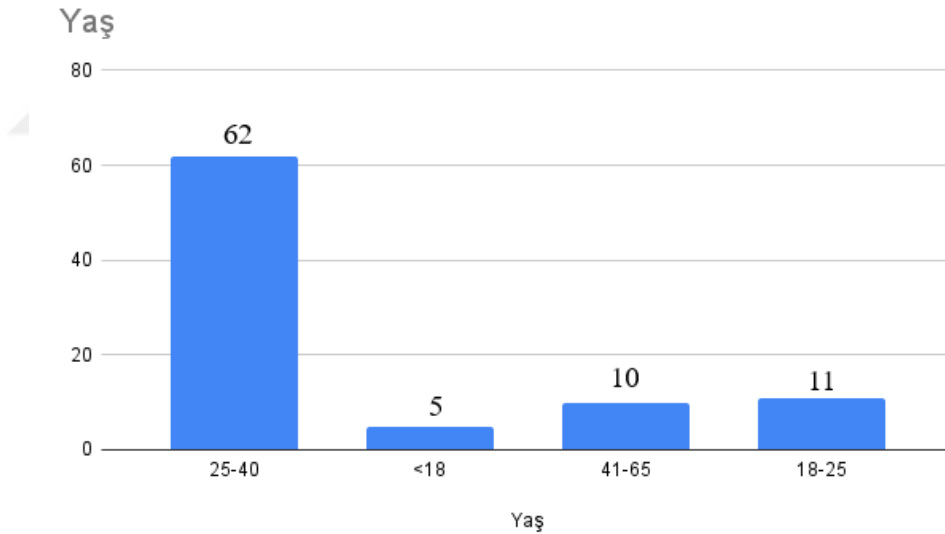
4.5.1. Katılımcıların Genel Profili

Anket verilerine göre Karaisalı ilçesinde ankete katılanların %55,7'si erkek ve %44,3'ü ise kadındır (Şekil 4.20).

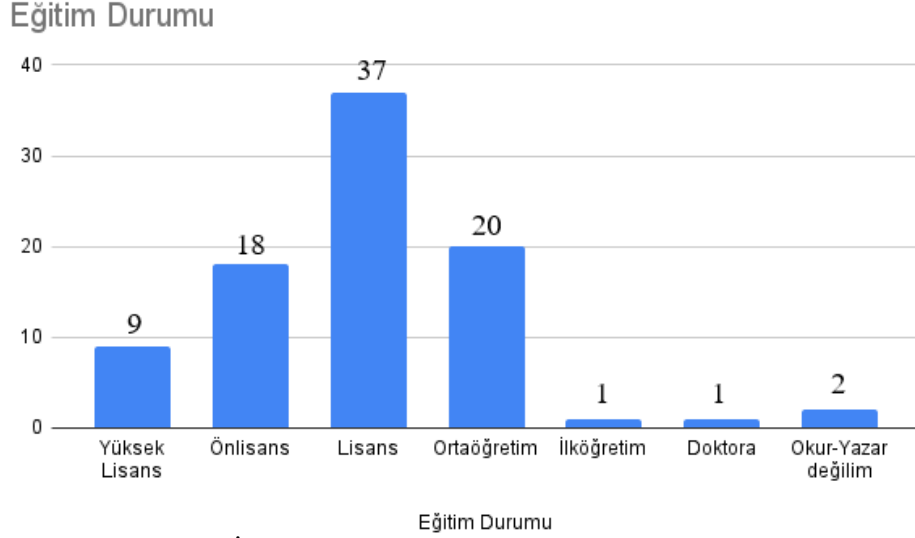
Şekil 4.20. Ankete Katılanların Cinsiyet Durumuna Göre Yüzde Dağılımları

Ayrıca çalışma alanında anket sorularını cevaplayan ziyaretçilerin yaşları ise % 5,7'si 18 yaş ve altı, % 12,5'i 18 ile 35 yaş arası, % 70,5'i 25 ile 40 yaş arası, %11,4'ü 41 ile 65 yaş arası olarak belirlenmiştir. Ziyaretçilerin yaş gruplarına bakıldığında ise genç ve orta yaş gruptakiler alana daha fazla ziyaret etmektedir (Şekil 4.21).

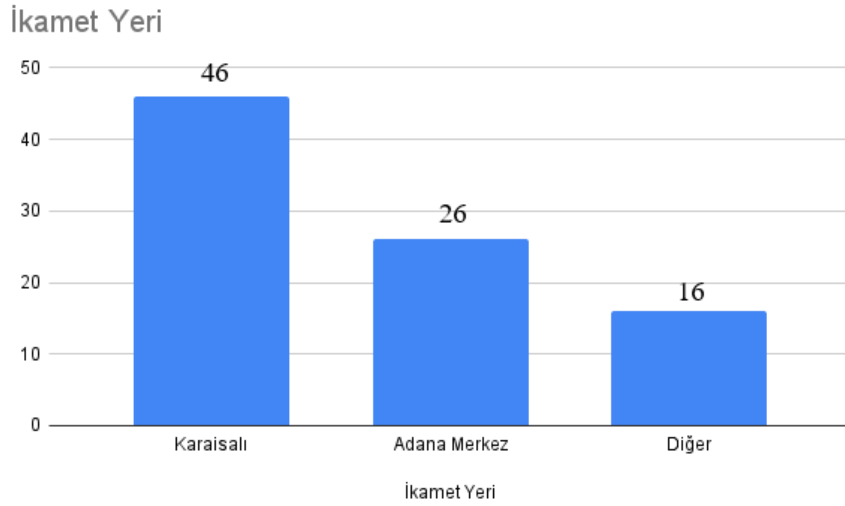
Şekil 4.21. Ankete Katılanların Yaş Gruplarına Göre Yüzde Dağılımları

Karaisali İlçesinde ankete katılanların eğitim durumlarının dağılımı ise %2,3'ü okur-yazar değil, %1,1'i ilkokul, %22,7'si ortaöğretim, %20,5'i ön lisans, %42,0'ı lisans, %10,2'si yüksek lisans ve %1,1'i de doktora olarak belirlenmiştir (Şekil 4.22).

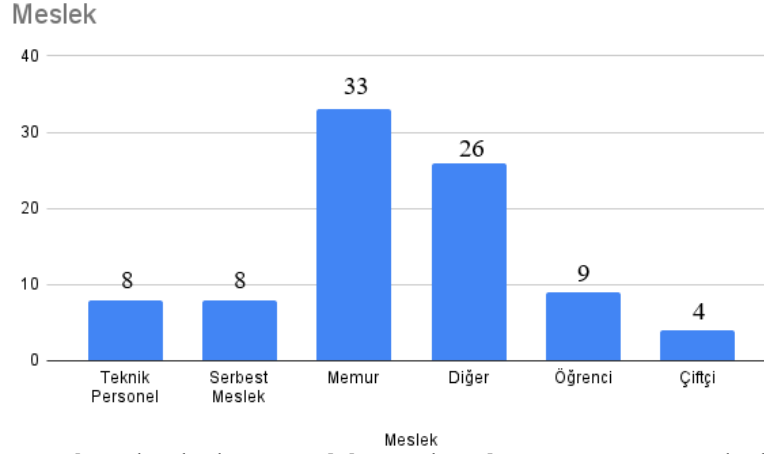
Şekil 4.22. Karaisalı İlçesinde ankete katılanların eğitim durum yüzde dağılımları

Karaisalı İlçesinde Ankete katılanların ikamet durumları %52,3'ü Karaisalı İlçesi, %29,5'i Adana il merkezi, %18,2'si diğer bölgelerde ikamet etmektedir (Şekil 4.23).

Şekil 4.23. Ankete katılanların İkamet yerine göre yüzde dağılımları

Karaisalı ilçesinde ankete katılanların meslek grupları ise; %37,5'i memur, %9,1'i teknik personel, %9,1'i serbest meslek, %4,5'i çiftçi, %10,2'si öğrenci, %29,5'i diğer meslek gruplarından olduğu belirtilmiştir memurdur (Şekil 4.24).

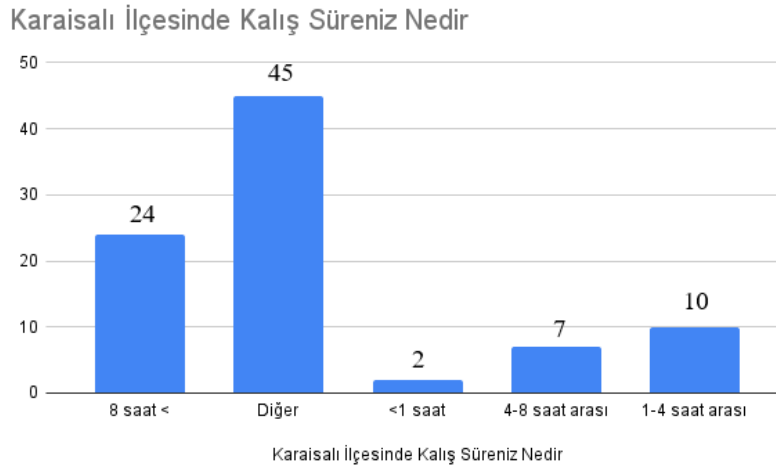

Şekil 4.24. Ankete katılanların meslek grupları durumuna göre yüzde dağılımları

4.5.2. Katılımcıların Alana Yönelik Genel Algı ve Eğilimleri

Karaisalı’da ankete katılanların alana yönelik genel algı ve eğilimleri şu şekildedir;

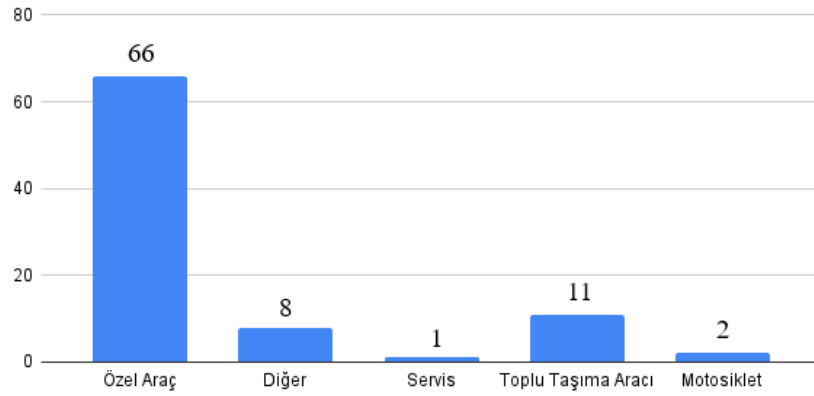
Ankete katılanların %2,3’ü Karaisalı ilçesinde bir saatten az bir süre, %11,4’ü 1 ve 4 saat arası, %8’i 4 ve 8 saat arası %27,3’ü 8 saatten fazla bir süre kaldığı ve %51,1’i diğer zaman aralığında kaldığı görülmektedir (Şekil 4.25).

Şekil 4.25. Ankete katılanların Karaisalı ilçesinde kalış süresi yüzde dağılımları

Karaisalı ilçesinde ankete katılanların ilçeye ulaşımı şu şekildedir; katılımcıların %75’i özel araçlarını, %12,5’i toplu taşıma aracı, %1,1’i servis, %2,3’ü motosikletle ve %9,1’i ise diğer ulaşım araçlarıyla sağlamaktadır. Alana gelen ziyaretçilerin daha çok özel araçlarını tercih ettikleri görülmektedir (Şekil 4.26).

Karaisalı İlçesine Ulaşım Aracınız

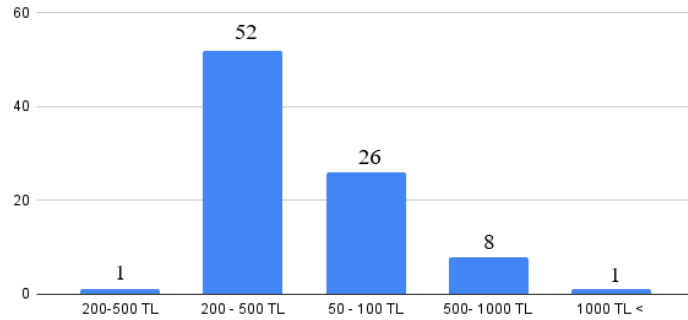

Karaisalı İlçesine Ulaşım Aracınız

Şekil 4.26. Ankete katılanların Karaisalı ilçesine ulaşım aracı durumu yüzde dağılımları

Karaisalı ilçesinde ankete katılanların alanda günlük harcama miktarları; %29,5'i 50-100 TL arası, %59,1'i 200-500 TL arası, %9,1'i 500-1000 TL arası ve %1,1'i 1000 TL üstü harcama yapmaktadır. Karaisalı ilçesinin gelen ziyaretçilerin çoğunluğu 200-500 TL arası harcama yaptıkları görülmektedir (Şekil 4.27).

Karaisalı İlçesinde günlük harcama miktarınız nedir ?

Karaisalı İlçesinde günlük harcama miktarınız nedir ?

Şekil 4.27. Ankete katılanların Karaisalı ilçesinde günlük harcama miktarı yüzde dağılımları

4.5.3. Katılımcıların Kavramsal Yaklaşımları

Karaisalı ilçesinde ankete katılanların turizm kavramının çağrıştırdığı kelimelere yönelik yaklaşımları şu şekildedir. Ankete katılanların turizm kavramı deyince akıllarında oluşan kavramların %43,2'si doğa, %3,4'ü sosyal, %1,1'i katılımcılık, %1,1'i ekoloji, %1,1'i doğa koruma, %4,5'i sürdürülebilirlik, %31,8'i gezi ve %2,3'ü kamp kavramı olduğu belirtilmiştir (Şekil 4.28).

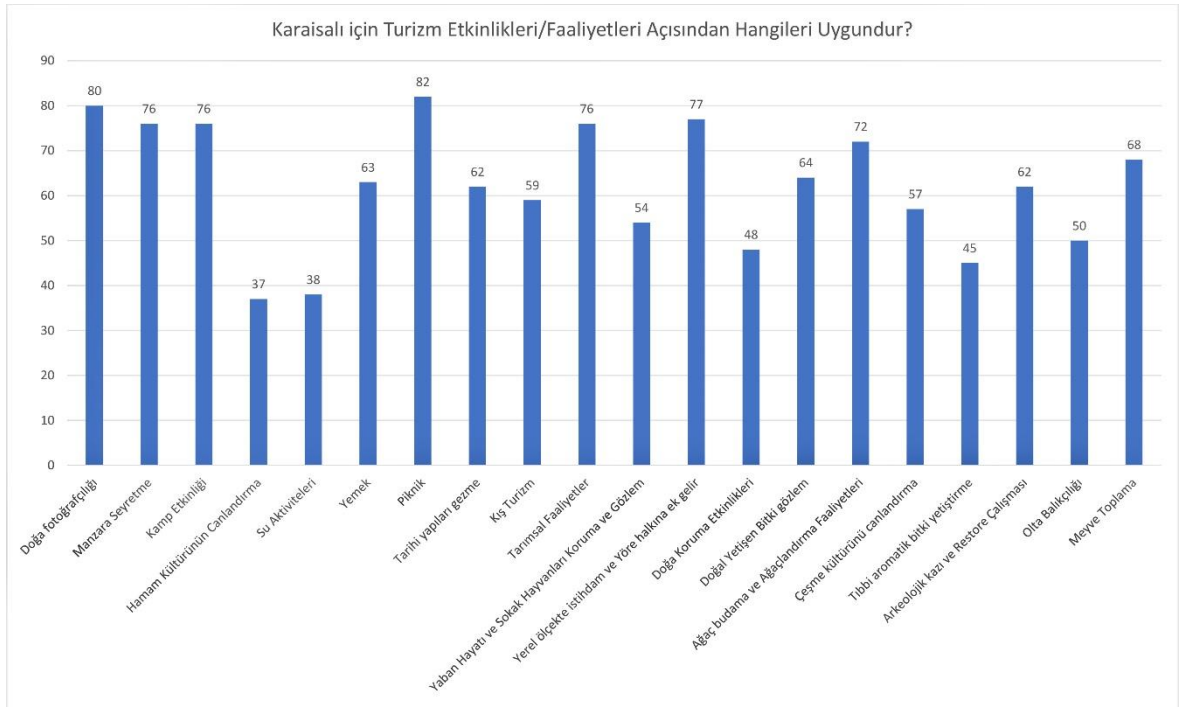
Şekil 4.28. Ankete katılanların turizmin çağrıştırdığı kavramlar yüzdesi dağılımları

4.5.4. Katılımcıların Karaisalı İlçesi İçin Turizm Etkinlikleri Açısından Yorumları

Karaisalı ilçesinde ankete katılanların ilçede turizm etkinliklerinin uygun olup olmamasına ilişkin yorumları yüzdelik olarak Şekil 4.29'da verilmiştir. Karaisalı ilçe turizm etkinlikleri/faaliyetleri açısından uygundur seçeneğinin ortalamaları alındığında ankete katılanların;

- Kültürel ve tarihi etkinliklere (Tarihi yerlerin ziyareti, Yöresel kültür ve festivaller) %50 uygun olduğunu belirtmiştir.
- Doğa ve çevre etkinliklerine (Doğa gözlemciliği ve Kuş gözlemciliği, Fotoğrafçılık) %30 uygun olduğunu belirtmiştir.
- Sosyal ve rekreasyon etkinliklerine (Piknik ve kamp alanları, Spor etkinlikleri) %14 uygun olduğunu belirtmiştir.
- Gastronomi ve yerel lezzetler etkinliklerine (Yöresel yemekler) %6 uygun olduğunu belirtmiştir.

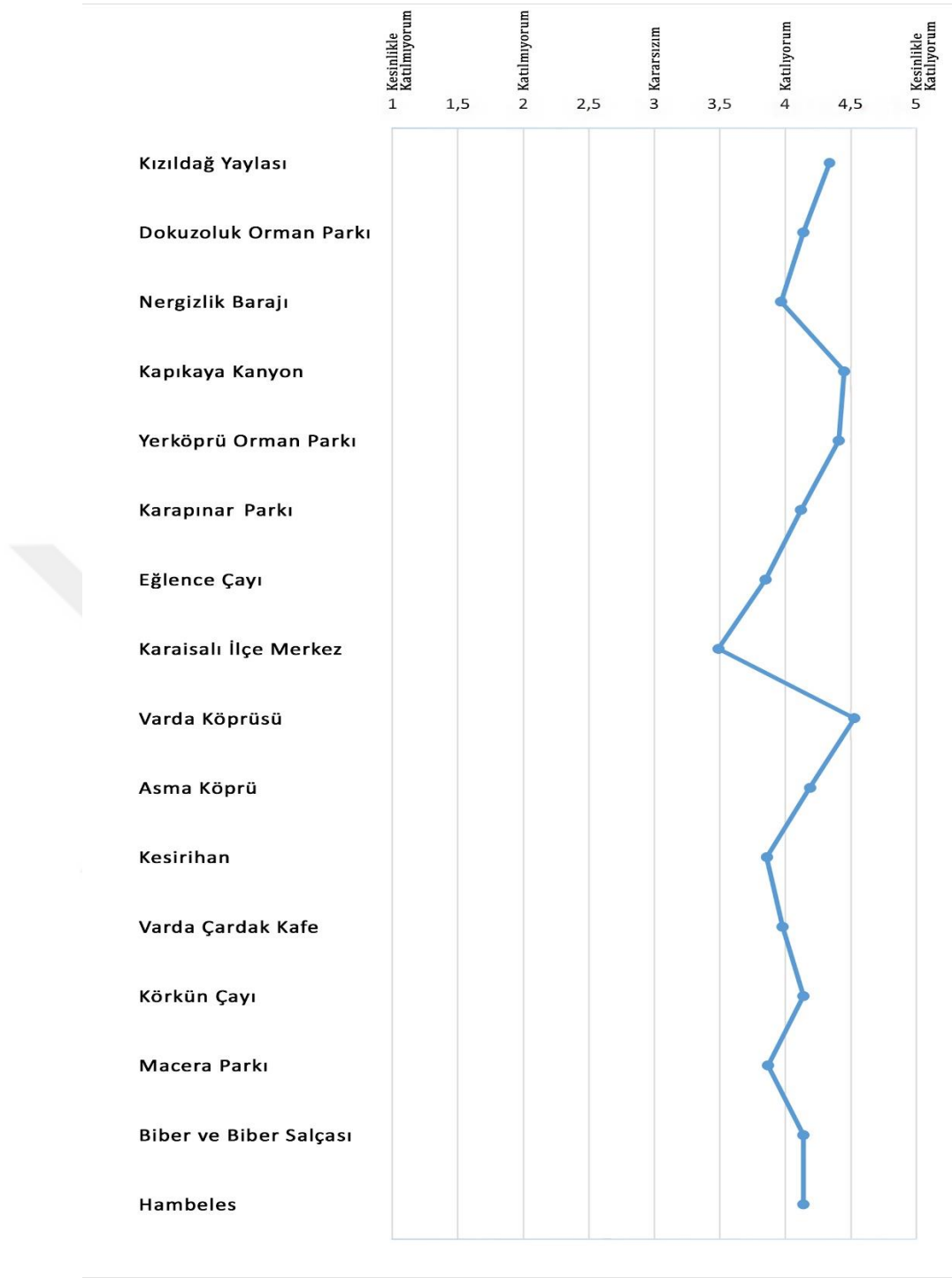
Bu gruplamalar, anket sonuçlarına dayanarak, Karaisalı ilçesinin turizm potansiyelini ve ziyaretçilerin ilgi alanlarını daha iyi anlaşılmasına yardımcı olarak her bir faaliyet türü, ilçenin turizm çekiciliğini artırmak ve ziyaretçilere çeşitli deneyimler sunmak için önemlidir.

Şekil 4.29. Karaisalı ilçesi için turizm etkinlikleri açısından uygunluk dağılım

4.5.5. Karaisalı İlçesinin Önemli /Seçilmiş Yörelerinin Kültür Turizmi ve Turizm Kimlik Değerleri Açısından Önemlilik Düzeylerinin Belirtilmesi

Karaisalı’da ankete katılanların Karaisalı ilçesinin kültür turizmi ve turizm kimlik değerleri açısından önemlilik düzeylerinin belirtilmesine yönelik yaklaşımları Şekil 4.30’da verilmiştir ve çalışmada 5’li Likert yöntemi ile katılım düzeyleri ölçeklendirilmiştir; 1 ile 5 arası puanlanan seçeneklerde ise Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum ve Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden Katılıyorum ve Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinin ayrı ayrı ortalaması alındığında ve standart sapması hesaplanabilmesi için toplanarak ve ankete katılımcı sayısına bölünerek önemlilik düzeyleri belirlendiğinde likert puanına göre Varda Köprüsü 4.53, Kapıkaya Kanyonu 4.45, Yer Köprü Orman parkı 4.41, Kızıldağ Yaylası 4.34, Asma Köprü 4.19, Dokuzoluk Orman Parkı, Körkün Çayı, Biber ve Biber Salçası ve Hambeles 4.14, Karapınar Parkı 4.12, Varda Çardak Kafe 3.98, Nergizlik Barajı 3.97, Macera Parkı 3.87, Kesirihan, 3.86, Eğlence Çayı 3.85 ve Karaisalı İlçe Merkezi 3.49 likert puanına sahip olduğu belirlenmiştir.

Şekil 4.30. Karaisalı yöresinin kültür turizmi ve değerleri açısından önemlilik düzeyleri

4.5.6. Anket Analizlerinin Değerlendirilmesi

Karaisalı bölgesinde yapılan araştırmalar alanının önemli bir turizm değerine sahip olduğunu göstermektedir. Yapılan anketler sonucunda katılımcıların turizm anlayışına sahip oldukları görülmektedir. Karaisalı bölgesine gelen ziyaretçilerin daha çok turizm amaçlı geldiği kaydedilmiştir.

Dijital ortamda ve sahada yapılan nicel ve nitel yöntem anket çalışmaları sonucunda ankete katılanların demografik yapısının benzer olduğu görülmektedir. Araştırmaya kadın ve erkek

katılımcıların sayıları yakın olup, her iki çalışmada da genç grupların araştırmaya katılması ve lisans eğitim düzeyine sahip olması demografik özelliklerin benzer olduğunu göstermektedir.

Karaisalı ilçesinin Adana il merkezine yakın olması başlıca avantajlarından birisidir ve ilçeye gelen kişilerin anket çalışmasına göre kendi araçlarını kullandığı görülmektedir. Ayrıca İlçeye akraba ve dost ziyaretine gelme oranının yüksek olduğu ve katılımcıların ağırlıklı olarak Karaisalı ilçesinde ikamet ettiği görülmüştür. Ankete katılanların yaş grubunun orta ve genç yaş olan 25-40 yaş arasında olduğu belirlenmiştir. Karaisalı ilçesinde Meslek Yüksek Okulunun bulunması ve Lisans düzeyinde eğitim seviyesinin ağırlıklı olduğu belirlenmiştir.

Ankete katılanların büyük çoğunluğu arkadaş grubuyla katıldıklarını belirtmişler, bu nedenle alandaki sosyal etkinliklerin artırılması için önerilerde bulunulmuştur. Karaisalı bölgesinde gerçekleştirilen etkinlikler arasında en uygun aktivitelerin doğa yürüyüşleri ve doğa fotoğrafçılığı olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya göre Karaisalı bölgesinin en önemli yerel kimlik değerlerinin Varda Köprüsü, Kapıkaya Kanyonu ve Kızıldağ Yaylası olduğu belirlenmiştir. Yerli ve yabancı turistlerin bölgeyi ziyaret ederken ağırlıklı olarak bu üç değere odaklandıkları ve ilgi odağı oldukları gözlenmiştir. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası ölçekte tanınırlığını artıran ön plandaki kimlik değerleridir.

Anket çalışmasına göre en çok tercih edilen etkinlikler sırasıyla; doğa fotoğrafçılığı, piknik, doğa yürüyüşü, kampçılık ve tarımsal faaliyetler olduğu görülmüştür. Çalışmaya göre doğa yürüyüşü ve doğa fotoğrafçılığı en uygun turizm etkinliği olarak tercih edilmiştir.

4.6. Karaisalı İlçesi Turizme Yönelik GZFT (SWOT) Analizi

Çalışmaya yönelik yapılan GZFT analizi sonucunda Karaisalı ilçesinin sahip olduğu güçlü yönler grubu içinde faktörlerin aldıkları toplam puanların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Faktörler arasında en önemlisi Karaisalı İlçesinde Varda Köprüsünün yer almasıdır. Diğer önemli faktörler sırasıyla; doğal oluşum olan Kapıkaya Kanyonuna sahip olması, Adana iline yakınlığı, turizm noktaları olarak potansiyeli yüksek yerlere sahip olması, yaz aylarında yoğun nüfusa sahip olan Kızıldağ Yaylası yer almaktadır. Karaisalı ilçesinin turizm açısından güçlü yönleri anket çalışmaları, uzman ve yöre halkıyla görüşmeler neticesinde Çizelge 4.14’de verilmiştir.

Çizelge 4.14. Karaisalı ilçesinin turizm açısından güçlü yönleri

GÜÇLÜ YÖNLER	
1	Adana iline yakın ve ulaşımın kolay olması
2	Turizm noktaları olarak gösterilebilecek potansiyele sahip yerlere sahip olması
3	Birçok filmde yer almış olan 1912 yılında yapılmış olan tarihi Varda Köprüsü
4	İlçe merkezinde yöresel yemekleri yapan restoranların bulunması
5	Yörede topografyadan kaynaklı farklı sulu ve kuru tarım faaliyetlerinin yoğun olması ürün çeşitliliğinin fazla olması
6	Doğa turizm potansiyeline (Dokuzluk orman parkı, Kızıldağ yaylası, Karapınar parkı) sahip olması
7	İlçede dağlık arazilerde yapılmış olan HES'lerle elektrik ve su ihtiyaçlarının karşılanabilmesi
8	Nergizlik barajı sulama havzası ile sulu tarıma elverişli olması
9	Nergizlik barajı çevresinin rekreasyona elverişli olması
10	Karaisalı Meslek Yüksek Okulunun bulunması
11	Karaisalı salçalık biberinin bulunması
12	Doğal oluşum olan tarihi ticaret yolunun bağlantı yolu olarak kullanılan Kapıkaya Kanyonuna sahip olması ve kanyon içerisinde yürüyüş patikasının olması
13	Köylerde geleneksel olan yufka ekmek yapılması ve şalvar kültürüne sahip olması
14	İlçe merkezinde imar planının olması

Karaisalı ilçesinin sahip olduğu zayıf yönler önemlilik düzeyine göre faktörler sırasıyla Çizelge 4.15’de verilmiştir ve bu faktörlerin en önemlileri; doğal ve tarihi zenginliklerin korunması ve tanıtımındaki yetersizlikler, turizm altyapısının güçlendirilmesi ve yerel ekonominin ve turizm bilincinin geliştirilememesidir. GZFT analizine göre Karaisalı ilçesi, doğal ve tarihi zenginlikleri, çeşitli turizm potansiyelleri ve zengin yerel kültürü ile önemli bir turizm merkezi olma potansiyeline sahiptir. Ancak, turizm altyapısının yetersizliği, ekonomik ve tanıtım eksiklikleri ile turizm bilincinin düşük olması, bölgenin turizm gelişimini sınırlayan önemli zayıflıklardır. Doğa turizmine yönelik artan talep, yerel ürünlerin tanıtımı ve satışının artırılması, devlet ve yerel yönetimlerin desteği, bölgenin turizm potansiyelini geliştirmek için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bununla birlikte, çevresel ve kültürel değerlerin korunması, rekabet ve ekonomik dalgalanmalar gibi tehditler göz önünde bulundurularak, sürdürülebilir turizm politikalarının benimsenmesi gerekmektedir. Karaisalı'nın turistik cazibesini artırmak için doğal ve tarihi zenginliklerin korunması ve tanıtılması, turizm altyapısının güçlendirilmesi ve yerel ekonominin geliştirilmesi kilit faktörlerdir.

Çizelge 4.15. Karaisalı İlçesinin Turizm Açısından Zayıf Yönleri

ZAYIF YÖNLER	
1	Sanayinin olmaması
2	Turizm amaçlı sosyal tesislerin, restoranların yetersiz olması
3	Yerel ekonominin bölgesel ölçekte zayıf olması
4	Ziyaretçilerin günü birlik dışında konaklamak için yeterli imkanların olmaması
5	Yöreye özgü bitkilerin (biber, murt vb.) yeterince üretiminin yapılmaması ve tanıtılmaması
6	Yöresel ürünlerinin üretildikten sonra satışı için sergi satış ünitelerinin olmaması veya aktif şekilde kullanılmaması
7	Turizm değerlerine sahip alanları tanıtan Web sitesi veya sosyal medya platformun olmaması
8	Turizme olan yaklaşım ve farkındalığın yeterli olmaması
9	Bitkisel ve hayvan üretim tesislerinin yetersiz olması
10	Mevcut kültürel ve tarihi alanlarla ilgili çalışmaların veya sürdürülebilir tasarım projelerinin olmaması
11	Doğal ve kültürel mirasa sahip alanların tanıtımının yapılmaması

Karaisalı ilçesinin sahip olduğu fırsatlar önemlilik düzeyine göre sırasıyla Çizelge 4.16’da verilmiştir ve bu faktörlerin en önemlileri; artan nüfus, yeni iş istihdam olanaklarının oluşması, karayolu ve demir yolu ulaşımı, turizm yönünden aktif ve tarihi değeriyle Varda Köprüsüne sahip olması, farklı hibe programlarında Karaisalı ilçesi aktif yer alması, geleneksel yemek kültürünün yaygınlaşması, örtü altı yetiştiriciliği ve hayvancılığa olan ilgi ve desteğin artması, farklı zaman ve özel günlerde festival ve etkinliklerle turizm potansiyelini destekler nitelikte gelişmeler yaşanması şeklinde olduğu görülmektedir. Karaisalı ilçesinin sahip olduğu fırsatlar grubundaki faktörler tehditler grubundaki faktörlerin azaltılması adına güçlü faktörler ile entegre edilmelidir.

Çizelge 4.16. Karaisalı İlçesinin Turizm Açısından Fırsatlar

FIRSATLAR	
1	Artan nüfus yapısına sahip olması
2	Yeni iş imkanlarının artışı
3	Karayolu ve demiryolu ile ilçeye ulaşımının sağlanabilir olması
4	19.yy'dan kalma tarihi değere sahip Varda Köprüsüne sahip olması
5	Çukurova Kalkınma Ajansının proje kapsamında Karaisalı İlçesini aktif olarak listelerinde yer vermesi
6	Yöreye ait kültür potansiyellerinin ve geleneksel yemeklere yönelik ilgi ve taleplerin artması
7	Seracılık ve çiftlik hayvanlarının üretiminin artması ve teşviklerin desteklenmesi
8	Etkinlik ve festivallerin artması sonucunda ilçede turizmin gözdesi haline gelmesi ve ekonominin desteklenebilir olma potansiyeli
9	Yer Köprü- Varda köprüsü- Kapıkaya kanyonu mevcut turizm rotasının olması

Karaisalı ilçesinin sahip olduğu tehditler önemlilik düzeyine göre sırasıyla Çizelge 4.17’da verilmiştir ve bu faktörlerin en önemlileri; Yöreye göçle birlikte artan nüfus ve hammadde ihtiyacı, yöresel kimliğin zamanla yitirilmesi, kaçak yapılaşmalarla birlikte tarım arazilerin azalması ve

üretimin düşmesi, turizmin kalkınması sonucunda siyasi ve kişisel çıkar çatışmalarının ortaya çıkması, sanayi sektörünün artması ile turizm değerlerine sahip alanların doğallığını ve varlığını yitirme tehlikesi, hammadde yetersizliği sonucunda zirai ilaçlama ile doğallığın kaybedilmesi şeklinde olduğu görülmektedir. Bu faktörlerin gelecekte olası tehlikelere yol açabileceği düşünülmektedir ve bu tehditlere karşı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Tedbirler alındığı takdirde bu tehditlerin fırsatlara dönüştürülmesi söz konusu olacaktır.

Çizelge 4.17. Karaisalı İlçesinde Turizme Yönelik Tehditler

TEHTİDLER	
1	Yöreye göçlerin artması sonucunda yerel kimliğin yitirme riski
2	Kaçak yapılaşmalarla tarım arazilerinin azalması ve buna bağlı olarak üretimin azalması
3	İlçede Turizmin desteklenmesi ve bunun sonucunda gelir düzeyinin artmasından kaynaklı olarak turizm yatırımlarında siyasi ve kişisel çıkar çatışmalarının ortaya çıkabilmesi
4	Sanayi sektörlerinin alana ilgisi artması sonucunda turizm değerlerine sahip alanlardaki hammaddelerin kaynak olarak kullanılarak doğanın tahrip edilme riski
5	Turizmin etkisiyle birlikte hızlanan ekonomiye yetişme çabasıyla tarım ve hayvancılıkta üretimin hızlanabilmesi için zirai ilaçların kullanımı artarak doğal besin değerlerinin zarar görmesi

4.7. Karaisalı İlçesi Turizme Yönelik Stratejik Eylem Planı

Karaisalı ilçesi arazi çalışmaları ve anket sonuçları, GZFT analizi ile mevcut durumun tespit edilmesi sonucunda Karaisalı ilçesine ait sürdürülebilir, bütüncül turizm kapsamında hedefler ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik amaçlar ve faaliyetler/eylemler öngörülmüştür. Eylemlerin gerçekleştirilmesine yönelik paydaş, yetki ve sorumluluklar tanımlanmıştır. Paydaş listesi Çizelge 4.18’de verilmiştir.

Çizelge 4.18. Paydaş Listesi

1	Adana Valiliği
2	Karaisalı Kaymakamlığı
3	Karaisalı Belediyesi
4	Karaisalı Mahalle Muhtarlıkları
5	Çukurova Üniversitesi
6	Karaisalı Meslek Yüksek Okulu
7	Adana İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
8	Karaisalı İlçe ve Mahalle Sakinleri
9	Sivil Toplum Kuruluşları ve Dernekler
10	T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
11	Özel Sektör
12	Adana Büyükşehir Belediyesi
13	Çukurova Kalkınma Ajansı

Karaisalı ilçesine ait sürdürülebilir ve bütüncül turizm kapsamında hedefler belirlenmiştir. Bu hedefler bölgenin gelişmesini, hedef kitleyi ve ziyaretçilerin beklentilerine en iyi şekilde dönüş yapılabilmesi hedeflenmektedir.

Hedef 1: Karaisalı Bölgesinin Bütüncül ve Sürdürülebilir Turizmin Geliştirilmesi

Hedef 2: Karaisalı Bölgesinin Ulusal ve Uluslararası Boyutta Turizm Markası Olarak Geliştirilmesi

Hedeflere ulaşabilmek için 1-3 yıllık (2023-2026 yılları arası) amaçlar ve faaliyetler/eylemler öngörülmüş ve Çizelge 4.19’ da verilmiştir.

Çizelge 4.19. Karaisalı bölgesinin bütüncül ve sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi

TEMEL HEDEF-1			
Karaisalı Bölgesinin Bütüncül ve Sürdürülebilir Turizmin Geliştirilmesi			
Amaç-1. Karaisalı Bölgesinin Turizm Yönetim Planlamasının Yapılması			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Karaisalı ilçesinin doğal ve kültürel değerlerinin belirlenerek sayısal ortamda veriler elde edilmesi	1,2,3,4,5,6,7,8,12	2023-2025
2	Karaisalı ilçesinin yerel kimliğini dikkate alınarak öz kimlik değerleri belirlenmesi	1,2,3,4,5,7,9	2023-2026
3	Karaisalı Yöresinde doğal olarak var olan bitki ve hayvan türlerinin bilimsel araştırmalar ile envanteri oluşturularak veri tabanı oluşturulması	1,2,3,4,5,6,7,8,10,12,	2023-2026

4	Farklı kurumlar arası iletişim kurularak ortak bilimsel araştırmalar için çalışma ekibi kurulması	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13	2023-2026
Amaç-2. Karaisalı Bölgesinde Turizm Yönetim Organizasyonun Yapılması			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Turizm değerine sahip alanların projelendirme çalışmalarında rol alacak ekibin yetkilendirilmesi	1,2,3,5,7,10,12,13	2023-2026
2	Doğal ve kültürel değere sahip olan alanlarla ilgili sorumlu olan yetkili birimlerin oluşturulması	1,2,3,7,10,12,13	2023-2026
Amaç-3. Doğal, Tarihi, Kültürel ve Dini Yapıların Korunması, Restorasyonu, Geliştirilmesi ve Sürdürülebilirliğinin Sağlanması			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Koruma kurulu tarafından tescilli yapıların restorasyon projelerinin yapılması ve faal hale getirilmesi	1,7,10,12,13	2023-2026
2	Koruma statüsünde olan alanların ziyaretçilerin alandaki mevcut yapıya zarar vermeyeceği şekilde sınırlandırmalar getirilmesi	2,3,4,5,7,8,9,10,11,12	2023-2026
3	Çevre düzenlemesi ve restorasyon çalışmalarıyla alanın faydalana bilirliliğinin artırılması	1,2,3,5,6,7,9,10,12,13	2023-2026
Amaç-4. Yörede Turizm Odaklı Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerinin Geliştirilmesi			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Turizme yönelik tarımsal ürün çeşidinin artırılması, yöre halkına farklı türlerle ilgili bilgi verilmesi ve hammadde, tohum, fide ve fidan tedarik edilmesi	1,2,3,5,6,7,10,12,13	2023-2026
2	Çiftlik ve kümes hayvan üreticiliği teşviki, binek ve besi çiftliklerinin oluşturulması	1,2,10,12,13	2023-2026
3	Bitkisel ve hayvansal ürünlerin tedarik edilmesi ve satışı için stantlar oluşturulması	2,3,4,6,8,9,10,11,12	2023-2026
Amaç-5. Yöresel Kültür Rotalarının Oluşturulması ve Mekansal Organizasyonların Yapılması			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Farklı mesafelerde rotalar oluşturulması, yürüyüş, bisiklet, enduro motosiklet oluşturulması ve bunula ilgili bilgi verilmesi	1,2,3,5,7,10,11,12,13	2023-2026

2	Farklı rotalar üzerinde bulunan noktalarda mekansal ve peyzaj tasarımı yapılarak ortaya konulması	5,6,7,10	2023-2026
3	Farklı rotaların dijital ortamda ve tanıtım panolarına afiş olarak bilgiler asılması ve sunulması, rotalarla ilgili bilgiler verilmesi	2,3,7,9,12	2023-2026

Çizelge 4.20. Karaisalı Yöresi ulusal ve uluslararası boyutta turizm markası olarak geliştirilmesi

TEMEL HEDEF-2			
Karaisalı Bölgesinin Ulusal ve Uluslararası Boyutta Turizm Markası Olarak Geliştirilmesi			
Amaç-1. Yazılı ve Görsel Materyallerin Tasarımı, Yayınlanması ve Görünürlüğünün Geliştirilmesi			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Karaisalı ilçesiyle ilgili değerler için katalog, broşür ve görsellerin hazırlanması ve dağıtımı	1,2,3,4,6,8,9,12	2023-2026
2	Karaisalı ilçesiyle ilgili tanıtım videoları hazırlanması	2,3,7,9,12	2023-2026
3	Yöreye ilgili bilgilerin yer aldığı sosyal medya hesapları açılması ve değerlerle ilgili hikayeler oluşturulması	1,2,3,4,6,8,9,12	2023-2026
Amaç-2. Bilimsel Araştırma, Toplantı ve Etkinliklerin Yapılması			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Turizmle ilgili bilgilerin verilebileceği seminerler yapılması okul çağında olan öğrencilere küçük yaşta farkındalığın oluşturulmasına yönelik eğitimler verilmesi	1,2,5,6,7,8,9,10,11,13	2023-2026
2	Yöreye ilgili bilgilerin verilebileceği eğitim etkinlikleri ve toplantılar oluşturulması	1,2,5,6,7,8,9,10,11,13	2023-2026
3	Yöreye ilgili kültürel etkinlik oluşturulması, etkinlikler için hibe programları oluşturmaya yönelik destek projeleri üretilmesi	1,2,5,6,7,8,9,10,11,13	2023-2026
Amaç-3. Yöresel El Sanatlarının Üretimi ve Pazarlamasının Geliştirilmesi			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Turizmi destekler nitelikte stantlar oluşturulması, Turizm sokağı gibi mekansal organizasyonlar yapılması	1,2,3,7,8,9,10,12,13	2023-2026

2	Yöresel ürünler ve el sanatlarının yapılmasına yönelik atölyeler ve üretim tesislerinin yapılması ve eğitsel faaliyetler oluşturulması	1,2,3,5,6,7,8,9,10,12,13	2023-2026
3	Yapılan yöresel el sanatlarında özendirme için yarışma ve festivaller düzenlenmesi	1,2,3,7,9,11,12,13	2023-2026
Amaç-4. Karaisalı Yöresi Turizm Amaçlı Ürün Tasarımları, Üretimi ve Pazarlanması			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Karaisalı ilçe kimliğini yaşatır ürünler tasarlanması ve üretimin yapılması	1,2,3,7,8,9,10,12,13	2023-2026
2	Yörenin turizm amaçlı ürünlerin satışı için sosyal medya hesaplarının oluşturulması ve pazarlanması	1,2,3,4,6,8,9,12	2023-2026
3	Yörenin kimliğini taşıyan ürünler arasında yarışmalar düzenlenmesi	1,2,3,4,6,8,9,12	2023-2026
Amaç-5. Karaisalı Yöresi Yerel Kimliği İçeren Bir Müzenin Oluşturulması			
No	Açıklamalı Faaliyetler ve Eylemler	Sorumlu Paydaşlar	Zaman Aralığı
1	Atıl durumda olan veya restore edilerek faaliyete geçirilebilecek eski bir yapının müze olarak kullanılması	1,2,5,6,7,10	2023-2026
2	Yörede üretimi yapılan ürünlerin müzede stantların oluşturulması ve tanıtılması	2,3,6,8,12,13	2023-2026
3	İlçenin geçmişten günümüze kültürünün canlandırması yapılan belgesellerin müzede tanıtılması	1,2,3,7,10	2023-2026

4.8. Karaisalı İlçesi Turizm Rotalarının Belirlenmesi

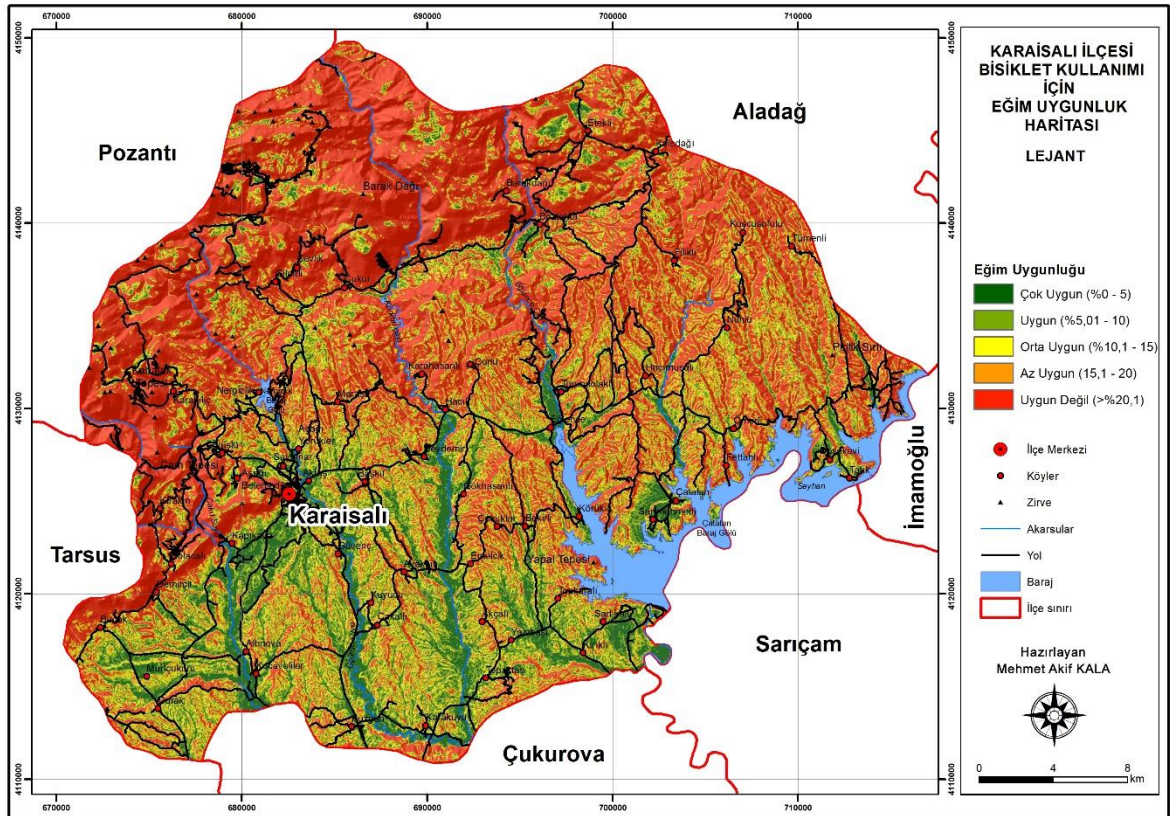
Karaisalı ilçesi turizm rotaları için uygunluk analizleri gerçekleştirilmiştir. Uygunluk analizlerinde eğim için uygunluk, kaynak noktalarına yakınlık ve yol ağlarına yakınlık verileri kullanılmıştır. Ayrıca mekânsal öneriler için Karaisalı ilçesi mevcut alan kullanımı, topografik özellikler, orman varlığı ve arazi örtüsü alan kullanımı sınıflaması yapılmıştır.

Eğim, yeryüzü üzerinde ulaşımı etkileyen önemli bir faktördür. Eğimin hem fazla hem de eğim uzunluğunun yüksek olduğu bölgeler bisiklet ile ulaşımı zorlaştırmaktadır. Alanın kuzey kesimlerinde eğim değerinin %20'nin çok üstünde olduğu yolların geçtiği bölümlerde ise bu değer daha düşük olduğu görülmektedir. Bisiklet uygunluğu için %0-5 arası çok uygun, %20 ve üzerinin uygun olmadığı bu konuda yapılan çalışmalarda belirtilmiştir (Çizelge 4.21) (Olgun, 2020).

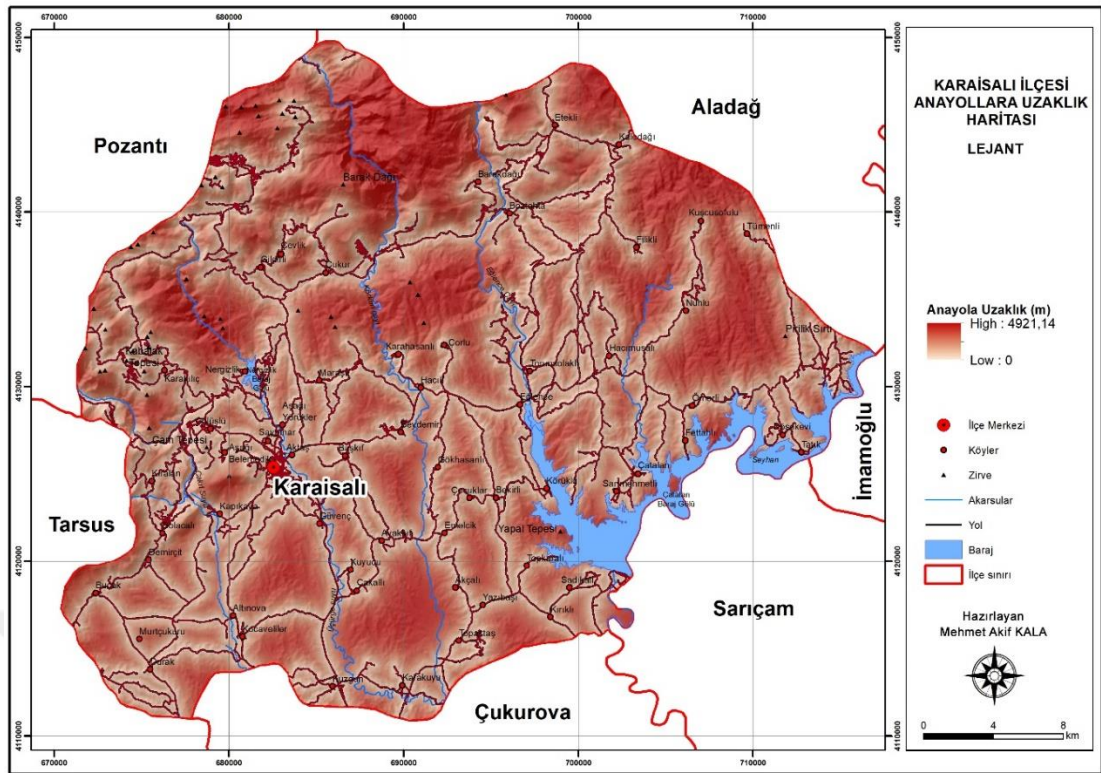
Çizelge 4.21. Bisiklet kullanımında eğim uygunluğu düzeyleri (Akbaba ve ark., 2023)

Eğim grupları	Uygunluk düzeyi
%0-5	Çok uygun
%5,1-10	Uygun
%10,1-15	Orta uygun
%15,1-20	Az uygun
> %20,1	Uygun değil

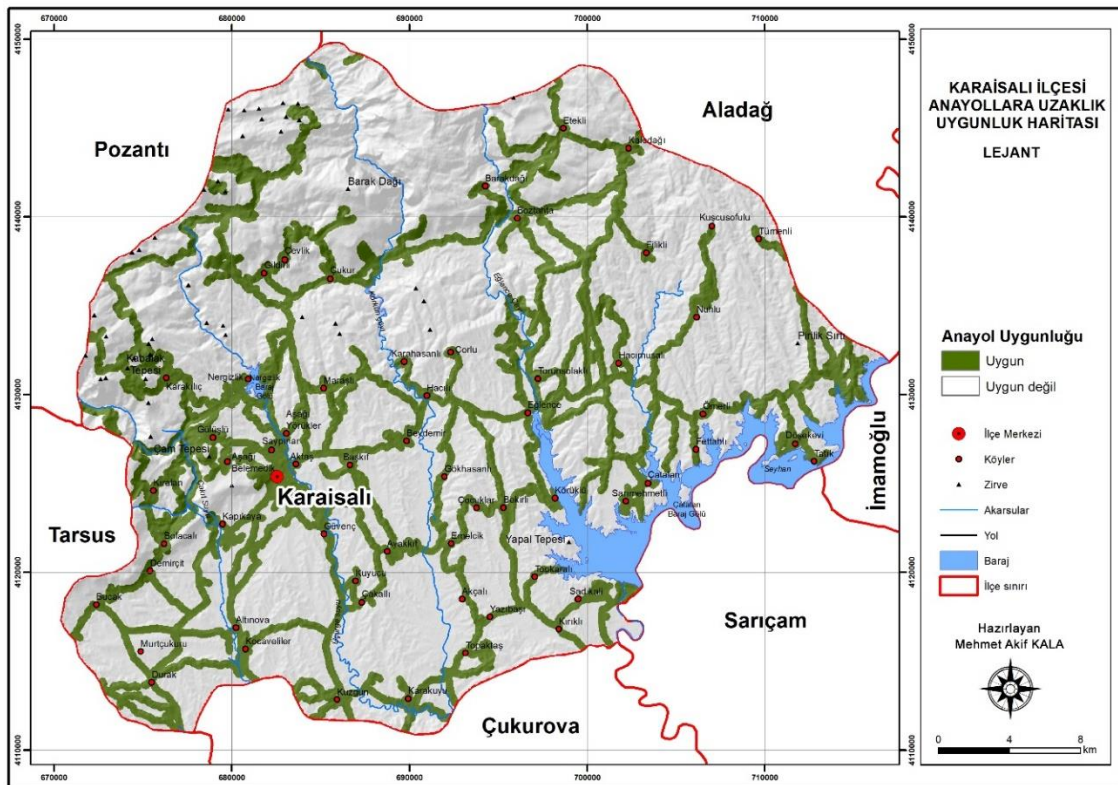
Karaisalı ilçesinde eğime göre bisiklet uygunluk analizi yapılmıştır. Bu veriler beş sınıfa gruplandırılmıştır (Şekil 4.31). Anayol ağlarına uzaklık analizi iki nokta arasındaki doğrudan uzaklığı veren Öklid mesafesine göre elde edilmiştir (Şekil 4.32). Öklid uzaklığı görüntüsü her hücreden en yakın kaynağa kadar ölçülen mesafeyi içerir. Mesafeler, rasterin izdüşüm birimlerinde kuş uçuşu (Öklid uzaklığı) olarak ölçülür ve hücre merkezinden hücre merkezine hesaplanır. Hesaplanan uzaklık verisine göre anayol ve anayola yakın olan güzergah uygun (0-200 m), anayoldan uzak alanlar (>200 m) ise uygun olmayan alanlar olarak belirlenmiştir (Şekil 4.31).

Şekil 4.31. Karaisalı ilçesi bisiklet kullanımı için eğim uygunluk haritası

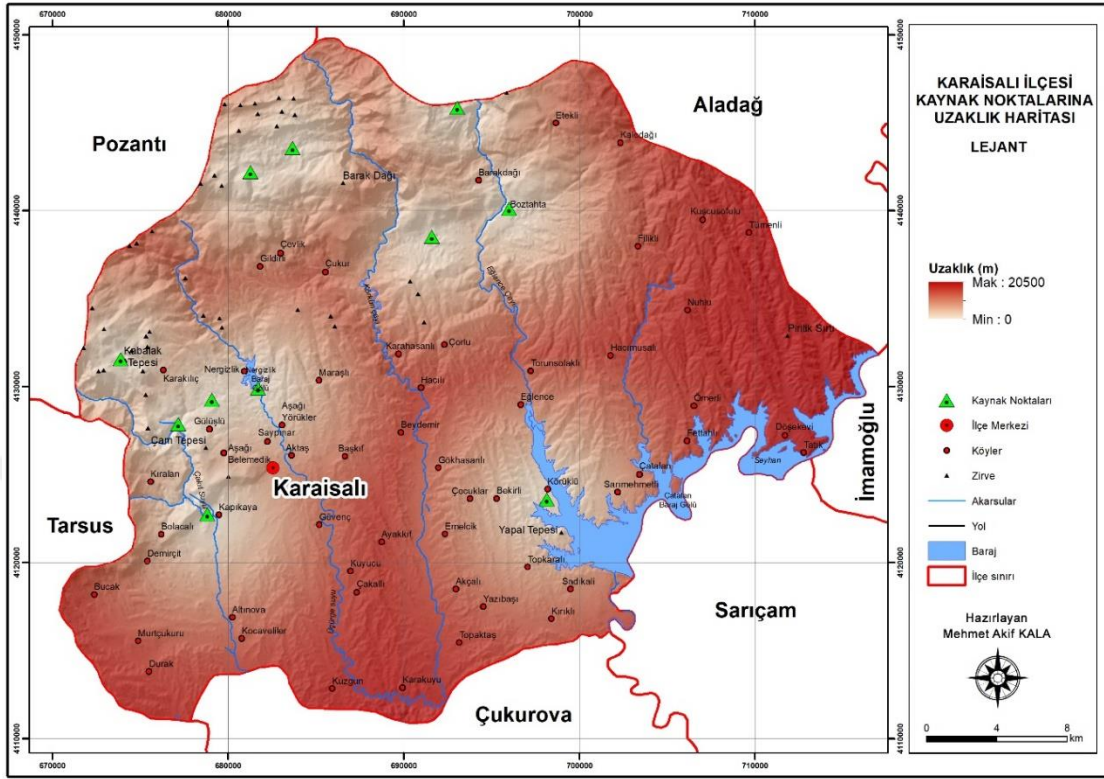
Şekil 4.32. Karaisalı ilçesi anayollara uzaklık haritası

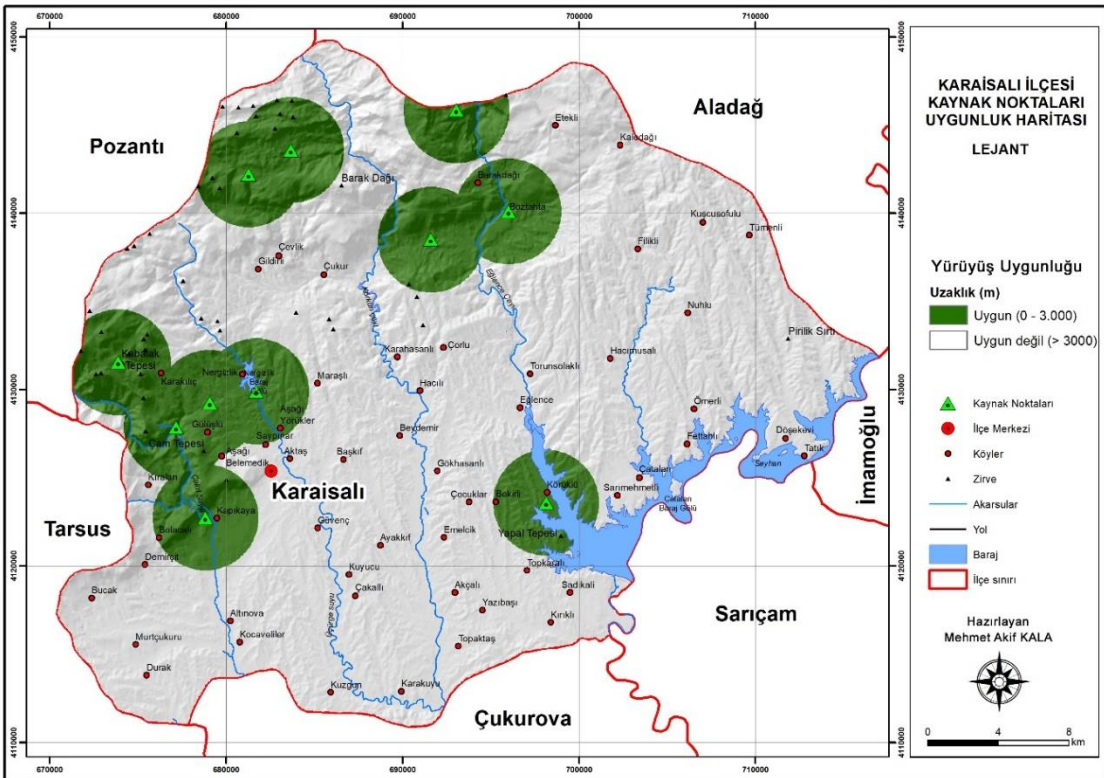
Şekil 4.33. Karaisalı ilçesi bisiklet kullanımı için anayola uzaklık uygunluk haritası

Kaynak noktalarına uzaklık analizi için de Öklid mesafesine göre elde edilmiştir (Şekil 4.34). Hesaplanan uzaklık verisine göre kaynak noktalarına uygun mesafe yürüme için 3000 m, bisiklet için

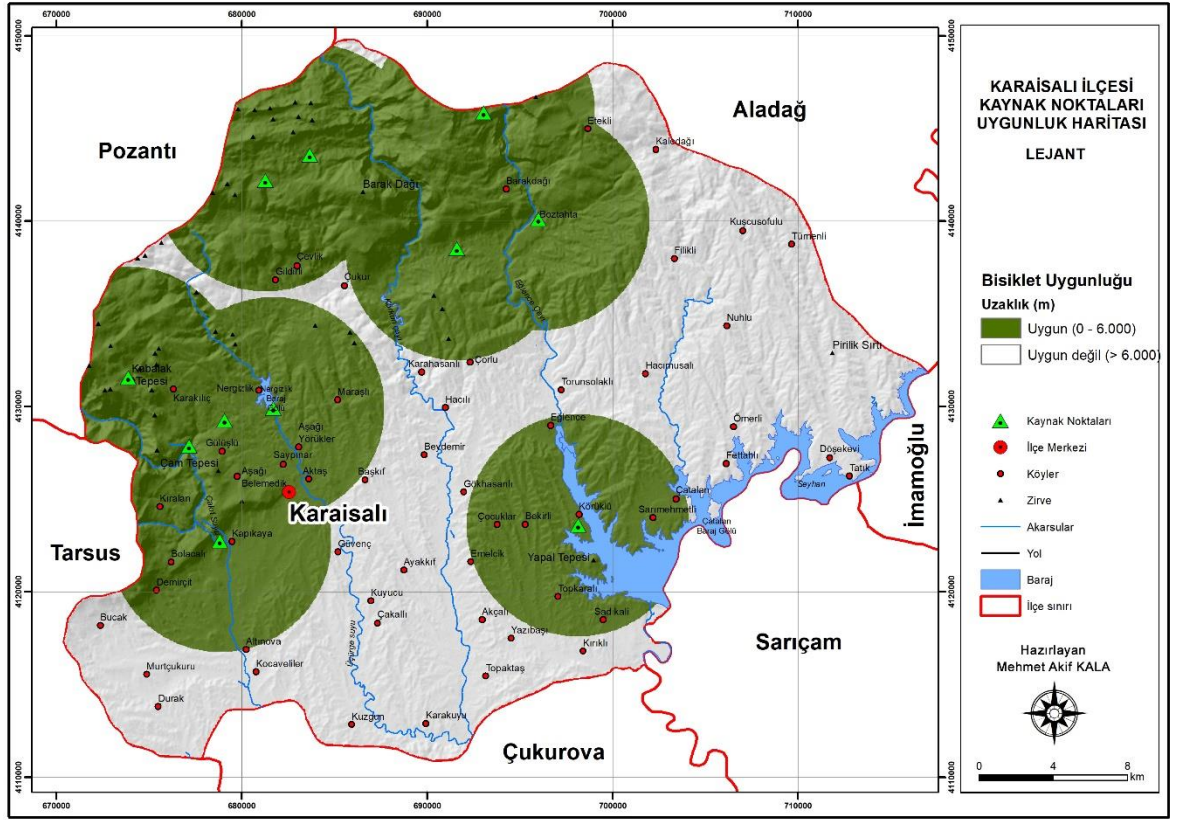
6000 m, enduro motosiklet için 12000 m olarak belirlenerek uygunluk haritaları elde edilmiştir (Şekil 4.35, 4.36, 4.37).

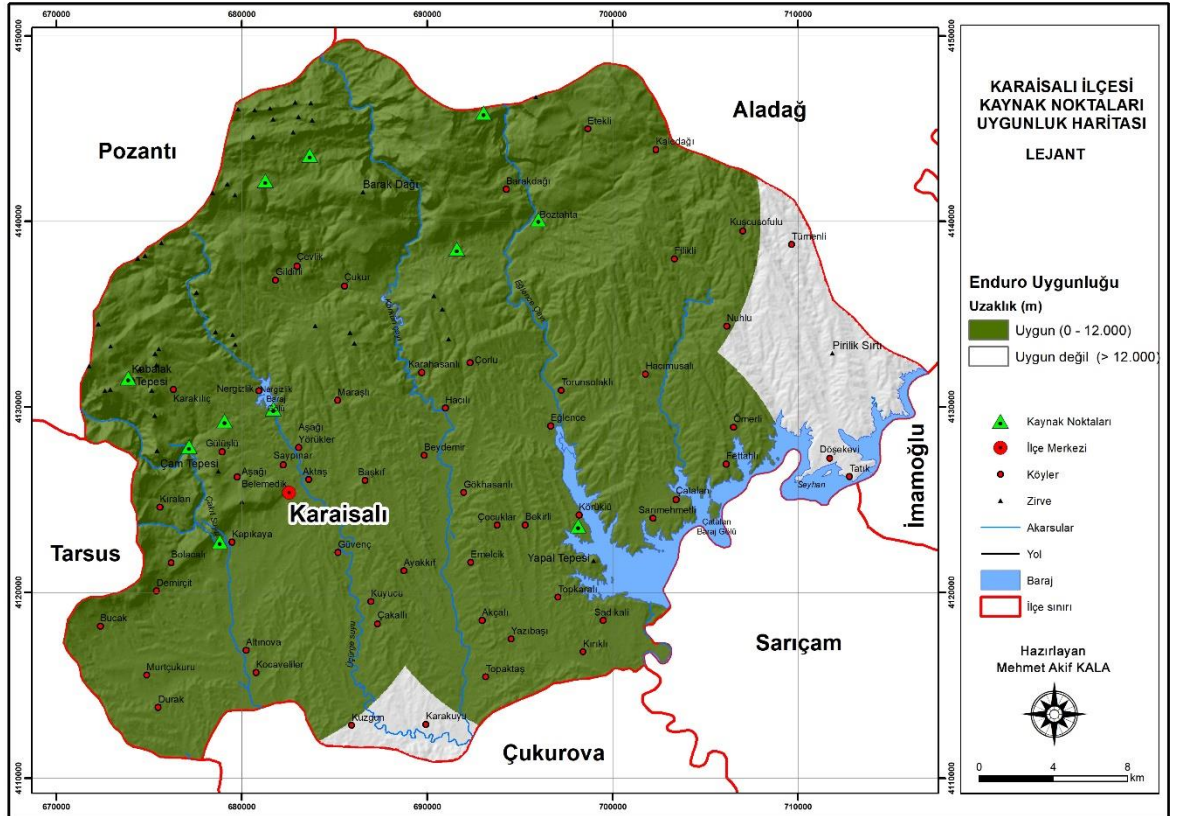
Şekil 4.34. Karaisalı ilçesi kaynak noktalarından uzaklık haritası

Şekil 4.35. Karaisalı ilçesi yürüyüş için kaynak noktalarına uzaklık uygunluk haritası

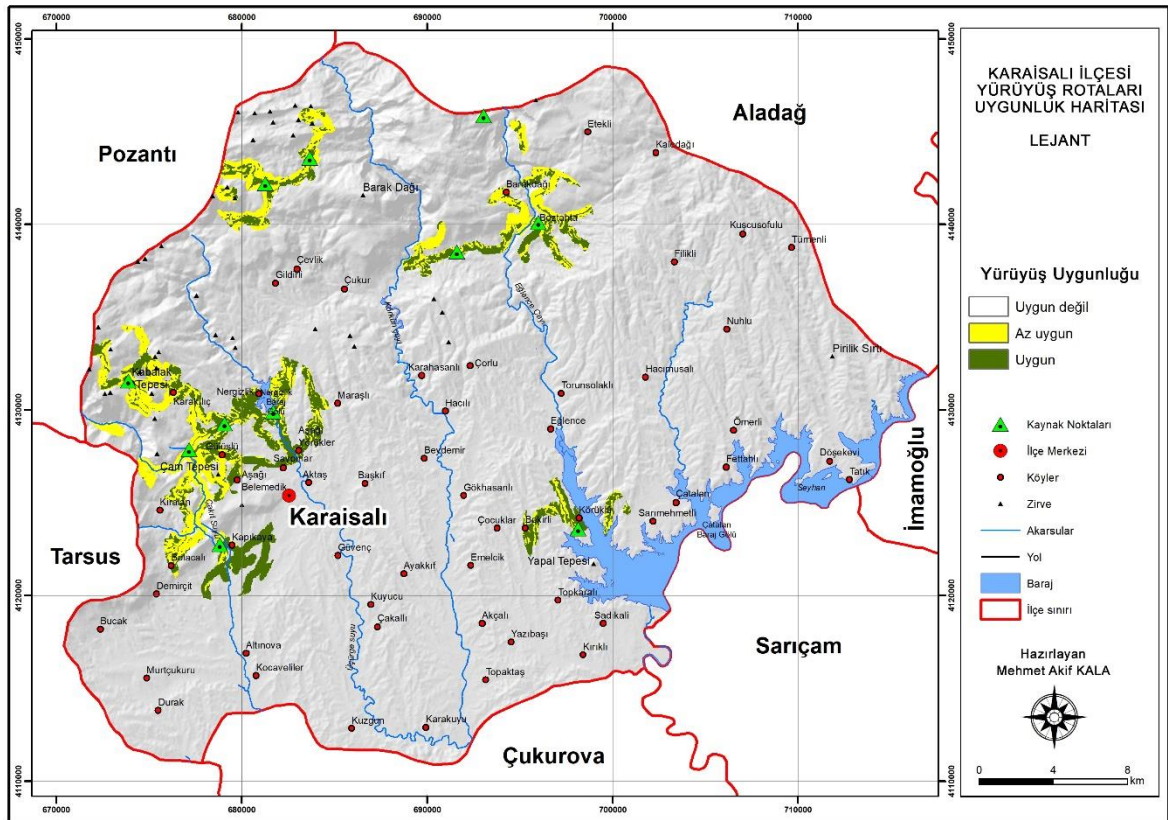

Şekil 4.36. Karaisalı ilçesi bisiklet için kaynak noktalarına uzaklık uygunluk haritası

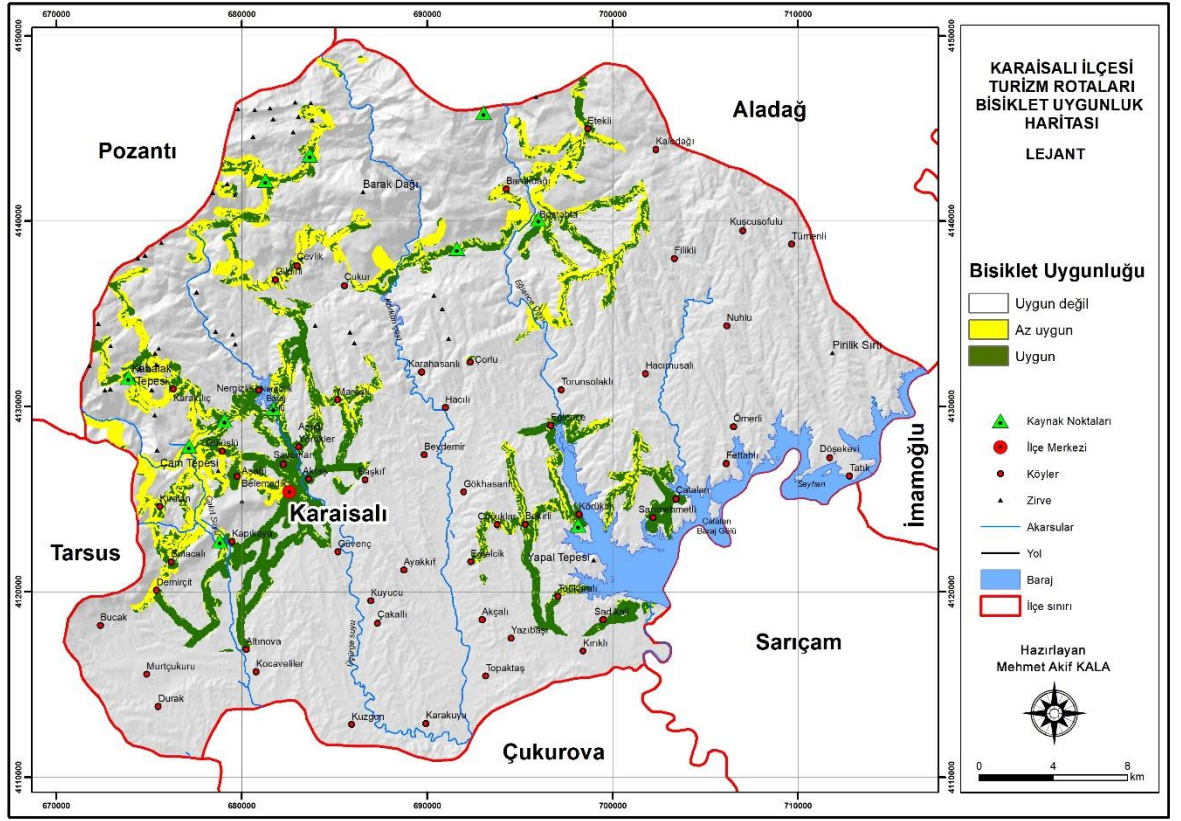

Şekil 4.37. Karaisalı ilçesi enduro motosiklet için kaynak noktalarına uzaklık uygunluk haritası

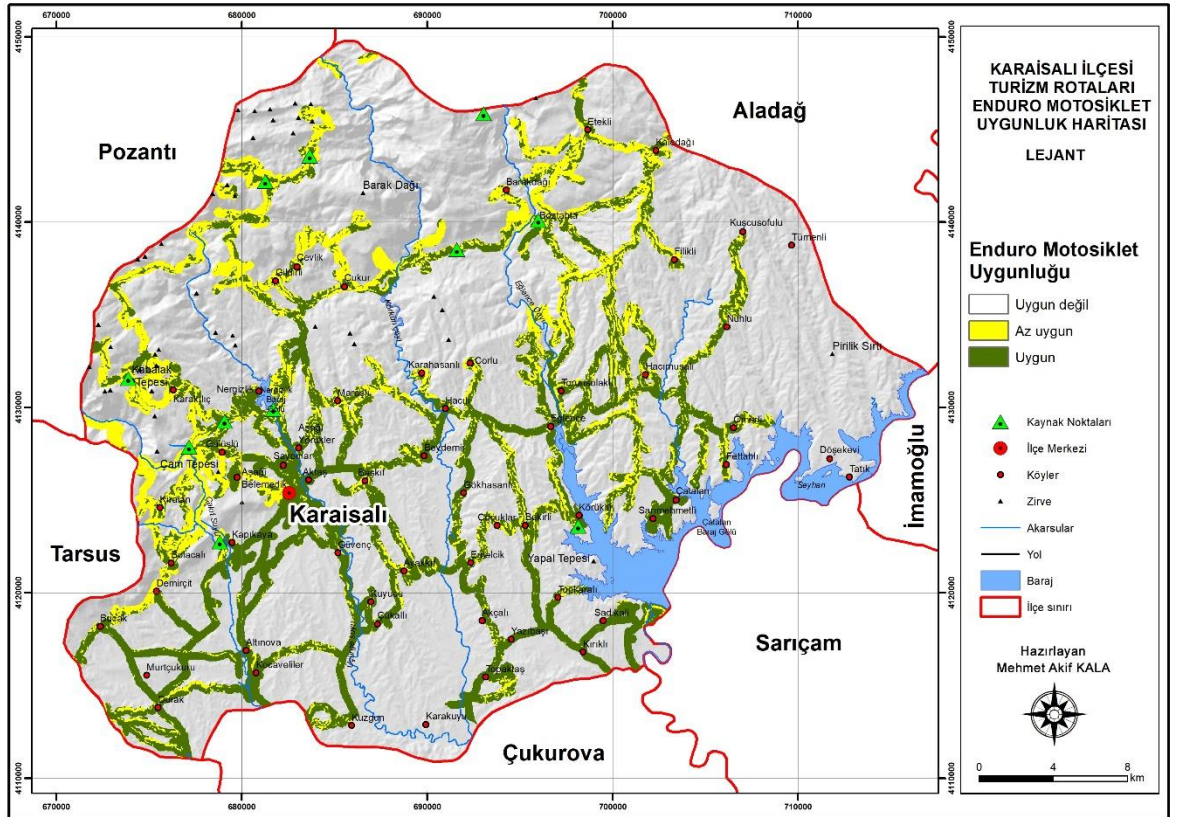
Genel uygunluk analizinde eğim uygunluğunda %15 eğime kadar alanlar potansiyel olarak uygun, %15,1-20 arası az uygun ve %20 üzeri uygun olmayan alanlar olarak belirlenmiştir. Yol ağlarından uzaklık verisinde ise 0-200 m mesafe uygun, diğer mesafeler uygun olmayan alanlar olarak belirlenmiştir. Kaynak noktalarından uzaklık verisinde ise, yürüme için 2000 m, bisiklet için 6000 m, enduro motosiklet için ise 12000 m mesafe uygun alanlar olarak değerlendirilmiştir. Bu üç veride öncelikli seçim olarak kaynak noktalarına uzaklık, sonra yol ağlarına uzaklık ve en son olarak eğim grubu düzeyinde uygun alanlar seçilerek yürüme, bisiklet ve enduro motosiklet için uygun alanlar haritası elde edilmiştir (Şekil 4.38, 4.39, 4.40).

Şekil 4.38. Karaisalı ilçesi yürüyüş rotaları uygunluk analizi

Şekil 4.39. Karaisalı ilçesi turizm rotaları için bisiklet uygunluk analizi

Şekil 4.40. Karaisalı ilçesi turizm rotaları için enduro motosiklet uygunluk analizi

- Eğim: Yüksek eğimler, rotanın zorluğunu artırır ve daha fazla fiziksel güç gerektirir. Eğim yüzdesi %0 ile %5 arasında olan rotalar genellikle düz veya hafif eğimli yolları içerir. Bu tür rotalar asfalt veya düzgün yüzeylerde bulunur ve düşük fiziksel çaba ile teknik zorluk gerektirir. Eğim yüzdesi %5 ile %10 arasında olan rotalar orta derecede eğimli yolları ve bazı küçük teknik engelleri içerir. Bu eğim, orta düzeyde fiziksel çaba gerektirir ve çeşitli zemin türleri içerebilir. Eğim yüzdesi %10 ve üzeri olan rotalar dik eğimler ve zorlu yüzey koşulları içerir. Bu tür rotalar yüksek fiziksel çaba ve gelişmiş teknik beceriler gerektirir, genellikle taşlı, çamurlu veya kayalık yüzeyler içerir.

Zemin ve Yüzey Türü: Asfalt gibi düz yüzeyler daha kolaydır. Taşlı veya çamurlu yüzeyler ise daha fazla teknik beceri ve fiziksel çaba gerektirir.

- Teknik Zorluk: Kayalıklar, kökler ve keskin virajlar teknik zorluklar yaratır ve zorluğu artırır.
- Rota Uzunluğu: Daha uzun rotalar, fiziksel olarak daha zorlayıcı olabilir.
- Hava Koşulları: Kötü hava koşulları, yüzeyin kaygan hale gelmesine neden olarak rotanın zorluğunu artırır.
- Yükseklik: Yüksek rakımlar, oksijen azalmasına bağlı olarak fiziksel zorluğu artırabilir.

Enduro motosiklet rotalarının zorluk derecelerini belirlerken eğim yüzdesi, zemin türü, teknik zorluklar ve rota uzunluğu gibi faktörler dikkate alınır. Eğim yüzdesi, rotanın zorluğunu belirlemede önemli bir kriterdir. Eğim %0 ile %10 arasında olan rotalar genellikle daha kolay olarak sınıflandırılır ve sürüş daha az fiziksel çaba gerektirir. Eğim %10 ve üzeri olduğunda ise rota daha zor hale gelir. Zemin türü ve yüzey koşulları da zorluk derecesini etkiler. Sert ve düzgün yüzeyler, enduro motosikletler için daha kolay sürüş sağlamaktadır. Keskin virajlar, dar yollar ve çeşitli engeller, rotanın zorluğunu artırır. Rota uzunluğu da zorluk derecesini etkileyerek uzun rotalar, daha fazla fiziksel çaba ve dayanıklılık gerektirir, bu da rotayı daha zor hale getirebilir (Anonim 12, 2024).

Şahin (2006)'ya göre yürüyüş rotalarına zorluk derecelere vardır. Bu zorluk derecelerine göre yapılan sınıflamalarda 1'den 6 ya kadar sınıflandırılmış zorluk dereceleri;

- Zorluk derecesi 1 (kolay): Yürüyüş eğimi azdır. Yükselme yani çıkış çok az yapılmaktadır. Çıkışlar 100 m'yi geçmez. Toplam yürüyüş mesafesi 8 km'yi bulur. Yürüyüş süresi 4 saati geçmez. Geniş patikalar, stabilize köy veya orman yolları kullanılır. Yürüyüşlere yeni başlayan ve sağlık problemi bulunmayan herkes katılabilir.
- Zorluk derecesi 2 (orta): Yürüyüş eğimi azdır. Toplamda 300 m'yi geçmeyen hafif çıkışlar içerir. Toplam yürüyüş mesafesi 12 km'yi bulur. Toplam yürüyüş süresi 4-5 saati geçmez. Geniş patikalar, stabilize köy veya orman yolları kullanılır. Birkaç kolay yürüyüşe katılmış, belli kondisyona ulaşmış herkese uygundur.
- Zorluk derecesi 3 (orta zor): Yürüyüş eğimi artmaktadır. 500 m'yi geçmeyen çıkışlar içerir. Daha dar patikalardan, bazen sık ormanlık alanlardan, daha taşlıklı bölgelerden

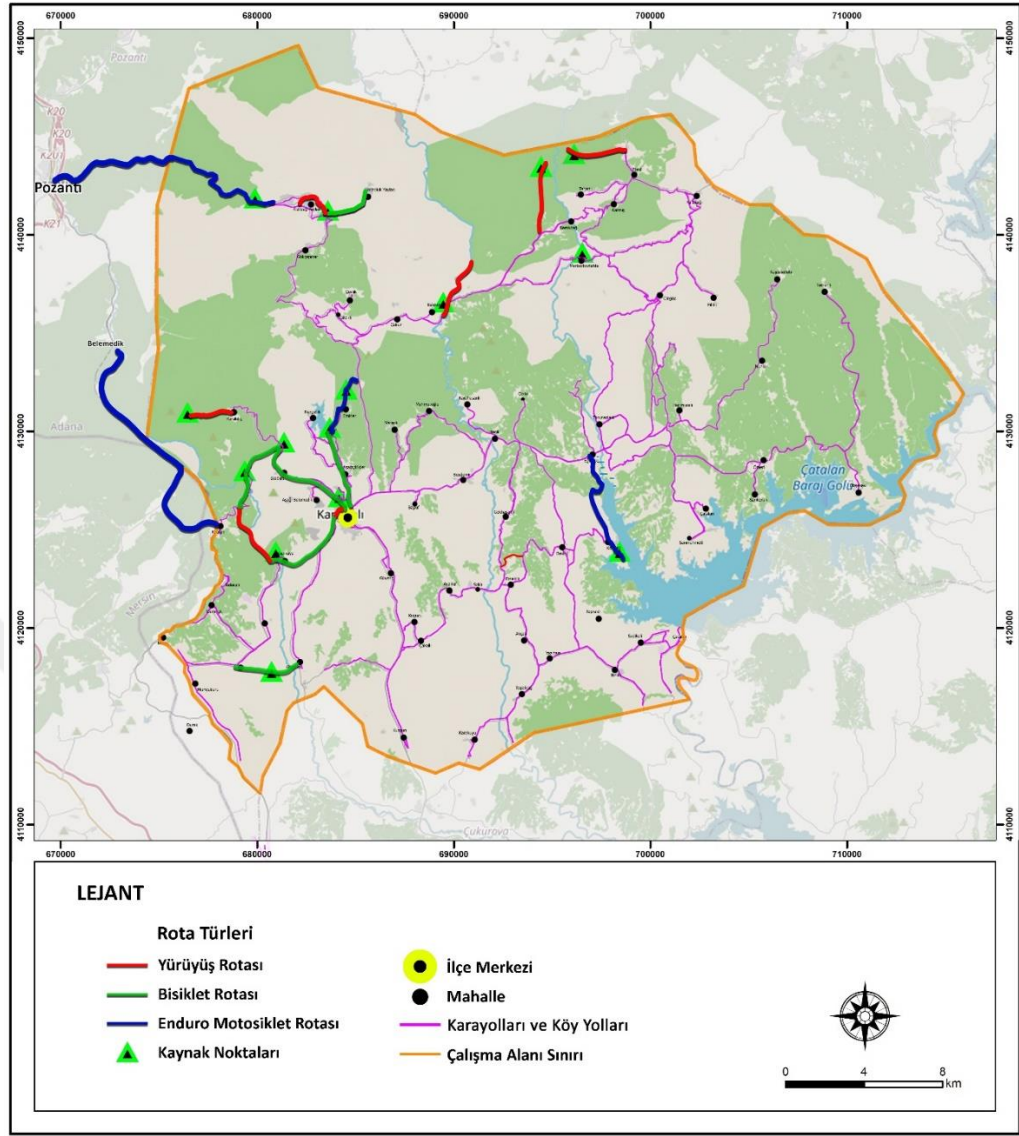
geçmek gerekebilir. Islak geçişlerde yoğunlaşmaktadır. Toplam yürüyüş süresi 6-7 saati geçmez. Toplam yürüyüş mesafesi 15-16 km'dir. Yürüyüşler, kondisyonu iyi ve yürüyüş deneyimi olan herkese uygundur.

- Zorluk derecesi 4 (zor): Yürüyüş eğimi fazlalaşmaya başlar. Çıkışlar 700 m'yi bulmaktadır. Patikalar iyice bozuktur, bazı yerlerde yoktur. Ormanlık alan varsa daha sık olmaktadır. Daha kayalık ve taşlık arazide yol alınmaktadır. Birkaç saatlik zorlu olmayan kanyon geçişleri olabilir. Toplam yürüyüş süresi 8-9 saati geçmez. Sportif, tecrübeli ve kondisyonu iyi olan kişilere uygundur.
- Zorluk derecesi 5 (çok zor): Yürüyüş eğimi zordur. Fazla sert yapılı, zaman zaman taşlık, kayalık, patikasız ve ormanlık alanlardan gidilmektedir. Çıkışlar 1000 m'yi de geçmeye başlar ve uzun süreli rota takibi gerektiren, zorlu arazi şartlarında ilerlenen yürüyüşlerdir. Rehberin çok deneyimli olması gerekir. Gerekğinde kamp yapılabilir. Toplam yürüyüş süresi 10 saati bulmaktadır. Bu zorluk derecesi yüksek yürüyüş, sportif, tecrübeli ve kondisyonu iyi, deneyimli yürüyüşçüler için uygundur.
- Zorluk Derecesi 6: Bol eğimli, çıkışları ve inişleri fazla olan, çıkışları 1500 m'yi bulabilen, uzun süreli rota takibi gerektiren zorlu arazi şartlarında ilerlenen yürüyüşlerdir. Gerekğinde konaklama yani kamp yapılabilir. Yürüyüş süresi 8 saat ve üzeri olmaktadır. Deneyim, dikkat, kondisyon, bilgi ve disiplin gerektirir.

Ayrıca rota üzerinde bulunan doğal ve kültürel turizm noktalarında belirli faaliyetler/eylemlerle ilgili işaretlemeler öngörülmüştür. Rotalarla ilgili zorluk dereceleri Çizelge 4.24'de verilmiştir.

Çizelge 4.22. Karaisalı İlçesi Turizm Rotaları Zorluk Dereceleri

No	Bisiklet Rotaları	Eğim Farkı	Mesafe (km)	Yol Tipi	Zorluk Derecesi
1	Kapıkaya kanyonu Bisiklet Rotası	107	5,35	Asfalt	Orta
2	Nergizlik Barajı Bisiklet Rotası	113	5,69	Asfalt	Orta
3	Kesirihan Bisiklet Rotası	59	2,92	Stabilize	Kolay
4	Yerköprü-Varda Köprüsü Bisiklet Rotası	370	16,82	Asfalt	Orta Zor
No	Enduro Motosiklet Rotaları	Eğim Farkı	Mesafe (km)	Yol Tipi	Zorluk Derecesi
1	Nergizlik Orman Enduro Motosiklet Rotası	259	8,89	Toprak	Kolay
2	Taşdurmaz Enduro Motosiklet Rotası	183	11,14	Toprak	Kolay
3	Kızıldağ-Pozantı Enduro Motosiklet Rotası	918	22,98	Stabilize	Kolay
4	Eğlence Körüklü Enduro Motosiklet Rotası	92	8,51	Asfalt	Kolay
No	Yürüyüş Rotaları	Eğim Farkı	Mesafe (km)	Yol Tipi	Zorluk Derecesi
1	Körkün Kanyonu Yürüyüş Rotası	178	4,56	Toprak	Orta
2	Kapıkaya kanyonu Yürüyüş Rotası	403	4,53	Toprak	Orta Zor
3	Ramazanoğlu Cami Yürüyüş Rotası	113	2,19	Asfalt	Orta
4	Yanikkale Yürüyüş Rotası	290	3,43	Toprak	Orta
5	Milvan Kale Yürüyüş Rotası	527	4,22	Toprak	Orta Zor
6	Keçi Kalesi Yürüyüş Rotası	191	3,3	Toprak	Orta

Şekil 4.42. Karaisalı ilçesi turizm rotaları ve ulaşım ağı

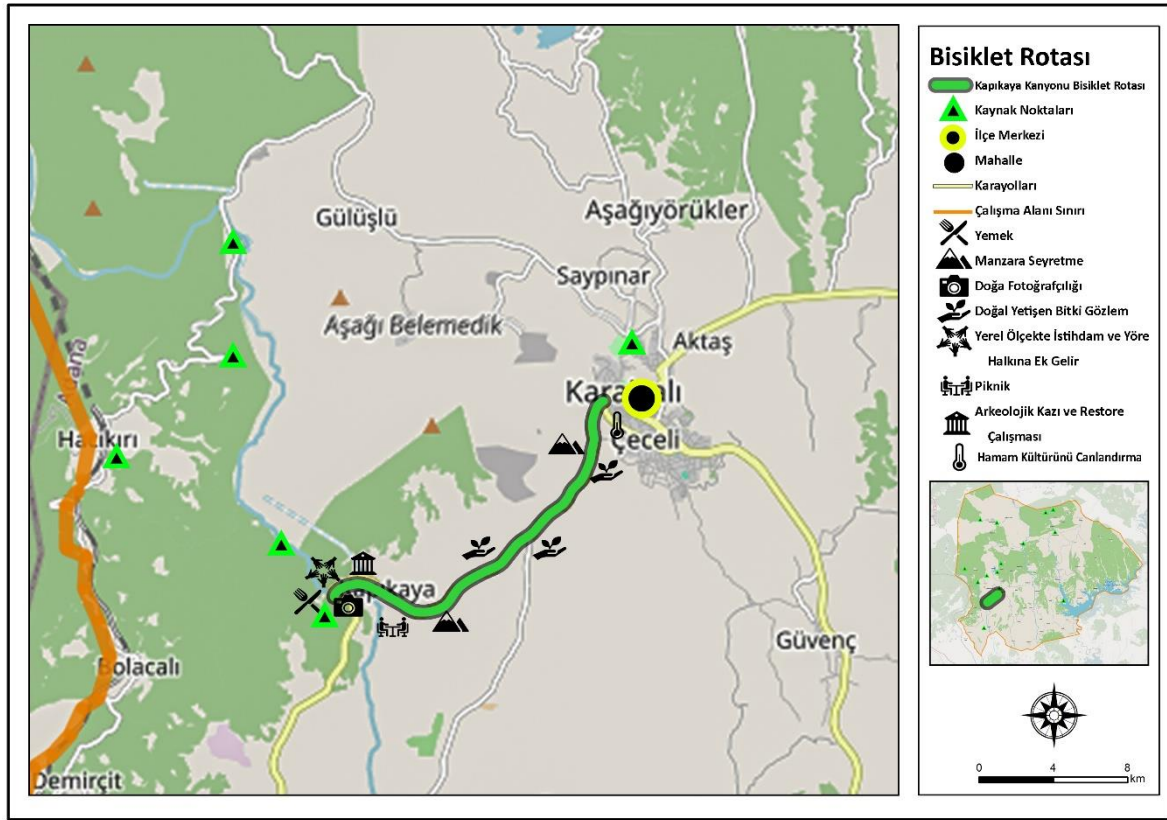
4.8.1. Bisiklet Rotaları

Çalışma alanında dağ bisikletiyle doğayı keşfeden gruplar, anket çalışma sonuçlarına göre kişilerin önerdiği rotalar dikkate alınarak bisiklet rotaları oluşturulmuş, rota üzerindeki ve çevresindeki doğal ve kültürel peyzaj değerleriyle birleştirilmiştir. Örneğin, Kapıkaya Kanyonu rotası, Nergizlik Barajı rotası, Kesirihan rotası, Yerköprü-Varda Köprüsü rotası.

Kapıkaya Kanyonu Rotası

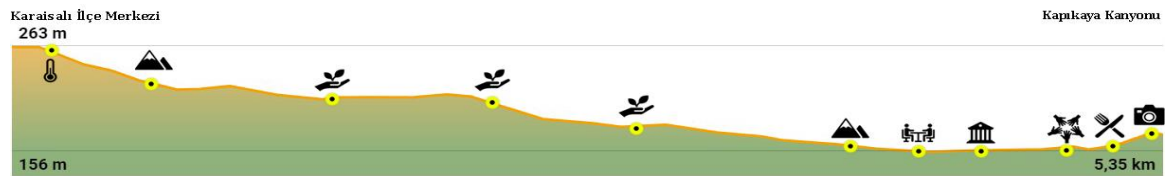
İlçe merkezine yaklaşık 5,35 km mesafede yer alan Kapıkaya Kanyonu bisiklet rotası için orta zorluk derecede olup 25 dakika sürmektedir. Araç yolu boyunca bisiklet yolu yapılarak yol bisikletler için elverişli hale getirilebilir. Kapıkaya Kanyonu girişine bağlanan parkur, Karaisalı İlçe Merkezinden başlamaktadır. Rota üzerinde yemek, manzara seyretme, doğa fotoğrafçılığı, doğal yetişen bitki gözlem, yerel ölçekte istihdam ve yöre halkına ek gelir, piknik, arkeolojik kazı ve restore

alışması ve hamam kültürünün canlandırılması etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rota Şekil 4.43’de verilmiştir.

Şekil 4.43. Kapıkaya Kanyonu Rotası

Rakım 156 metreden 263 metreye kadar değişmektedir. Rotanın eğim kesit profili Şekil 4.44’de verilmiştir. Asfalt yol olup yol boyu sağlı sollu olarak yörede yetişen ve yetiştirilen ürünler gözlemlenebilmektedir. Rota üzerinde tarihi hamam ve tarihi cami yer almaktadır. 5,35 km uzunluğundaki rota ortalama %2.2’lik eğime ve % 7.6’lık maksimum eğime sahiptir.

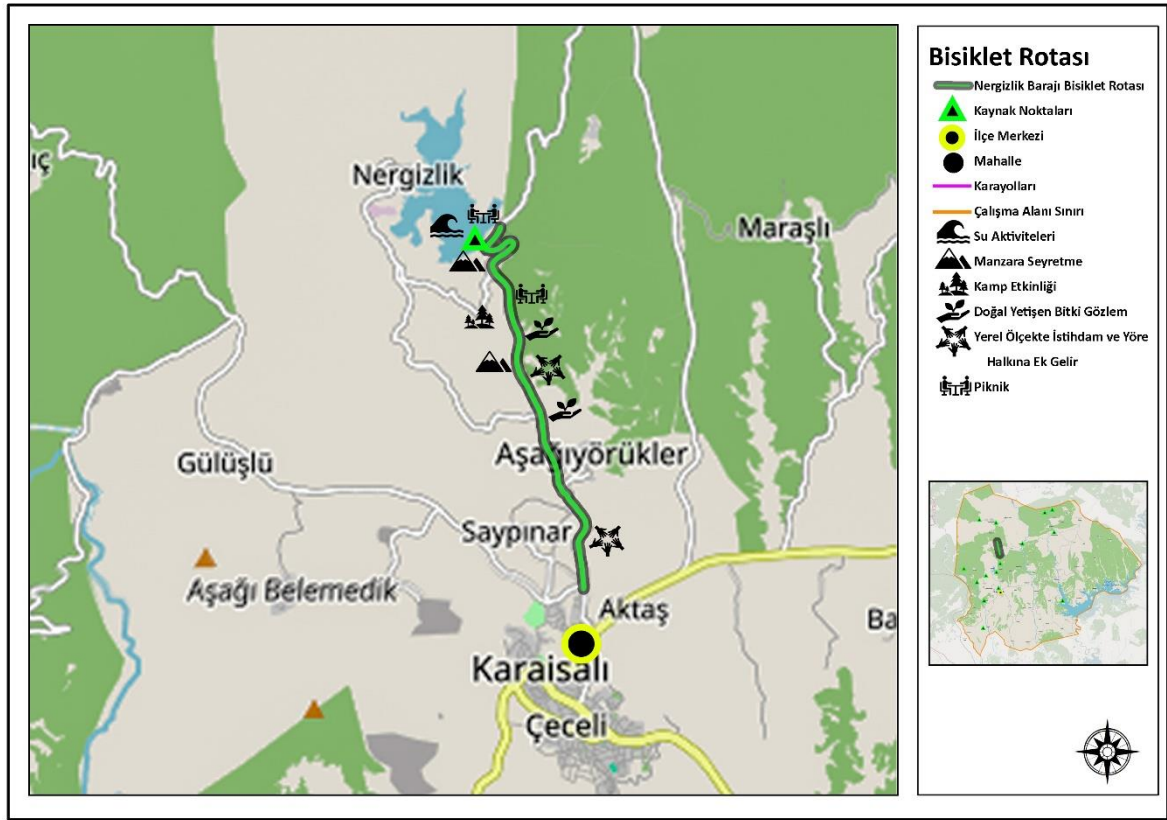

Şekil 4.44. Kapıkaya Kanyonu Rotası Kesiti

Nergizlik Barajı Rotası

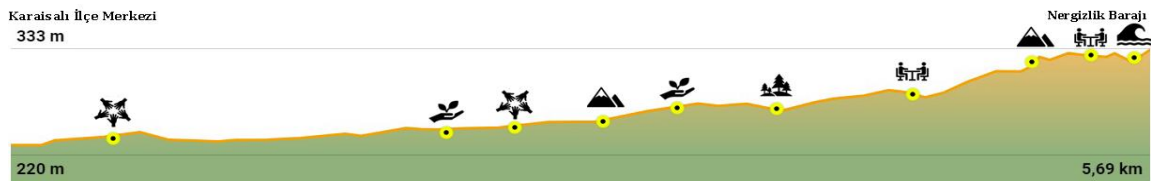
İlçe merkezine yaklaşık 5,69 km mesafede yer alan Nergizlik Barajı Bisiklet Rotası orta zorluk derecede olup 25 dakika sürmektedir. Nergizlik Barajının girişine bağlanan rota, Karaisali İlçe Merkezinden başlamaktadır. Rota üzerinde su aktiviteleri, manzara seyretme, kamp etkinliği, doğal yetişen bitki gözlem, yerel ölçekte istihdam ve yöre halkına ek gelir ve piknik etkinlik ve

aktiviteleri için uygundur. Rota asfalt ve stabilize yol olarak devam etmektedir. Rotanın gösterimi Şekil 4.45’de verilmiştir.

Şekil 4.45. Nergizlik Barajı Rotası

Rakım 220 metreden 333 metreye kadar değişmektedir. Rotanın kesiti Şekil 4.46’da verilmiştir. Asfalt yol olup yol boyu sağlı sollu olarak yörede yetişen ve yetiştirilen ürünler gözlemlenebilmektedir. Rota üzerinde piknik alanları ve doğal alanlar yer almaktadır. 5,69 km uzunluğunda olan rota ortalama %2’lik eğime ve %9’luk maksimum eğime sahiptir.

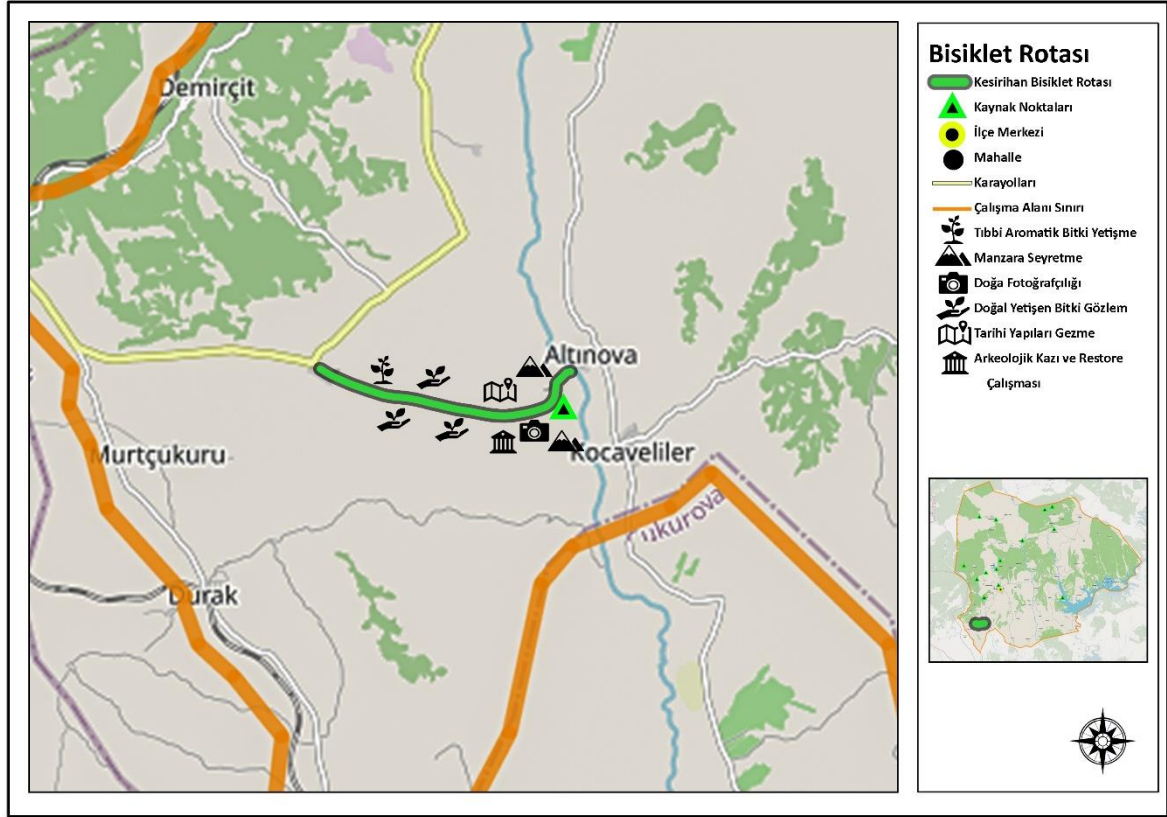

Şekil 4.46. Nergizlik Barajı Rotası Kesiti

Kesirihan Rotası

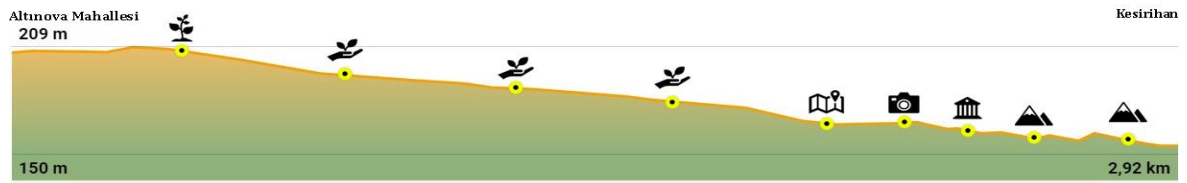
Altınova mahallesinin Hacıraplar parçasına geçilen yolda Bisiklet Rotası zorluk derecesi kolay derecede olup 20 dakika sürmektedir. Karaisalı İlçe Merkezine yakın olması nedeniyle avantajlı konumdadır. Rota üzerinde tıbbi aromatik bitki yetiştirme, manzara seyretme, doğa fotoğrafçılığı, doğal yetişen bitki gözlem, tarihi yapıları gezme, arkeolojik kazı ve restore çalışması

etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rota üzerinde yer alan tarihi Kesirihan yerinde gözlemlenebilmektedir. Rotanın Şekil 4.47’de verilmiştir.

Şekil 4.47. Kesirihan Rotası

Rakım 150 metreden 209 metreye kadar değişmektedir. Rotanın kesiti Şekil 4.48’de verilmiştir. Stabilize yol olup yol boyu sağlı sollu olarak yörede yetişen ve yetiştirilen ürünler gözlemlenebilmektedir. Altınova mahallesinin iki yerleşim alanı arasında yer alan rota 3,00 km uzunluğunda olan rota ortalama %2’lik eğime ve %4,7’lik maksimum eğime sahiptir.

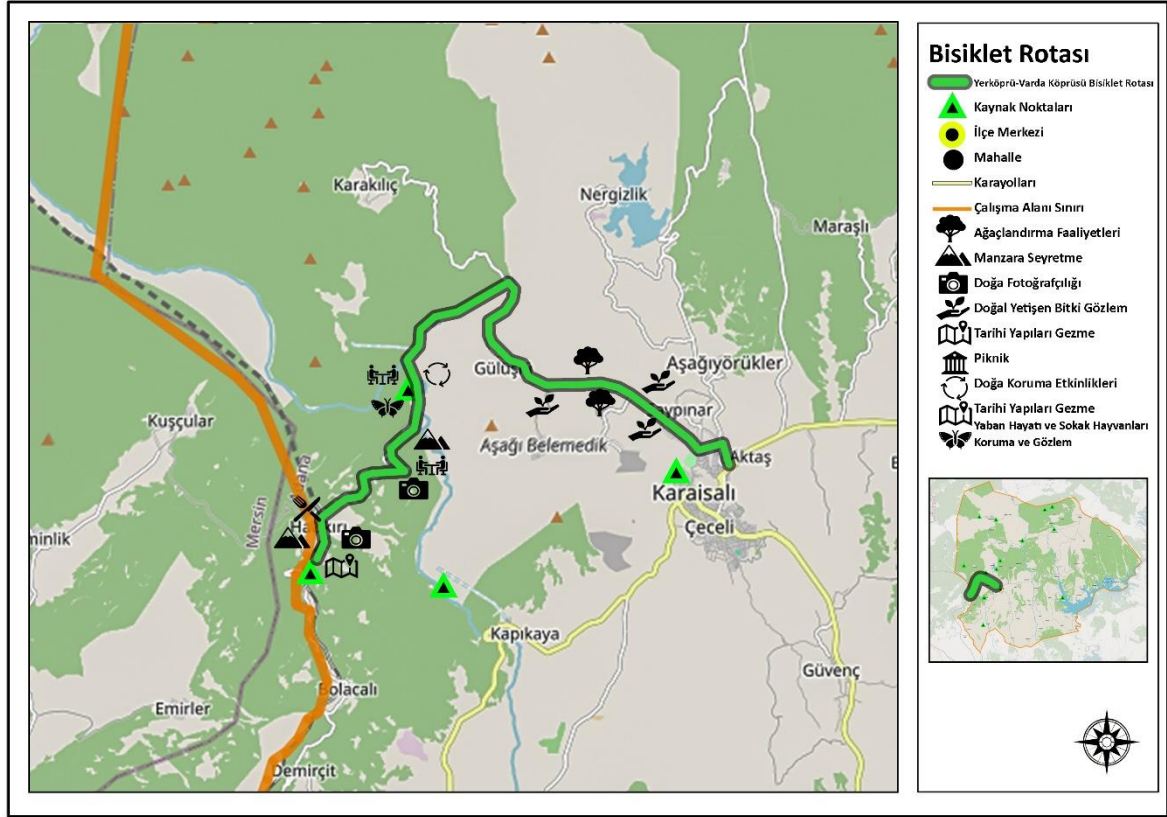

Şekil 4.48. Kesirihan Rotası Kesiti

Yerköprü-Varda Köprüsü Rotası

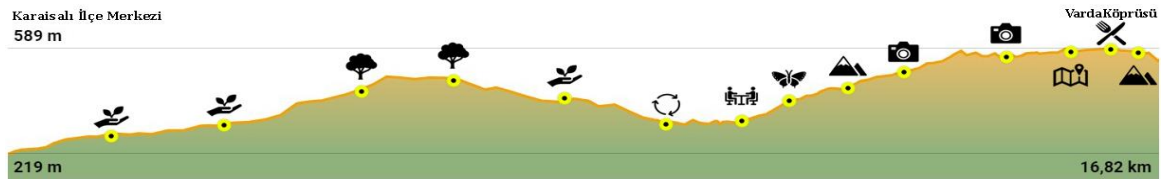
İlçe merkezinden başlayan rota yaklaşık 16,82 km uzunluğunda olup dik rampalar ve inişler yer almaktadır. Yerköprü-Varda Köprüsü Bisiklet Rotası için orta zor derecede olup 120 dakika sürmektedir. Rota üzerinde Yerköprü Orman Parkı, Macera Parkı yer almaktadır. Rota tarihi Varda (Alman) Köprüsünde sonlanmaktadır. Rota üzerinde ağaçlandırma faaliyetleri, manzara seyretme, doğa fotoğrafçılığı, doğal yetişen bitki gözlem, tarihi yapıları gezme, piknik, doğa koruma

etkinlikleri, yaban hayatı ve sokak hayvanları koruma ve gözlem etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rota Şekil 4.49’da verilmiştir.

Şekil 4.49. Yerköprü-Varda Köprüsü Rotası

Rakım 219 metreden 589 metreye kadar değişmektedir. Rotanın kesiti Şekil 4.50’da verilmiştir. Asfalt yol olup genel olarak çam ormanlarının içinden geçilmektedir. Rota üzerinde piknik alanları ve doğal alanlar yer almaktadır. 16,82 km uzunluğunda olan rota ortalama %2’lik eğime ve %15.4’lük maksimum eğime sahiptir.

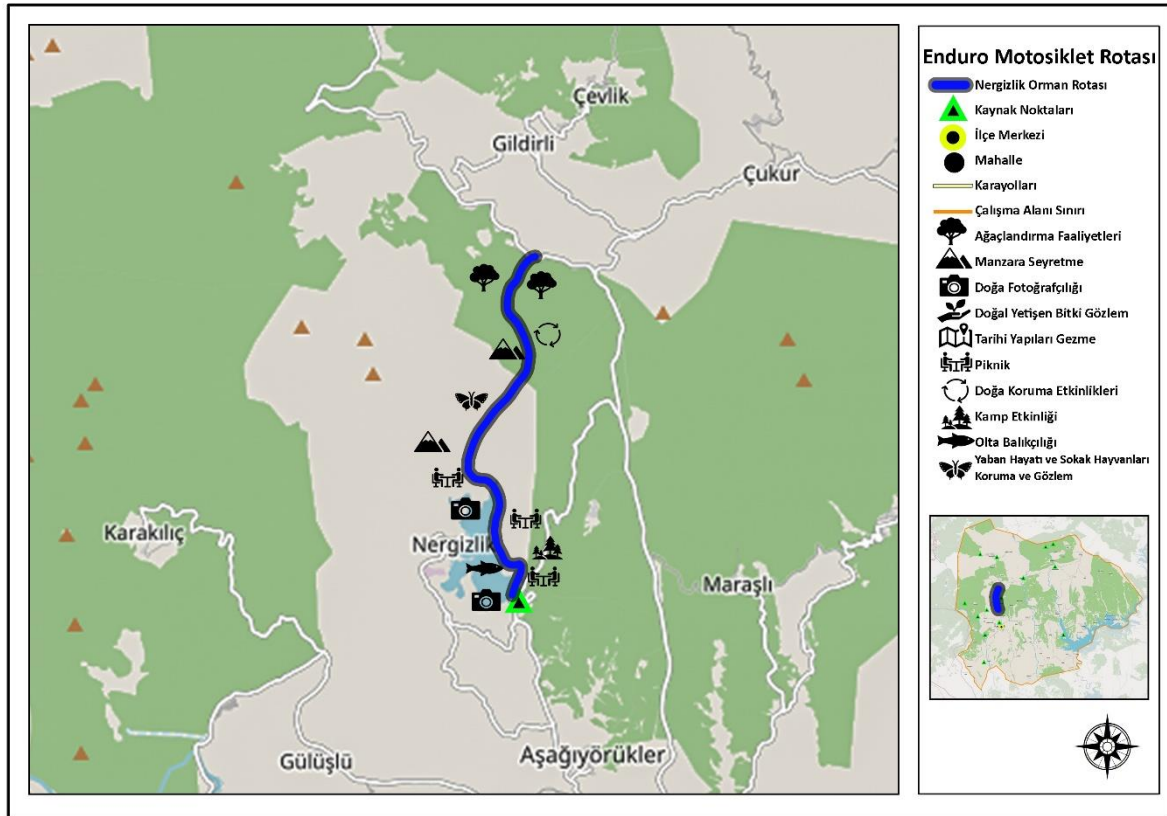
Şekil 4.50. Yerköprü-Varda Köprüsü Rotası Kesiti

4.8.2. Enduro – Motosiklet Rotaları

Karaisali bölgesinde enduro için elverişli rotalar bulunmaktadır. Bunlardan Nergizlik Orman rotası, Taşdurmaz rotası, Kızıldağ-Pozantı rotası, Eğlence-Körüklü rotası yer almaktadır. Rotalar genel olarak kolay zorluktur.

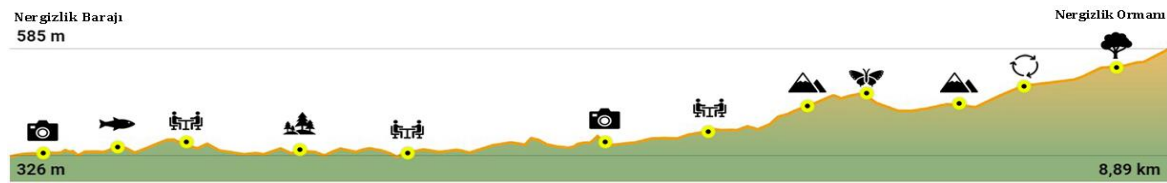
Nergizlik Orman Rotası

Rota 8,89 km uzunluğundadır. Başlangıç noktası Nergizlik Barajı kapaklarından asfalt yol olarak başlayıp stabilize yol olarak belirli bir kısma kadar devam etmektedir. Baraj çevresinde yer alan yol toprak yol olarak devam etmektedir. Rota üzerinde ağaçlandırma faaliyetleri, manzara seyretme, doğa fotoğrafçılığı, doğal yetişen bitki gözlem, tarihi yapıları gezme, piknik, doğa koruma etkinlikleri, kamp, olta balıkçılığı, yaban hayatı ve sokak hayvanları koruma ve gözlem etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rotanın bitiş noktası Kızıldağ Yayla yoluna bağlanmaktadır. Rota ve üzerindeki durak noktaları Şekil 4.51’de verilmiştir.

Şekil 4.51. Nergizlik Orman Rotası

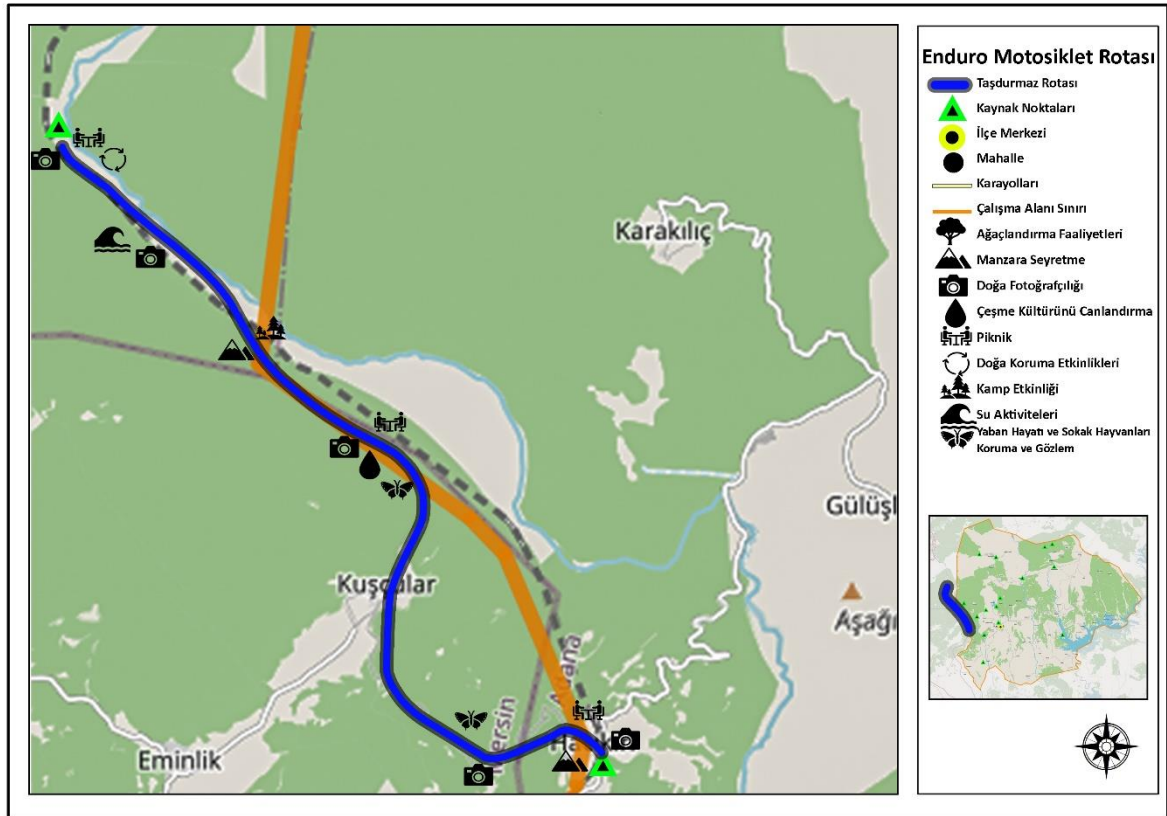
Şekil 4.52’de yer alan kesitte görüldüğü üzere baraj bölgesinde eğim minimum olarak devam ederek, sonrasında artmaktadır. 326 metre yükseklikten başlayıp 585 metre maksimum yüksekliğe ulaşan parkurun eğimi ortalama %3, maksimum eğimi %8,7’dir.

Şekil 4.52. Nergizlik Orman Rotası Kesiti

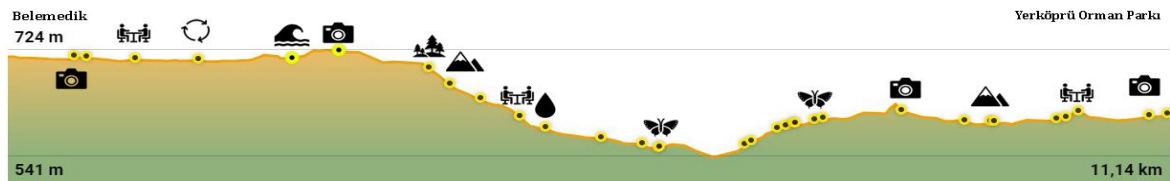
Taşdurmaz Rotası

Rota yaklaşık 11,14 km uzunluğundadır. Yerköprü Orman Parkından başlayan rota engebeli ve taşlık olarak başlayıp stabilize yol olarak belirli bir kısma kadar devam etmektedir. Toprak yola sahip olan rotada kanyon çevresinden ve dağ yamaçlarından geçmektedir. Rota üzerinde ağaçlandırma faaliyetleri, manzara seyretme, doğa fotoğrafçılığı, çeşme kültürü canlandırma, piknik, doğa koruma etkinlikleri, kamp, su aktiviteleri, yaban hayatı ve sokak hayvanları koruma ve gözlem etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rotanın bitiş noktası Beledik Orman Parkına bağlanmaktadır. Rota ve üzerindeki durak noktaları Şekil 4.53’de verilmiştir.

Şekil 4.53. Taşdurmaz Rotası

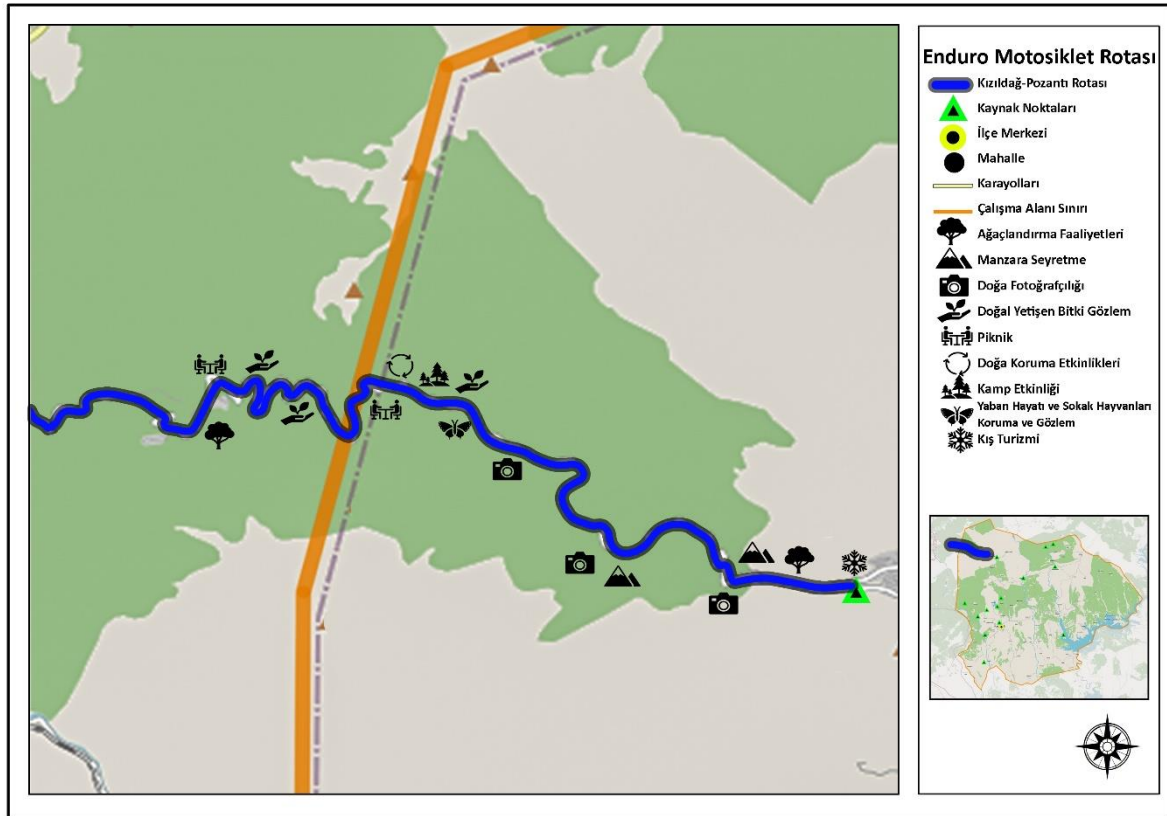
Şekil 4.54’de yer alan eğim kesit profilinde görüldüğü üzere eğim farkı bazı bölgelerde fazla çıkmaktadır. 541 metre yükseklikten başlayıp 724 metre maksimum yüksekliğe ulaşan parkurun eğimi ortalama %1.6, maksimum eğimi %59.1’dir.

Şekil 4.54. Taşdurmaz Rotası Kesiti

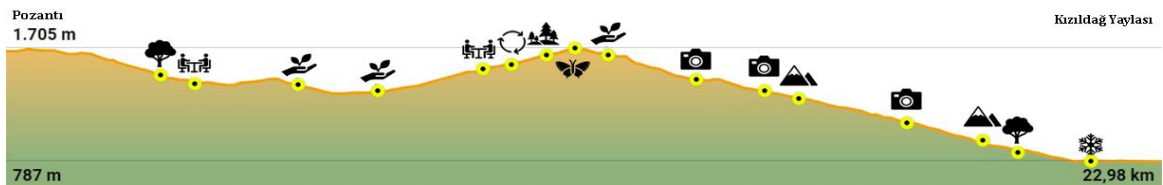
Kızıldağ-Pozantı Rotası

Rota 22,89 km uzunluğundadır. Başlangıç noktası Kızıldağ Yaylası Nergizlik Barajı kapaklarından asfalt yol olarak başlayıp stabilize yol olarak belirli bir kısma kadar devam etmektedir. Baraj çevresinde yer alan yol toprak yol olarak devam etmektedir. Rota üzerinde ağaçlandırma faaliyetleri, manzara seyretme, doğa fotoğrafçılığı, doğal yetişen bitki gözlem, tarihi yapıları gezme, piknik, doğa koruma etkinlikleri, kamp, olta balıkçılığı, yaban hayatı ve sokak hayvanları koruma, kış turizmi ve gözlem etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rotanın bitiş noktası Kızıldağ Yayla yoluna bağlanmaktadır. Rota ve üzerindeki durak noktaları Şekil 4.55’de verilmiştir.

Şekil 4.55. Kızıldağ-Pozantı Rotası

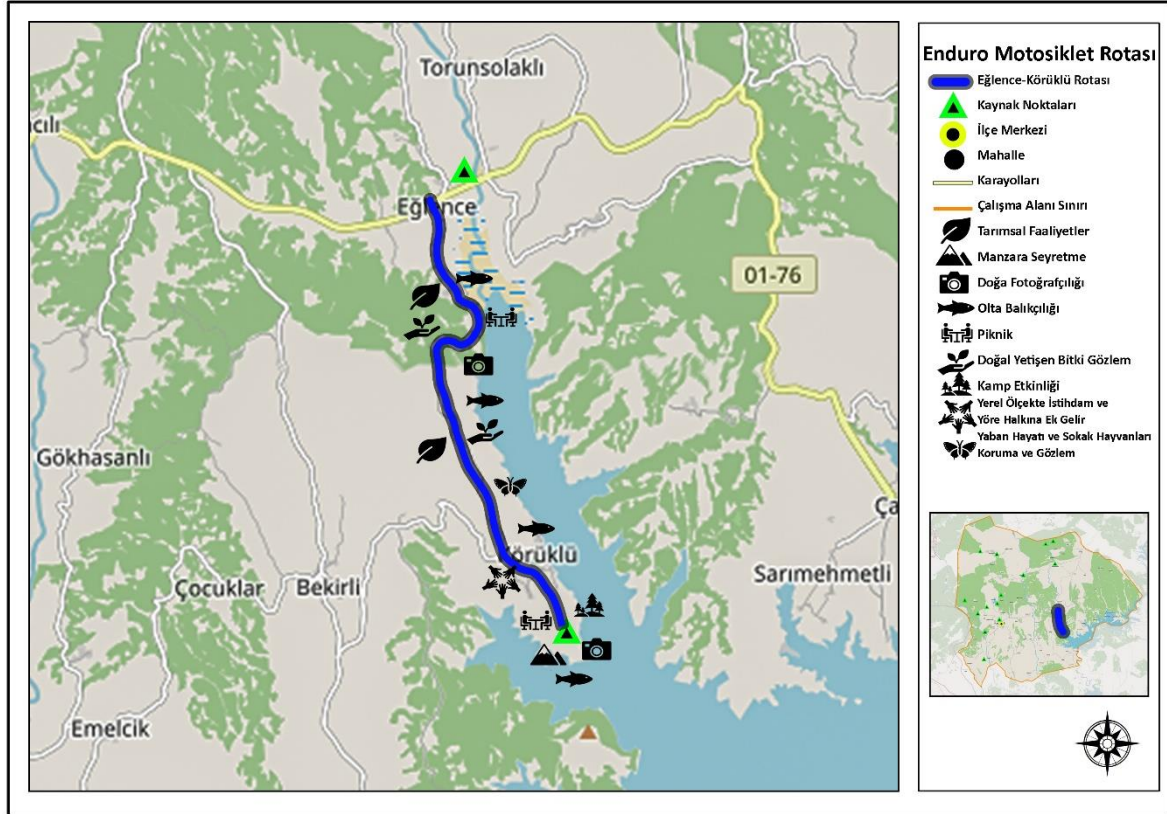
Şekil 4.56’da yer alan kesitte görüldüğü üzere 787 metre yükseklikten başlayıp 1705 metre maksimum yüksekliğe ulaşan parkurun eğimi ortalama %4, maksimum eğimi %23’dür.

Şekil 4.56. Kızıldağ-Pozantı Rotası Kesiti

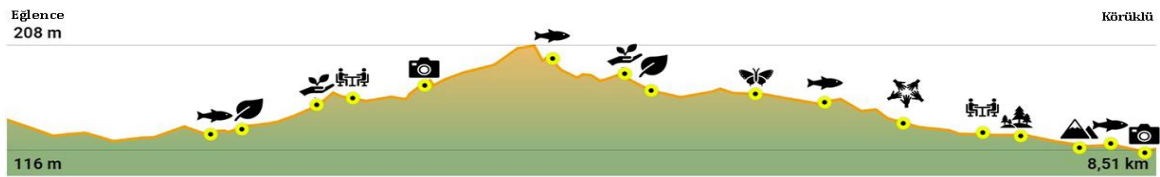
Eğlence-Körüklü Rotası

Eğlence mahallesinden başlayan rota 8,51 km uzunluğundadır. Asfalt yol olarak başlayıp stabilize yol olarak belirli bir kısma kadar devam etmektedir. Baraj kıyısı boyunca yer alan yol toprak yol olarak devam etmektedir. Rota üzerinde tarımsal faaliyetler, manzara seyretme, doğa fotoğrafçılığı, olta balıkçılığı, piknik, doğal yetişen bitki gözlem, kamp, yerel ölçekte istihdam, yöre halkına ek gelir, yaban hayatı koruma ve sokak hayvanları koruma ve gözlem etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rota Körüklü mahallesinden geçerek baraj suyunun kıyısına ulaşmaktadır. Rota ve üzerindeki durak noktaları Şekil 4.57’de verilmiştir.

Şekil 4.57. Eğlence-Körüklü Rotası

Şekil 4.58’de yer alan kesitte görüldüğü üzere baraj bölgesinde eğim devam ederek, sonrasında alçalmaktadır. 116 metre yükseklikten başlayıp 208 metre maksimum yüksekliğe ulaşan parkurun eğimi ortalama %1, maksimum eğimi %9.9’dur.

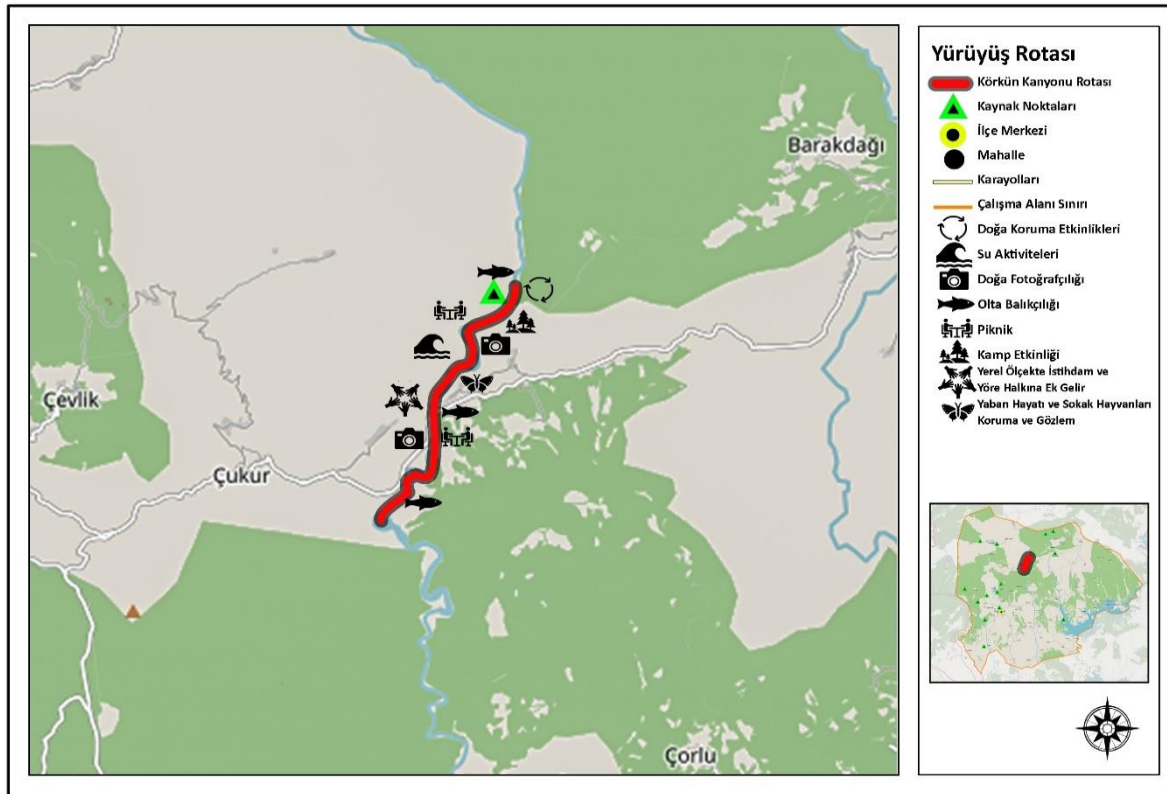
Şekil 4.58. Eğlence-Körüklü Rotası Kesiti

4.8.3. Yürüyüş Rotaları

Yöredeki yürüyüş rotaları ziyaretçiler ve anketlerden alınan bilgilerden yararlanılarak belirlenip, alandaki kültürel ve doğal peyzaj değerleri ile ilişkilendirilerek CBS ortamında oluşturulmuştur. Bu rotalar, Körkün Kanyonu rotası, Kapıkaya rotası, Ramazanoğlu Cami-Aşıklar Yolu rotası, Yanikkale (Barakdağ) rotası, Milvan Kalesi (Karakılıç) rotası, Keçi Kalesi (Etekli) rotası olarak toplamda 6 adet rota yer almaktadır.

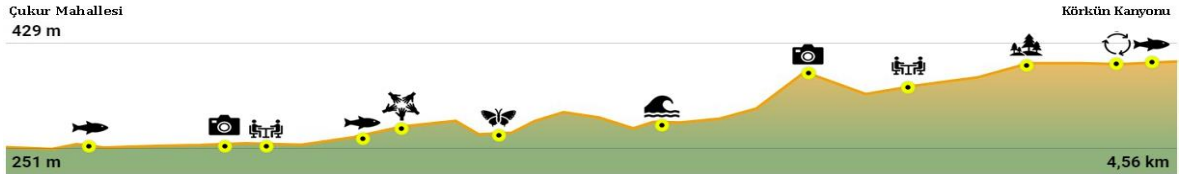
Körkün Kanyonu Rotası

Körkün kanyonu yürüyüş rotası yaklaşık 4,56 km uzunluğundadır. Rota genel olarak kanyon içerisinde ilerlemektedir ve orta seviyede zorluktadır. Yaz aylarında ziyaretçilerin sıklıkla tercih edebileceği rota başlangıcı araç yolunda olup kanyonun derinliklerine doğru devam etmektedir. Rota üzerinde doğa koruma, su, doğa fotoğrafçılığı, olta balıkçılığı, piknik, kamp, yerel ölçekte istihdam ve yöre halkına ek gelir, yaban hayatı koruma ve sokak hayvanları koruma ve gözlem etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Yürüyüş turları için elverişlidir. Rota ve üzerindeki durak noktaları Şekil 4.59’da verilmiştir.

Şekil 4.59. Körkün Kanyonu Rotası

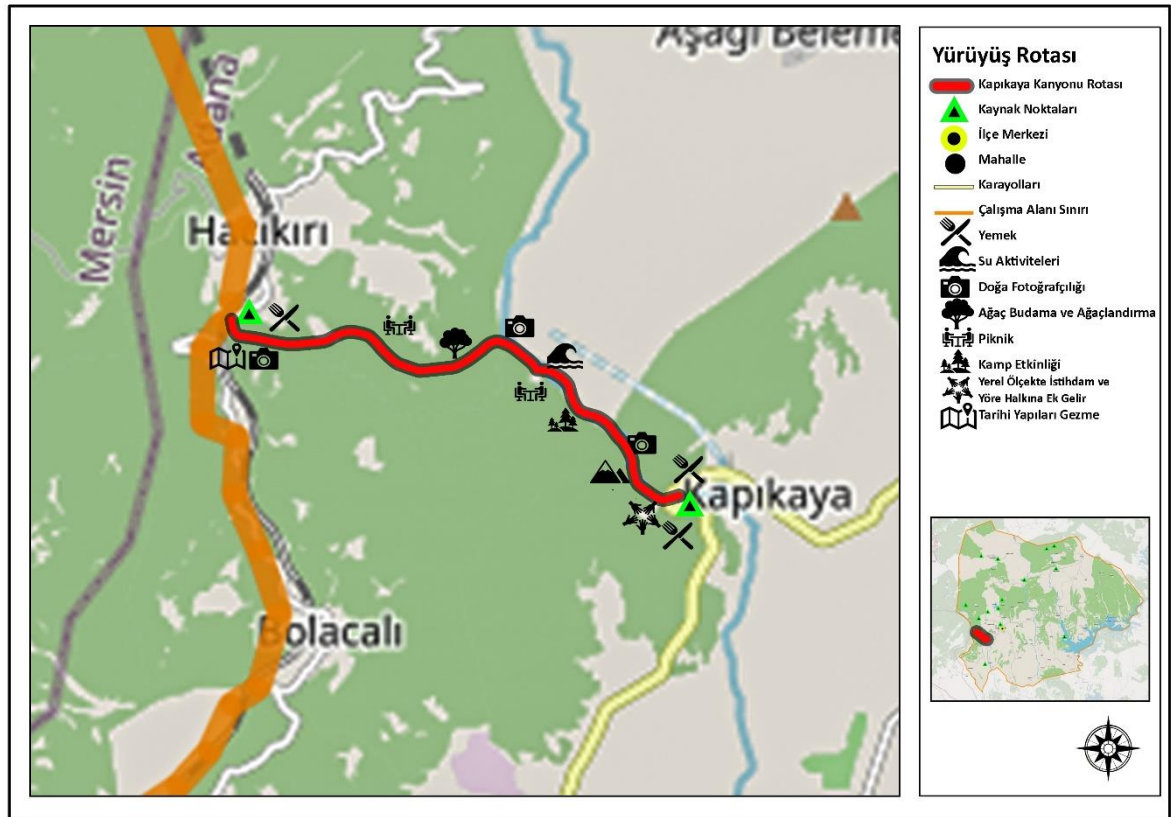
Şekil 4.60’de yer alan kesitte görüldüğü üzere eğim devamlı olarak artmaktadır. 251 metre yükseklikten başlayıp 429 metre maksimum yüksekliğe ulaşan parkurun eğimi ortalama 4, maksimum eğimi %14’dür.

Şekil 4.60. Korkun Kanyonu Rotası Kesiti

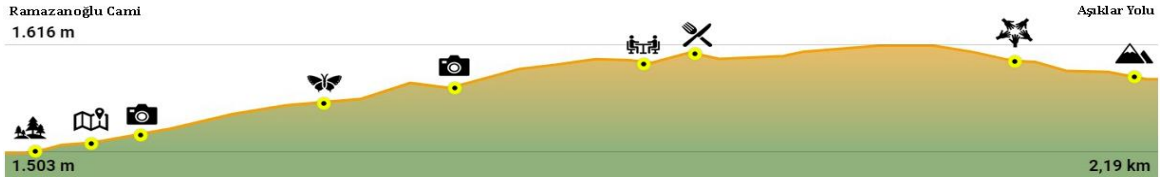
Kapıkaya Kanyonu Rotası

Kapıkaya kanyonu yürüyüş rotası yaklaşık 4,53 km uzunluğundadır. Rota genel olarak kanyon içerisinde ilerlemektedir ve orta zor seviyede zorluktur. Yaz aylarında ziyaretçilerin sıklıkla tercih edebileceği rota başlangıcı araç yolunda olup kanyonun derinliklerine doğru devam etmektedir. Rota üzerinde yemek, su, doğa fotoğrafçılığı, ağaç budama ve ağaçlandırma, piknik, kamp, yerel ölçekte istihdam ve yöre halkına ek gelir, tarihi yapıları gezme etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rotanın bitiş noktası Varda (Alman) Köprüsü'dür. Yürüyüş turları için elverişlidir. Rota ve üzerindeki durak noktaları Şekil 4.61'de verilmiştir.

Şekil 4.61. Kapıkaya Kanyonu Rotası

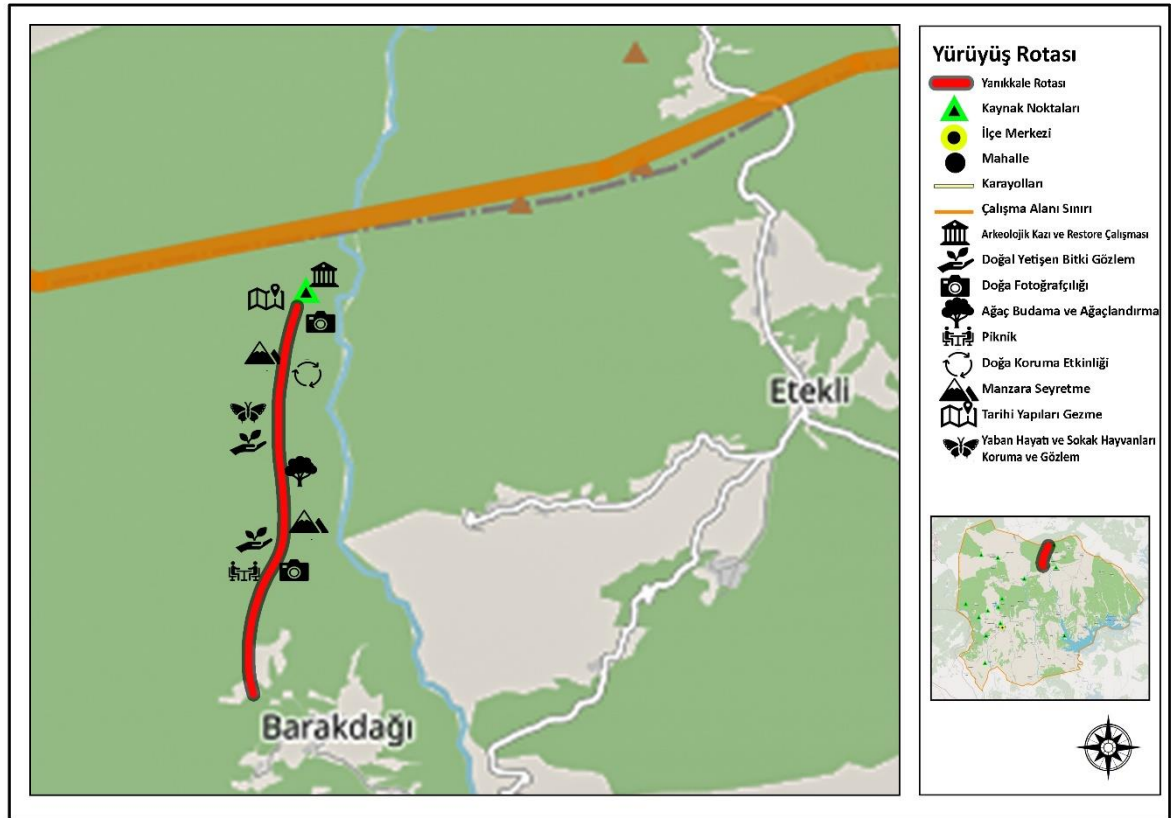
Şekil 4.62'de yer alan eğim kesit profilinde görüldüğü üzere eğim devamlı olarak artmaktadır. 169 metre yükseklikten başlayıp 572 metre maksimum yüksekliğe ulaşan parkurun eğimi ortalama %8.89, maksimum eğimi %32.1'dir.

Şekil 4.64. Ramazanoğlu Cami-Aşıklar Yolu Rotası Kesiti

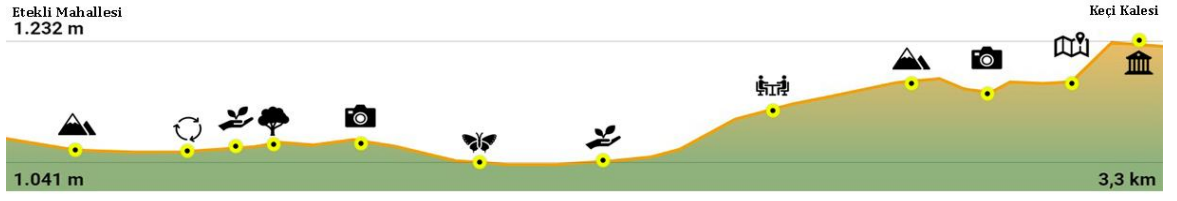
Yanikkale (Barakdağ) Rotası

Yanikkale yürüyüş rotası 3,43 km uzunluğunda ve orta zorluktur. Barakdağı mahallesine yakın noktada yer alan rota, dağlık yollardan oluşmaktadır. Rota üzerinde arkeolojik kazı ve restorasyon çalışmaları, doğal yetişen bitki gözlem, doğa fotoğrafçılığı, ağaç budama ve ağaçlandırma, piknik, doğa koruma, manzara seyretme, tarihi yapıları gezme, yaban hayatı koruma ve gözlem etkinlik ve aktiviteleri için uygundur. Rota ve üzerindeki durak noktaları Şekil 4.65’de verilmiştir.

Şekil 4.65. Yanikkale (Barakdağ) Rotası

Şekil 4.66’da yer alan kesitte görüldüğü üzere eğim farklılık göstermekte ve zorlaşmaktadır. 634 metre yükseklikten başlayıp 924 metre maksimum yüksekliğe ulaşan parkurun eğimi ortalama %8,4, maksimum eğimi %65’dir.

Şekil 4.70. Keçi Kalesi (Etekli) Rotası Kesiti

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Karaisalı bölgesi için yapılan literatür ve saha çalışmaları incelendiğinde yerel istihdam için farklı çözümler ve gelir imkanları potansiyeline rağmen sürdürülebilir turizm çalışmalarının yer almadığı görülmektedir. Bu çalışmada doğal ve kültürel turizm açısından büyük doğal ve kültürel peyzaj değerine sahip olduğu bilinen Karaisalı yöresinin peyzaj değerleri anket çalışmaları ve sınıflama haritaları ile ortaya koyulmuş kaynak noktaları ile değerlendirilmiştir. Bu turizm değerleri dikkate alınarak turizm rotaları önerilmiştir. Her bir turistik nokta için planlanan çeşitli turizm faaliyetleri ile unutulmaya yüz tutmuş kültürel ve yöreye özgü değerlerin yeniden canlandırılmasına ve tanıtılmasına yardımcı olunması hedeflenmiştir. Turizm güzergahları için eylem planlarının oluşturulması, turistik faaliyet ve aktiviteler için, nokta ve rota boyutunda, ayrıca peyzaj ve yapı ölçeğinde planlanan her bir turizm rotasının detaylı etüdü, mekansal organizasyonu, bakım ve onarım çalışmaları öngörülmektedir. Önceki çalışmalar dikkate alındığında rotalar üzerinde yapılabilecek aktiviteler hakkında bilgilerin olmadığı ya da yetersiz olduğu, rotalar üzerinde mekânsal önerilerin olmadığı bu çalışma doğrultusunda her bir rota üzerinde noktasal olarak aktivitelerin hangi bölgelerde yapılabileceği, mevcuttaki tarihi, kültürel ve turizm değerine sahip alanlara mekânsal önerilerde bulunulmuştur.

Karaisalı ilçesinde doğa merkezli, doğa dostu sürdürülebilir turizmin gelişmesi için genel öneriler şu şekilde sıralanabilir;

- Şekil 5.1’de yer alan örnek tabelada olduğu üzere mevcut veya planlanan rotalarda belirli noktalarda yönlendirme tabelaları ile ziyaretçilere bilgi verilmesi hedeflenmelidir.

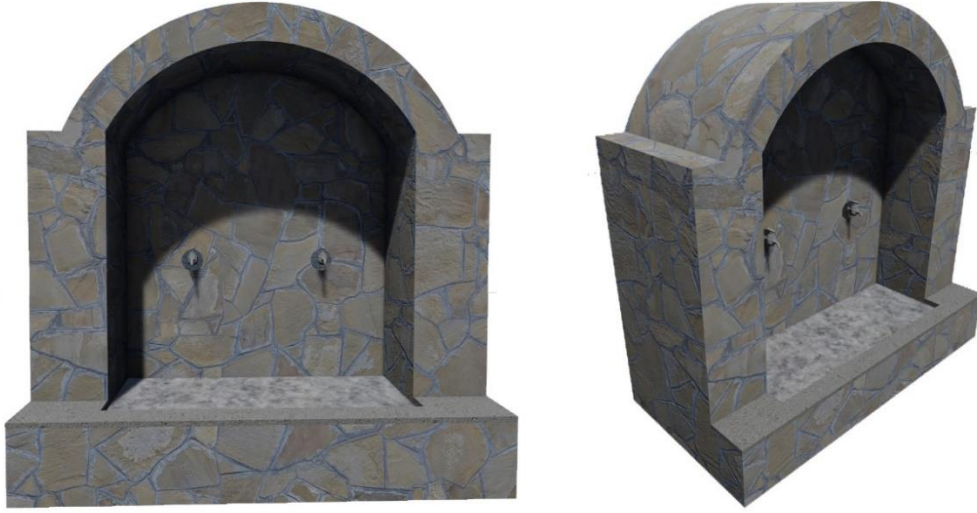

Şekil 5.1. Yönlendirme Tabelası

- Öncelikle Karaisalı ilçe merkezi ve Karaisalı köylerinin doğal ve kültürel turizm değerleri birbiriyle bütünleştirilerek ulusal ve uluslararası tanınırlığı sağlanmalıdır.
- Araştırma alanında biyoçeşitliliğin tespiti için detaylı araştırma ve çalışmalar yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Turizme yönelik sportif faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için ekipman ve eğitim ihtiyacı vardır.
- Farklı rotalarda ihtiyaçlar dikkate alınarak Karaisalı taşından Şekil 5.2’de yer alan wc ve Şekil 5.3’te yer alan çeşme gibi birimlerin yapılması önerilmiştir.
- Önerilen yapılarda Karaisalı bölgesinde yer alan karaisalı taşı ve doğal yetişen bitki ve ağaçlardan üretilmesi sağlanmalıdır.

Şekil 5.2.WC

Şekil 5.3. Çeşme

- Eski döneme ait yapılarla önemli bir yere sahip olan yerli ve yabancı turistlere tanıtılacak araştırma alanında kazı çalışmaları yapılmalıdır.
- Kapsamlı turizm planlaması, çalışma alanının korunma ve kullanım dengesi dikkate alınarak ilgili mesleklerin sorumluluğunda olmalıdır.
- Alana özgü yerel kimlik değerlerinin dikkate alınarak ön plana çıkarılması gerekmektedir.
- Turizmin doğal ve kültürel değerlerinin kapsamlı bir şekilde korunması, muhafaza edilmesi ve sunulması için ileri düzey araştırmaların yapılması gerekmektedir.
- Karaisalı bölgesinde turizm faaliyetleri kapsamında gelir ve hizmet sektörüne yönelik yeni yatırım alanlarının oluşturulması ve yerel kalkınmanın desteklenmesi gerekmektedir.

Karaisalı bölgesinde oluşturulan Yürüyüş, Bisiklet ve Enduro Motosiklet rotalarının avantajları ve bu rotalar için genel tavsiyeler şu şekilde sıralanabilir;

- Önerilen turizm rotaları, Karaisalı bölgesi ve çevresinde önemli turizm kaynaklarının gelişimini ve ulusal ve uluslararası tanınırlığını artıracaktır.
- Turizm Rotaları; Turizm açısından az gelişmiş bir bölge olan Karaisalı bölgesi için ekonomik kalkınmanın önemli bir aracı olacaktır.
- Turizm rotalarının standartları Karaisalı bünyesinde oluşturulmalı ve tüm bölgenin turizm rotalarında uygulanmasına özen gösterilmelidir.
- Yürüyüş, Bisiklet ve Enduro Motosiklet rotalarında ihtiyaca göre Şekil 5.4’de olduğu gibi Kapıkaya kanyonu girişinde otopark alanı yapılması, Şekil 5.5’de olduğu gibi satış

 niteleri planlanması ve Şekil 5.6’da planlanan tüm rotalar için bilgilendirme levhaları önerilmiştir.

Şekil 5.4.Otopark Alanı

Şekil 5.5.Satış Ünitesi

Şekil 5.6.Genel Bilgilendirme Levhası

- Turizm güzergâhlarında turistlerin güvenliğini sağlamak; GPS takibi, doğa ile uyumlu yürüme platformları, tırmanışı kolaylaştıran çözümler ve riskli alanlarda olası tehlikeye karşı patikaların düzenlenmesi gibi uygulamaya yönelik çözümler üretilmelidir.

- Kullanım amacı dikkate alınarak etkin ve sürdürülebilir ziyaretçi yönetimi geliştirilmelidir.
- Yöreyi ziyaret eden turistlerin bilgi alabilmesi ve yöreye ait değerleri inceleyebilmesi için ziyaretçi merkezi yapılmalıdır. Ziyaretçi merkezi olarak Karaisalı İlçe Merkezinde İlçe meydanında yer alan merkez park içerisinde o yöreyi ait doku korunarak Karaisalı taşı ile ziyaretçi merkezi önerilmiştir. Şekil 5.7’de ziyaretçi merkezi ile ilgili mimari görsel yer almaktadır.

Şekil 5.7.Ziyaretçi Merkezi

- Çizelge 4.7’de belirtilen bitkilerle ilgili kitap, katalog çalışması yapılmalı ve yöre halkını desteklemek amacıyla yenilebilir veya şifalı bitkilerin üretimine yönelik desteklerin sağlanması gerekmektedir.

Karaisalı bölgesinde doğal ve kültürel peyzaj değerleri turizm, doğa odaklı ve sürdürülebilir turizm çerçevesinde önemlidir. Bu bağlamda Karaisalı ilçesi olarak yöresel doğal ve kültürel değerlerin sadece ilçe merkezi ile değil çevresiyle de uyum içinde korunması, muhafaza edilmesi ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Karaisalı bölgesinde turizm faaliyetlerinin mekansal, noktasal veya rota ölçeğinde (doğrusal) geliştirilmesi, kullanımların planlanması, idari düzenlemelerin yapılması, bölgenin tanıtılması gibi faaliyetlerle bölge turizm için bir çekim merkezi haline gelecektir.

Son olarak Karaisalı bölgesi turizm amaçlı kullanılabilecek birçok doğal ve kültürel özelliğe sahiptir. Bu özelliklerin değerlendirilmesi çerçevesinde yapılacak her türlü araştırma ve çalışma, yöre halkının kalkınmasına, ulusal ve uluslararası alanda tanınmasına, Karaisalı yöresi ve köylerinin kalkınmasına büyük katkı sağlayacaktır. Karaisalı bölgesinin sahip olduğu kültürel mirası doğal ve kültürel değerleri yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı haline getirebilmek bu çalışmanın temel amacı olmuştur. Turizm güzergahlarının oluşturulmasında arazi planlaması ve peyzaj mimarlarının rolü çok önemlidir. Bu çalışma alan yöneticilerine, karar vericilere, plancılara ve yöreye gelen ziyaretçilere bir rehber niteliği taşıyacaktır.

5.1. Mekansal Öneriler

Karaisalı yöresinde mekânsal öneriler olarak kaynak noktaları dikkate alınmıştır. Kaynak noktalarında anket çalışmaları ve GZFT analizlerine göre yapılabilecek çalışmalar yer almaktadır. Mekansal öneriler Çizelge 5.1’de verilmiştir.

Çizelge 5.1.Rotalarda yapılacak etkinlikler ve mekânsal tasarım önerileri

No	Kaynak Noktaları	Mekansal Öneriler
1	Karaisalı İlçe Merkezi	İlçe Merkezinde yöre halkının toplanabileceği yerler gerekmektedir. Eski çay ocağı kültürü yaşatılarak yöreye özgü olan bitkilerle bitki çaylarının satışı, yerel ölçekte istihdam sağlanacak iş imkanları sağlanması
2	Merkez Atatürk Parkı	Yöresel ürünler sergi satış üniteleri açılarak yörede yetiştirilen ve üretilen doğal ürünlerin satışı, park içinde yer alan çay bahçesinin bakım ve onarımı, restoran parka gelen ziyaretçilerin ilgisini çekebilecek iç mekan konsepti ve yöreye özgü yemek satışlarının yapılması
3	Karapınar Parkı	Piknik yapma ve fotoğraf çekme için elverişli olan Karapınar Parkında geçmişte aktif olarak çalışan restoran tadilatı ve faaliyete geçirilmesi, çevre düzenlemesinin korunması ve geliştirilmesi, piknik amacıyla gelen kişilere havuzdan taze balık satışının sağlanması

4	Nergizlik Barajı	Piknik yapma, kamp, olta balıkçılığı, fotoğraf çekme, bisiklet sürme ve su sporları için elverişli olan Nergizlik barajı çevresinde peyzaj tasarım çalışması yapılması, ziyaretçilere yönelik kamp alanları, kiralık bisiklet ve su sporları için gerekli ekipman sağlanması, baraj çevresinde kamelya ve piknik alanların oluşturulması
5	Kesirihan	Fotoğraf çekme, çevre düzenlemesi, manzara izleme için elverişli olan Tarihi kervansarayın restore çalışması yapılması ve çevresinin koruma altına alınması, duvarların iç kısmına çadırların kurulması, atçılık, okçuluk gibi sportif faaliyetlerin, etkinliklerin yapılması
6	Yer Köprü Orman Parkı	Kampçılık, doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafçılığı, yemek için elverişli olan Yer Köprü Orman Parkında aktif olarak çalışan restoran tadilatı ve piknik alanlarının artırılması, ziyaretçilerin alanda daha rahat hareket edebilmesi için mekanlar oluşturulması
7	Macera Parkı	Piknik Yapma, Trekking, Kampçılık, Manzara İzleme, Sportif Faaliyetler için uygun olan Macera Parkı aktif olarak işletmeye açılması, Macera parkurunun tadilat yapılarak artırılması, kamp ve piknik için ziyarete gelenlerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ürün temini (yiyecek, kamp malzemesi, su, vb) seyir alanına bungalov ve benzeri sabit yapılar yapılarak ziyaretçilere kiralanması
8	Kıralan Köyü ve Demiryolu	Fotoğraf çekme, Manzara izleme, Yemek için uygun olan Kıralan köyünde, demiryolu tüneliyle ilgili bilgi verilmesi, yöreye özgü yemek satışları için yerel halka hizmet noktaları oluşturması.
9	Hacıkiraz Tarihi Kireç Ocağı	Doğa yürüyüşü, Fotoğraf çekme, Bitki gözleme, Arkeolojik ve Tarihi Yapıları Ziyaret için elverişli olan Tarihi Kireç ocağını restorasyon yapılması, tarihi yapıya ulaşım ağının yönlendirme tabelalarının asılması, çevre düzenlemesi yapılarak simgesel kireç ocağı faaliyetinin yansıtılması
10	Varda Çardak Kafe	Yemek, Doğa Fotoğrafçılığı, Kent Kimliğine Ait Simgeleri Ziyaret için elverişli olan Varda Çardak Kafede çevre düzenlemesine katkıda bulunulması, ziyaretçiler tarafından anlaşılabilir olması için bilgilendirme pano ve broşürleri hazırlanması, Yöreye özgü yemeklerin ziyaretçiler tarafından fark edilebilmesi için yemek menüsü hazırlanması, Fotoğraf çekim alanları oluşturularak farkı açılar kurgulanması

11	Varda Köprüsü	Yerel Mimari Yapıları Ziyaret, Kent Kimliğine Ait Yapıları Ziyaret, Doğa Yürüyüşü-trekking, için elverişli olan tarihi Varda Köprüsünde Ziyaretçileri bilgilendirmek yönlendirmek için tabelalar asılmalı, alanda vakit geçirilebilmek ve ziyaretçilerin daha rahat hareket edebileceği tarihi yapının etrafında yerler tasarlanmalı.
12	Kapıkaya Kanyonu	Doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafçılığı, bitki gözleme, tırmanış, manzara seyretme, kamp etkinliği, piknik, doğa koruma etkinliği, çöp toplama etkinliği için elverişli olan Kapıkaya Kanyonunda giriş ve çıkış noktalarına kanyonun patika güzergahı ile ilgili tabela asılması, yönlendirme tabelaları ile ziyaretçilere yardımcı olunması. Tur rehberleri ile giriş kısmında yerel ölçekte istihdam açısından yöresel yemek satış stantlarının sağlanması, gerekli olan alanlarda doğallığı korunarak peyzaj çalışması yapılması
13	Kapıkaya Asma Köprü	Fotoğrafçılık, Manzara Seyretme, Bitki Gözlem, Kamp Etkinliği gibi faaliyetler için elverişli olan Asma Köprü çevresinde ziyaretçiler için çevre düzenlemesi yapılması, Kapıkaya Kanyonu Giriş kısmında Asma Köprüye olan uzaklık çevresindeki doğal güzellikle ilgili bilginin yer alması, Asma Köprü'nün mevcut durumu korunarak bakım onarım çalışmalarının yapılması.
14	Bahçecik Şelalesi	Kampçılık, Doğa yürüyüşü, Doğa Fotoğrafçılığı, Piknik, Çöp Toplama ve Yüzme için elverişli olan Bahçecik Şelalesi çevresinde alana ait yönlendirme tabelaları asılması, Kapıkaya Kanyon girişine tabela asılması ve bu tabelada Şelaleyle ilgili yılın hangi ayları suyun mevcut olduğu ile ilgili bilgiler verilmesi, Şelale çevresinde yüzme ve suya girme için doğallığı korunarak mevcut olan kayalarla yapay göller oluşturulması.
15	Kapıkaya Türbesi	Tarihi Yapıları Gezme, Yerel Mimari Yapıları Ziyaret, Kent Kimliğine Ait Yapıları Ziyaret için uygun olan Kapıkaya Türbesinde yapısı dikkate alınarak korunması, restorasyon çalışmaları yapılarak ziyaretçiler için uygun hale getirilmesi, mekanın eski kullanımı canlandırılarak kurgulanması, çevresinde peyzaj düzenleme çalışması yapılması
16	Selampınar Parkı	Piknik Yapma, Manzara İzleme, Ağaç Budama, Çöp Toplama gibi etkinlikler için elverişli olan Selampınar Parkında ziyaretçilerin daha rahat hareket edebilmesi ve rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için mekanlar tasarlanması, çocuk oyun grubunun çeşitlendirilmesi, peyzaj tasarım çalışması yapılması
17	Selampınar Hamamı	Hamam Kültürü, Restorasyon Çalışması ve Yerel Mimari Yapıları Ziyaret etkinlikleri için uygun olan tarihi hamamda farklı meslek disiplinleriyle restorasyon çalışmalarının yapılması, tarihi yapısı ve özgün değerleri korunarak estetik tasarım yapılması, faaliyette olduğu döneme ait ortam oluşturularak mekanın kurgulanması

18	Dokuzoluk Orman Parkı	Doğa fotoğrafçılığı, Kampçılık, Manzara Seyretme, Yemek, Piknik, Yüzme, Yerel Ölçekte İstihdam, Çeşme Kültürü Canlandırma, Restorasyon Çalışması etkinlikleri için uygun olan Dokuzoluk Orman Parkı ziyaretçiler için alanlar planlanması, merkezden ulaşım için yönlendirme tabelası asılması, orman parkının emniyetli alan oluşturulabilmesi için görevli konumlandırılması, Yerel Ölçekte İstihdam için piknik ve kamp malzeme satışı için standların kurulması, alanın doğallığı dikkate alınarak mekansal tasarımlar yapılması
19	Kızıldağ Yaylası	Kış ve Yayla Turizmi, Kampçılık, Doğa Yürüyüşü-Trekking, Doğa Fotoğrafçılığı, Manzara Seyretme, Yerel Ölçekte İstihdam, Yaban Hayatı Koruma, Alana Ait Tarihi Araştırma, Restore Çalışması, Çöp Toplama, Yemek etkinlikleri için uygun olan Kızıldağ Yaylası, ziyaretçilerin konaklaması için bungalov evler ve kiralık otel odaları yapılması, Ziyaretçilerin o bölgeden yeterli düzeyde faydalanabilmesi için önemli noktalarda Tabelalarla bilgi verilmesi, kış turizm faaliyetlerini canlandırabilmek için kayak-kızak güzergahı planlanması
20	Ramazanoğlu Cami	Tarihi Yapıları Gezme, Restore Çalışması, Kent Kimliğine Ait Yapıları Ziyaret etkinlikleri için uygun olan Kızıldağ Ramazanoğlu Cami Avlusunda yer alan eğitim türbelerinin tarihi yapısına uygun şekilde restore edilerek yeniden kurgulanması ve peyzaj çalışmalarının yapılması. Tarihi cami ile ilgili tabela, pano asılarak bilgi verilmesi
21	Göçgöç Kayası	Manzara Seyretme, Doğa Fotoğrafçılığı, Çöp Toplama gibi etkinlikler için uygun olan Göçgöç Kayası, Zirve noktasına ulaşım anlaşılabilir olması için yönlendirme levhalarının asılması, Çevre Düzenlemesi yapılarak alanda ziyaretçilerin daha rahat hareket edebileceği alanlar düşünülmesi (oturma birimleri), Zirve noktasına yerel halk istihdamı için yeme içme satış standı kurulması, Tehlikeli uç noktalara uyarı levhaları ve korkulukların takılması
22	Hacılı Kabaklık Kamp Alanı	Kampçılık, Piknik, Doğa Fotoğrafçılığı, Yürüyüş, Çöp Toplama, Yüzme gibi etkinlikler için elverişli olan Hacılı Kabaklık Kamp Alanında Merkez il ve ilçelerden ulaşım kolaylığı için yönlendirme levhası asılması, Mekansal planlama yapılması. Yerel Ölçekte İstihdam artması için yöreye özgü yeme- içme standları kurulması, Yüzme ve serinleme için akarsu üzerine yapay göletler oluşturulması
23	Sofudedede Türbesi	Tarihi Yapıları Gezme, Restore Çalışması için uygun olan Sofudedede Türbesi Mekanın peyzaj planlama çalışması yapılarak çevre düzenlemesi yapılması ve mekanın ziyaretçiler tarafından anlaşılabilir olması için mekanla ilgili bilgilendirme tabelaları asılması

24	Çevlik Gözetleme Kulesi	Doğa Fotoğrafçılığı, Manzara Seyretme, Tarihi Yapıları Gezme, Restore Çalışması, Kent Kimliğine Ait Yapıları Ziyaret etkinlikleri için uygun olan Çevlik Gözetleme Kulesi, Restorasyon çalışmalarında gerekli mesleki disiplinler ile silüete aykırı olmayacak şekilde tarihi dokusu korunarak mekansal tasarım yapılması, var olan doğal, görsel ve kültürel değerler dikkate alınarak mekansal tasarımın kurgulanması
25	Keçi Kalesi (Etekli)	Kamp Etkinliği, Yaban Hayvanları Gözleme, Yaban Hayatı Koruma, Doğa Fotoğrafçılığı, Manzara Seyretme, Tarihi Yapıları Gezme, Restore Çalışması, Kent Kimliğine Ait Yapıları Ziyaret etkinlikleri için uygun olan Çevlik Gözetleme Kulesi, Restore çalışmalarında gerekli mesleki disiplinler ile silüete aykırı olmayacak şekilde tarihi dokusu korunarak mekansal tasarım yapılması, var olan doğal, görsel ve kültürel dikkate alınarak mekansal tasarımın kurgulanması, kaleye ulaşım için güzergah çizilmesi ve farklı noktalarda tabela olarak asılması, ormanlık alanlarda yaban hayatını en az düzeyde etkileyecek gözlem ve koruma çalışması yapılması

KAYNAKLAR

- Anonim 1: <http://www.cevrebilinci.com/cevreci-tatil-turizm-nedir/> [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024]
- Anonim 2: https://www.kentselstrateji.com/wp-content/uploads/V-19_Duzce-Yesil-Ucgen.pdf Eko vizyon 1 Bakacak- Gölyaka- Abant Yeşil üçgeni için Eko-turizme dayalı kalkınma stratejisi [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- Anonim 3: <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/> [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- Anonim 4: http://peyzajmimoda.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=999&tipi=100_06&sube=0 [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- Anonim 5: <https://tr.weatherspark.com/y/99275/Karaisal%C4%B1-T%C3%BCrkiye-Ortalama-Hava-Durumu-Y%C4%B1l-Boyunca#Figures-Temperature> [Son Erişim Tarihi: 03.06.2023].
- Anonim 6: <https://karaisalimyo.cu.edu.tr/> [Son Erişim Tarihi: 03.06.2023].
- Anonim 7: <https://atlas.harita.gov.tr/> [Son Erişim Tarihi: 03.06.2023].
- Anonim 8: <https://corinecbis.tarimorman.gov.tr/corine> [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- Anonim 9: <http://tad.tarim.gov.tr/> [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- Anonim 10: <http://www.karaisali.gov.tr/ilcemiz> [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- Anonim 11: <https://bikepacking.com/> [Son Erişim Tarihi: 07.09.2024].
- Anonim 12: <https://trailrider.com/> [Son Erişim Tarihi: 07.09.2024].
- Adana Kùltür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, 2023. Taşınmaz Kùltür Varlıkları ve Sit Alanları <https://korumakurullari.ktb.gov.tr/TR-322457/tasinmaz-kultur-varliklari-ve-sit-alanlari.html> [Son Erişim Tarihi: 03.06.2023].
- Akbaba ve ark., 2023. Sürdürülebilir bir ulaşım sistemi için bisiklet ve yürüyüş yolu yer seçimi: Ankara ili Mamak ilçesi Ege mahallesi örneğı, Geomatik – 2023, 8(2), 136-151.
- Akın, A. (2016). Turizm Alanlarının Değerlendirilmesi ve Turizmin Uygulanabilirliğinin Araştırılması (Gaziantep Örneğı). Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi International Journal of Social and Economic Sciences 6 (2), 25-31.
- Aklıbaşında, M. ve Bulut, Y., 2014. Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) kullanılarak turizm ve rekreasyona uygun arazilerin analizi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye. Doktora tezi.
- Alkan, A. (2018). Alternatif Bir Turizm Rotası: Kurtalan Ekspresi. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 6(4), 1016-1038. DOI: 10.21325/jotags.2018.346
- Arslan, E. S. (2019). Burdur’da Doğa Turizmi ile İlişkili Alternatif Rotaların Belirlenmesi. International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), 40, 332-346.
- Arslan, S. ve Örucü, Ö., 2020. Kùltürel Hizmetlerin Sosyal Medya Fotoğrafları Kullanılarak Modellenmesi: Eskişehir Örneğı. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi. Türkiye Ormancılık Dergisi, 21(1): 94-105.
- Arslan, Y. (2005). Erdek ve Çevresinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi

- Barrena, E., Laporte, G., Ortega, F.A. and Pozo, M.A. (2016). Planning Ecotourism Routes in Nature Parks. s.190.
- Bozdoğan, (2002) Karaisalı ilçesinde alan kullanım kararlarının belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Adana
- Chan, R., Bhatta, D. K. (2013). Ecotourism planning and sustainable community development: Theoretical perspectives for Nepal. 6, No. 1.
- Çekül, (2014). Çukurova Kültürel Rota Sistemi Mekansal Planlama Rehberi. ÇEKÜL Vakfı.
- Çekül, (2015). Kültür Rotaları Planlama Rehberi. Tarihi Kentler Birliği Yayınları Kılavuz Kitapçıklar Dizisi 3, İstanbul
- Çetin, M., Sevik, H. (2016). Assessing Potential Areas of Ecotourism through a Case Study in Ilgaz Mountain National Park.
- Çetin, T. (2015). Çukurova Bölgesi Turizm Rotaları Üzerine Bir İnceleme. Çukurova Üniversitesi Yayınları, Adana.
- Demir C., Çevirgen A. (2006). Turizm ve Çevre Yönetimi Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı. Nobel Yayın Dağıtım, s.86, Ankara.
- Şahin, (2006). Doğada yapılan Yürüyüşler Trekking & Hiking
- Drumm, A., Moore, A. (2002). Ecotourism Development, An Introduction Ecotourism Planning. Vol. I. The Nature Conservancy, USA.
- Ersoy, B. (2017). Urla Turizm Potansiyelinde Bademler Köyü İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, İzmir.
- Göçer, (2014) Adana İli Karaisalı İlçesi Halk Kültüründe Halk İnançlarında, Bayramlar ve Törenler
- Gül, A. Ve Özeltin O. (2007). Türkiye’de ki korunan doğal alanlarda turizm amaçlı ekolojik planlama yaklaşımı. Ekolojik Mimarlık ve Planlama Ulusal Sempozyumu (27-28 Nisan-2007), Antalya Mimarlar Odası, 194-203, Antalya, 2007.
- Gül, A. ve Özeltin, O. (2008). Turizm ve Karaisalı II. Gülçevrem, Karaisalı İl Çevre ve Orman Müdürlüğü. 2008/1 Sayı:3 ISSN-1307-6795. 18-21s. Karaisalı.
- İlhan, A., Çelik, M.A., Gülersoy, A.E. Ve Gümüş, N. (2017). Cehennem Deresi Kanyonu’nun (Ardanuç, Artvin) Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi ve Planlama Önerileri. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic 12/3, s.309-340, Ankara. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies>
- Karabacak, K. ve Özçağlar, A. (2016). Arazi Kullanımı Planlaması Yönünden Karpaz Yarımadası’nın Turizm Alanları. Coğrafi Bilimler Dergisi, 14 (2), 107- 134.
- Karayolları Genel Müdürlüğü, 2023. Mesafe Cetveli. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Karaisal%C4%B1> [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- Kervankıran, İ. ve Çuhadar, M. (2014). Turizm Rotalarının Oluşturulmasında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Önemi. III. Disiplinler arası Turizm Araştırmaları Kongresi, s. 576-589, Kuşadası, Aydın.

- Kozak, M. (2012). Turizm Pazarlaması, Detay Yayıncılık, Ankara, 240.
- Kurdoğlu, O., Cırık, Ö., Lise, Y., Çağlayan, E., Akkurt, M., Kandemir S. Ve Welch, G. (2006). Ayder Turizm Planı. Doğa Derneği, Ankara
- Lourens, M. (2007). Route tourism: a roadmap for successful destinations and local economic development. Development Southern Africa dergisi, s.475-490.
<https://doi.org/10.1080/03768350701445574>
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2023. Adana ili 1929-2022 Ortalama iklim Verileri.
<https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=ADANA>,
(Erişim Tarihi: 12.03.2024)
- Meyer, D. (2004). Tourism Routes and Gateways: Key issues for the development of tourism routes and gateways and their potential for Pro- Poor Tourism. Yurtdışı Kalkınma Enstitüsü.
Erişim Tarihi: 03.06.2023. <https://www.researchgate.net/publication/242371864>
- Miran, B. 2002. Temel İstatistik, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.
- Newbold, P. 1995. Statistics for Business and Economics, Prentice-Hall International, New Jersey.
- Olgun, R. (2020). Sustainable bicycle path planning for medium-sized cities by using gis-based multicriteria decision-making analysis: a case study from turkey. Turkish Journal of Science & Technology, 19-28.
- Özbek (2017). Turizm Açısından Konya İli Doğa Yürüyüşü Rotaları Üzerine Bir Araştırma
- Polat, A.T, (2006). Karapınar ilçesi ve yakın çevresi peyzaj özelliklerinin turizm kullanımları yönünden değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. Doktora Tezi, Konya, 307 s.
- Rahemtulla, Y.G. and Wellstead, A.M. (2001). Ecotourism: Understanding Competing Expert and Academic Definitions. Infor. Report NorX-380 Canada.
- Rüzgar, H. (2016). Adıyaman İli ve Yakın Çevresinin Turizme Yönelik Rekreasyonel Peyzaj Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma. Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 111s, Bartın.
- S.Günes, (2010) Karaisalı (Adana) ve köylerinde halkın kullandığı doğal bitkilerin etnobotanik yönden araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Selim, S., Sönmez, N.K. (2017). Coğrafi bilgi sistemleri tabanlı rota planlama: Likya Bölgesi Idebessos Antik Kenti. Turkish Journal of Forestry, 18(4): 302-308.
- Sharpley, R. (2002). Tourism and Development: Concepts and Issues. Channel View Publications.
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı,2024. E-Plan Otomasyon Sistemleri <https://e-plan.gov.tr/e-plan/html/imarDurumu.html> [Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023. Adana İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü <https://karaisalimyo.cu.edu.tr/> [Son Erişim Tarihi: 03.06.2023].
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2023. Karaisalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü <https://karaisalı.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-kurumlari/icerik/7> 2023 [Son Erişim Tarihi: 03.06.2023].

- T. C. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2023. Türkiye Orman Varlığı.
<https://www.ogm.gov.tr/tr/ormanlarimiz/Turkiye-Orman-Varligi> [Son Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- Timothy, D. J., and Boyd, S. W. (2006). Heritage Tourism in the 21st Century: Valued Traditions and New Perspectives. *Journal of Heritage Tourism*, 1(1), 1-16. doi: 10.1080/17438730608668462.
- Timur, A. (2010). Turizm Planlaması ve Politikası, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- TÜİK, 2023. Türkiye İstatistik Kurumu. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> [Son Erişim Tarihi: 03.06.2023].
- Türker, N. (2013). Batı Karadeniz Bölümü Turizm Kaynaklarının Değerlendirilmesi ve Bir Turizm Rotası Önerisi, *International Journal of Social Science*, 6 (4).
- UNWTO, (2014). Thematic discussion: The Role of Tourism Routes in Fostering Regional Development and Integration. CE,98(5), Madrid.
- Xu, H., Zhu, W., and Liang, J. (2024). Cultural Routes as Cultural Tourism Products for Heritage Conservation and Regional Development: A Systematic Review. *Heritage*, 7(5), 2399-2425. doi: 10.3390/heritage7050114 (MDPI).
- Yılmaz vd. (2004). Turizm Planlamasında Katılımcı Yaklaşımla Etkinlik Seçimi: Cehennemdere Vadisi Örneği
- Yılmaz, K.T., 1996. Akdeniz Doğal Bitki Örtüsü. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genel Yayın No: 141, Yardımcı Ders Kitapları No: 13, Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Ofset Baskı Atölyesi, Adana, 179s.

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Akif KALA, ilk ve Orta öğretimimi Salbaş İlk Öğretim Okulunda, Liseyi 2008-2012 yılları arasında Kurttepe Şehit Ali Öztaş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okudu. Lisans eğitimimi 2014-2018 yılları arasında ÇÜ, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde, Tezsiz yüksek lisansı ÇÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği üzerine tamamladı. 2019 yılından beri Adana İli Karaisalı İlçe Belediyesinde Peyzaj Mimarı olarak çalışmaktadır.

EKLER

Anket Formu

Karaisalı İlçesi İle İlgili Kısa Bir Anket Çalışması

* Zorunlu soruyu belirtir

1. Cinsiyetiniz

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ erkek

☐ kadın

2. Eğitim Durumu

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ Okur-Yazar değilim

☐ İlköğretim

☐ Ortaöğretim

☐ Önlisans

☐ Lisans

☐ Yüksek Lisans

☐ Doktora

3. Yaş

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ <18

☐ 18-25

☐ 25-40

☐ 41-65

☐ 65<

4. İkamet Yeri

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Karaisalı
☐ Adana Merkez
☐ Diğer

5. Meslek

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Memur
☐ Teknik Personel
☐ Emekli
☐ Serbest Meslek
☐ Çiftçi
☐ Öğrenci
☐ Diğer

6. Karaisalı İlçesine Hangi Amaçla Geliyorsunuz

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Turizm Alanlarını Ziyaret
☐ Akraba ve Dost Ziyareti
☐ Eğitim Amaçlı
☐ Tarihi Alanları Ziyaret
☐ İş Amaçlı
☐ Piknik/Kamp
☐ Diğer

8. Karaisali İlçesinde Kalış Süreniz Nedir

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ <1 saat
- ☐ 1-4 saat arası
- ☐ 4-8 saat arası
- ☐ 8 saat <
- ☐ Diğer

9. Karaisali İlçesine Ulaşım Aracınız

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Özel Araç
- ☐ Toplu Taşıma Aracı
- ☐ Tur Otobesi
- ☐ Servis
- ☐ Motosiklet
- ☐ Diğer

10. Karaisali İlçesinde günlük harcama miktarınız nedir ?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ 50 - 100 TL
- ☐ 200 - 500 TL
- ☐ 500- 1000 TL
- ☐ 1000 TL <

11. Turizm Kavramından Ne Anlıyorsunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- ☐ Doğa
- ☐ Sosyal
- ☐ Katılımcılık
- ☐ Ekonomi
- ☐ Ekoloji
- ☐ Estetik
- ☐ Doğa Koruma
- ☐ Sürdürülebilirlik
- ☐ Gezi
- ☐ Kamp

12. Karaisali için Turizm Etkinlikleri / Faaliyetleri Açısından hangileri uygundur? (**1.Kesinlikle Uygun değil, 2.Uygun değil, 3. Kararsızım, 4. Uygundur, 5. Kesinlikle Uygundur**)

	1	2	3	4	5
Doğa yürüyüşü ...	☐	☐	☐	☐	☐
Dağa tırmanma	☐	☐	☐	☐	☐
Doğa fotoğrafç...	☐	☐	☐	☐	☐
Yaban Yaşam İ...	☐	☐	☐	☐	☐
Kuş İzleme	☐	☐	☐	☐	☐
Kampçılık	☐	☐	☐	☐	☐
Rafting	☐	☐	☐	☐	☐
Bitki Gözlem	☐	☐	☐	☐	☐
Yaban hayatı k...	☐	☐	☐	☐	☐
Olta Balıkçılığı	☐	☐	☐	☐	☐
Bitki Dikme Ve ...	☐	☐	☐	☐	☐
Tarihi ve arkeol...	☐	☐	☐	☐	☐
Bisikletle Gezme	☐	☐	☐	☐	☐
Atla Gezme	☐	☐	☐	☐	☐
Hava Sporları Y...	☐	☐	☐	☐	☐
Meyve Toplama	☐	☐	☐	☐	☐
Yerel Mimari Y...	☐	☐	☐	☐	☐
Dini Yapıları İnc...	☐	☐	☐	☐	☐
Tarımsal Faaliy...	☐	☐	☐	☐	☐
Kent Kimliğine ...	☐	☐	☐	☐	☐
Kış Turizmi	☐	☐	☐	☐	☐
Yemek	☐	☐	☐	☐	☐
Su Sporları	☐	☐	☐	☐	☐

13. Karaisali yöresinin kültür turizmi ve ekoturizm kimlik değerleri açısından önemlilik düzeylerine göre değerlendiriniz. (1.Kesinlikle Katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kararsızım, 4. Katılıyorum, 5. Kesinlikle Katılıyorum)

Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5
Kızıldağ Yaylası	☐	☐	☐	☐	☐
Dokuzoluk Mesire Alanı	☐	☐	☐	☐	☐
Nergizlik Barajı	☐	☐	☐	☐	☐
Kapıkaya Kanyonu	☐	☐	☐	☐	☐
Yerköprü Mesire Alanı	☐	☐	☐	☐	☐
Karapınar Parkı	☐	☐	☐	☐	☐
Eğlence Çayı	☐	☐	☐	☐	☐
Karaisali İlçe Merkezi	☐	☐	☐	☐	☐
Varda Köprüsü	☐	☐	☐	☐	☐
Kapıkaya Asma Köprü	☐	☐	☐	☐	☐
Kesirihan	☐	☐	☐	☐	☐
Varda Çardak Kafe	☐	☐	☐	☐	☐
Körkün Çayı	☐	☐	☐	☐	☐
Macera Parkı	☐	☐	☐	☐	☐
Biber veya Biber Salçası	☐	☐	☐	☐	☐
Murt(Hambeles)	☐	☐	☐	☐	☐